

5.429.537 euro verleend aan subsidies
468 aanvragen in behandeling genomen
213 subsidieverleningen
45 procent subsidie verleend

399 standaardaanvragen
184 gehonoreerde standaardaanvragen
36 verzoeken tot herbeoordeling
14 gehonoreerde verzoeken tot herbeoordeling
31 herziene aanvragen
12 gehonoreerde herziene aanvragen
5 bezwaarschriften
1 gehonoreerd bezwaarschrift
2 verzoeken tot bijzondere verlenging
2 gehonoreerde verzoeken tot bijzondere verlenging
1 beroepszaak

25.491 euro gemiddeld subsidiebedrag
97.189 euro gemiddelde projectkosten
26 procent gemiddelde bijdrage SfA

Inhoudsopgave

Bestuursverslag
5

Activiteitenverslag
11

Jaarrekening
141

Organisatie
12

Prestatieoverzicht
20

Regelingen
23

Basisregeling
25

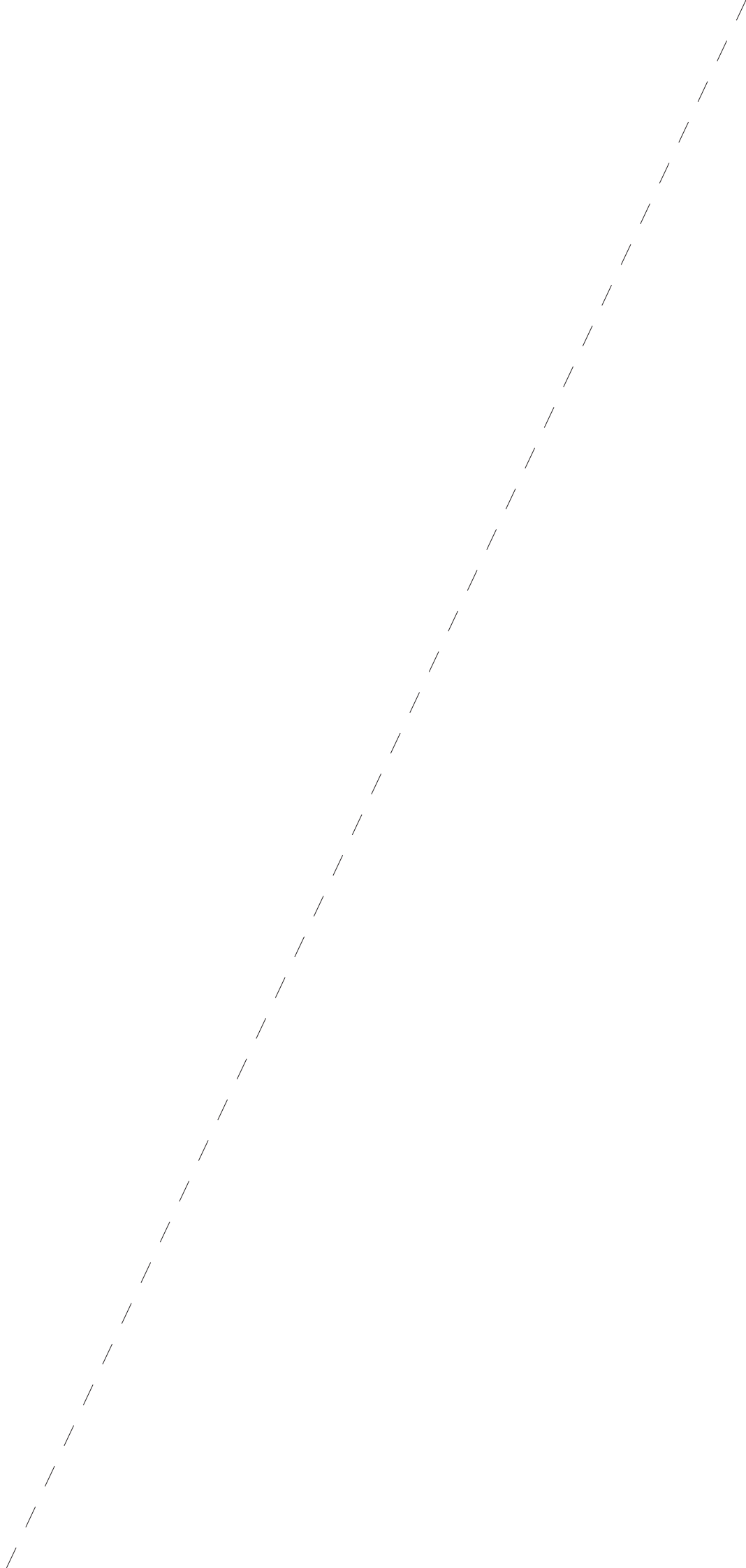
Deelregeling
Onderzoek en Ontwerp
50

Deelregeling
Jaarprogramma's
74

Deelregeling
Internationale Projecten
97

Belvedere Regeling
119

Bestuursverslag

Imago en Realiteit

De discrepantie tussen het imago van een succesvolle opererende Nederlandse architectuur en de zorgwekkende situatie in de alledaagse realiteit neemt schrikbarend toe. De bouw- en vastgoedsectoren ondergaan een zeer ingrijpende herstructurering. Nieuwe investeringen in nagenoeg alle sectoren liggen zo goed als stil. De consequenties zijn desastreuus voor de overlevingskansen van de architectenbureaus. Bij de landschapsarchitecten en stedenbouwers werkt de financieel-economische crisis met enige vertraging door. De grote onzekerheid, die de crisis met zich meebrengt, beïnvloedt bovendien opdrachtgevende partijen in zowel de private als de collectieve en publieke sectoren. In tijden van crisis is er meer tijd voor en behoefte aan reflectie en onderzoek. Dit zien we terug in het aantal aanvragen: 706 voorstellen, een toename van 39% vergeleken met 2008. Het aantal verleende subsidies is met 13% gestegen. Om de druk op de beschikbare budgetten enigszins te verlichten heeft het ministerie van OCW er in toegestemd om € 879.113 uit het in de jaren 2005-2008 opgebouwde bestemmingsfonds aan te wenden in de nieuwe beleidsperiode. Bovendien is toestemming verleend om € 740.235 uit de bestemmingsreserve Belvedere aan te wenden voor een extra subsidieronde in 2009. Uiteindelijk is in 2009 € 5.429.537 aan subsidie verstrekt; bijna negen ton meer dan begroot.

Het eigen vermogen is in 2009 gedaald van € 2.301.037 naar € 1.763.894. In het bestemmingsfonds OCW is in 2009 € 245.144 opgenomen. De reserve voor Belvedere omvat bij het afsluiten van het programma nog € 36.198.

De crisis in de architectuur versterkt ook de knooppuntfunctie van het fonds. Meerdere partijen zoeken naar een vorm van samenwerking, vragen om advies of om ondersteuning bij het bekend maken van door het fonds gesubsidieerde projecten. Gezien de bescheiden omvang van het fondsbureau, kan hier slechts in geringe mate aan worden voldaan. Het fonds maakt daarbij haar keuzes op basis van de in het beleidsplan gestelde prioriteiten en de met OCW overeengekomen prestatieafspraken.

Stedenbouwprogramma

Juist nu de investeringen in de bouwsector tot een historisch dieptepunt zijn gedaald, heeft het kabinet een hoogwaardige inrichting van stad en land, benoemd tot een van haar beleidsprioriteiten. De bijbehorende beleidsvoornemens zijn ondermeer uitgewerkt in het architectuurbeleid, zoals dat vastgelegd is in *Een cultuur van ontwerpen. Visie op Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp* (2008) en in het programma *Mooi Nederland*. Hierin zijn de beleidskaders terug te vinden om na het afsluiten van het Belvedereprogramma in 2009, de culturele aspecten in de herbestemming van erfgoed en de transformatie van stedelijke en landelijke gebieden te versterken. Een van de strategieën, die benoemd is in de architectuurnota, is het versterken van de stedenbouwkundige discipline. In 2009 is het SfA, in opdracht van het ministerie

van OCW, gestart met een onderzoek naar de stand van zaken in de stedenbouw. Hiervoor is € 393.500 beschikbaar gesteld. De resultaten van het onderzoek zullen mede de bouwstenen vormen voor een in 2010-2012 door het SfA uit te voeren stedenbouwprogramma.

Dutch Design Fashion Architecture

Voor de periode 2009-2012 is een bedrag van € 12.000.000 aan het SfA toegekend voor de uitvoering van het DutchDFA programma. Dit is een interdisciplinair programma gericht op het versterken van de internationale positie van Nederlandse architectuur, design en mode. Het wordt financieel en beleidsmatig gedragen door de ministeries van OCW, Buitenlandse Zaken en Economische Zaken. Voor de uitvoering van het programma is een specifieke organisatiestructuur opgezet, waarin ondermeer de sectorinstituten, de brancheorganisaties en opleidingen samenwerken. Het SfA werkt binnen de kaders van het Instellingsbesluit Regiegroep Dutch Design Fashion Architecture. Dit houdt in dat de Regiegroep DutchDFA dient in te stemmen met het beleidsplan en de begroting 2009-2012. De jaarlijkse verantwoording van het DutchDFA programma wordt door de regiegroep opgesteld en aangeboden aan het bestuur van het SfA, dat vervolgens de financiële en inhoudelijke verantwoording op zich neemt en vastlegt in de jaarrekening en het bestuursverslag. Deze werkwijze is inmiddels door het bestuur geëvalueerd. Geconstateerde tekortkomingen in de tot nu toe gehanteerde besluitvorming- en verantwoording procedures moeten in de eerste helft van 2010 worden opgelost.

Het programmbureau DutchDFA is gehuisvest in het kantoor van het SfA. Het fondsbureau draagt zorg voor de financiële administratie van het vierjarige programma. In het eerste jaar loopt de besteding van subsidies iets achter op de begroting. Er is € 2.672.000 besteed, terwijl er € 2.835.000 begroot was. De inspanningen om het programma op te starten zijn terug te vinden in de overschrijding van de totale beheerlasten. Deze bedragen in dit jaar € 294.000 in plaats van de begrote € 280.000. De inhoudelijke verantwoording in de vorm van een activiteitenverslag valt buiten het bestuursverslag van het SfA.

Bestuur en het fondsbureau hebben voorgesteld om voortgaande aan het vaststellen van de begroting voor 2010 de overeengekomen werkwijze te evalueren en waar nodig aan te passen, zodat het SfA haar verantwoordelijkheden ten aanzien van de uitvoering van het DutchDFA programma volledig kan nakomen.

Architectuur

projecten en jaarprogramma's 161

2009-2012
verleend in 2009

14.645.096
3.209.540

Bij de uitwerking van het beleidsplan IMAGO en REALITEIT is er voor gekozen om het realiseren van de belangrijkste doelstellingen te waarborgen door de introductie van een nieuw subsidiesysteem. Het SfA voert haar werkzaamheden wat betreft de subsidieverleningen uit op basis van het Bijdragereglement Stimuleringsfonds voor Architectuur. De bepalingen in dit reglement zijn van toepassing op het aanvragen, beoordelen, verlenen en vaststellen van een bijdrage voor een project. Dit reglement geldt naast de statuten, het huishoudelijk reglement en de Algemene wet bestuursrecht. In deelregelingen kan het SfA nadere formele, financiële, kwalitatieve of kwantitatieve vereisten stellen en hiervoor bedragen oormerken. In 2009 betreft het de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp, de Deelregeling Jaarprogramma's Architectuurcentra en de Deelregeling Internationale Projecten. De specifieke deelregelingen Onderzoek en Ontwerp en Jaarprogramma's bedienen de belangrijkste doelgroepen van het SfA: de ontwerpbureaus en de architectuurcentra. Aan deze deelregelingen zijn geoordeelde budgetten gekoppeld.

Basisregeling

jaarprogramma's
projecten 1
39

begroot in 2009: max.
verleend in 2009

2.000.000
962.324

Subsidieaanvragen vallen binnen de Basisregeling indien ze aansluiten bij de doelstellingen van het Stimuleringsfonds voor Architectuur, maar niet ondergebracht kunnen worden in een van de deelregelingen. Deze aanvragen richten zich veelal op het uitwisselen van kennis binnen een vakgebied of op het verschaffen van inzicht in architectuur en de betekenis daarvan aan een breed publiek. De gehonoreerde projecten omvatten publicaties, audiovisuele producties en tentoonstellingen. Een aantal van deze projecten tonen de voortgang van een innovatief proces en kunnen opgevat worden als een best practice.

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

projecten	43
geormerkt in 2009: min. verleend in 2009	500.000 992.466

In het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode is het uitstekend gelukt om prioriteit toe te kennen aan het ontwerp en de ontwerper. Met de nieuwe opzet van de regelingen vindt een verschuiving plaats van budgetten. Naar verhouding ligt het accent nu meer op kennisontwikkeling, in plaats van kennisoverdracht. Deze verschuiving ondersteunt het bevorderen van talentontwikkeling. Ter stimulering van het ontwerpend onderzoek organiseert het SfA jaarlijks twee Open Oproepen, die als aanjager fungeren. Per oproep plaatst het fonds een actueel vraagstuk op de agenda en roept (multidisciplinaire) teams op hiervoor voorstellen in te dienen. In de vervolgtrajecten begeleidt het fondsbureau de geselecteerde teams. Hierdoor neemt de kwaliteit van de projectvoorstellen toe, wat tot uiting komt in het hoge percentage gehonoreerde aanvragen. In 2009 waren de oproepen gericht op opgaven binnen de disciplines landschapsarchitectuur en stedenbouw.

Deelregeling Jaarprogramma's

jaarprogramma's aanvullende projecten	37 22
geormerkt in 2009: max. verleend in 2009	1.100.000 1.254.750

De verschuiving naar kennisontwikkeling dient niet ten koste te gaan van het bevorderen van de belangstelling voor architectuur bij een breed publiek en daarmee het stimuleren van cultureel burgerschap. Daarom is de positie van de architectuurcentra versterkt. Ook voor de centra is een specifieke subsidieregeling geïntroduceerd en zijn subsidiebedragen geormerkt. In 2009 is een deel van de uit het bestemmingsfonds overgehevelde bestemmingsreserves besteed om het budget voor de architectuurcentra aan te vullen. Van de centra wordt verwacht dat ze op professionele wijze een groot publiek weten te informeren. Bovendien kunnen zij, als spil in de lokale en regionale netwerken, uitstekend alle relevant partijen betrekken bij het debat over de inrichting van stad en landschap. De centra vervullen een onmisbare functie bij de kennisverspreiding. Naar verhouding is het percentage verleende subsidies verreweg het hoogst bij de jaarprogramma's. Gemiddeld ligt het aantal verleningen hier boven de 80%.

Deelregeling Internationale Projecten

jaarprogramma's	1
projecten	19
	270.000
begroot in 2009	323.450
verleend in 2009	

Het versterken van de internationale uitwisseling is eveneens een prioriteit. Aangezien tot en met 2009 de budgetten hiervoor afkomstig waren uit het HGIS-beleid, was hiervoor al een aparte subsidieregeling beschikbaar. Voor de periode 2010-2012 is het budget afkomstig uit het internationaal cultuurbeleid. De nieuwe regeling Internationaal maakt met ingang van 2010 deel uit van de nieuwe subsidiesystematiek van het Sfa.

De internationale spreiding van projecten is heel divers. Inzet is om in de periode 2010-2012 meer aansluiting te zoeken bij de focus van de cultuurfondsen op specifieke landen en/of regio's. Tegelijkertijd zal overlapping met de werkzaamheden van DutchDFA en het NAI vermeden worden door een goede afstemming.

Een aandachtspunt is het hoge aantal subsidies dat verstrekt wordt aan cultuurinstellingen en het achterblijven van aanvragen van ontwerp bureaus. Positief is echter dat het aantal nieuwe aanvragers relatief hoog is.

Belvedere

voor 16 lokale projecten	425.090
voor 36 kennisprojecten	1.471.457
	1.285.000
begroot in 2009	1.896.547
verleend in 2009	

In het laatste jaar van het Belvedereprogramma was de belangstelling voor een subsidie onverminderd groot. Door de toestemming om een deel van de bestemmingsreserves uit de voorgaande beleidsperiode alsnog aan te wenden was het mogelijk om een groot aantal projecten in een extra subsidieronde voor herbeoordeling voor te leggen aan de adviescommissie.

De stijging van het aantal gehonoreerde projecten komt volledig ten goede van de kennisprojecten. Een belangrijke oorzaak van het achterblijven van de lokale projecten is dat gemeenten en provincies geen Belvederesubsidie voor het maken van gebiedsvisies meer mochten aanvragen. Positief is dat in dit laatste jaar veel projecten zijn gehonoreerd, gericht op reflectie en analyse, op het verzamelen en overdragen van in eerdere projecten ontwikkelde kennis en methoden.

Prestatieafspraken

Voor de uitvoering van het beleidsplan en het nakomen van de prestatieovereenkomst heeft het bestuur bij het toekennen van subsidies de volgende prioriteiten benoemd:

- ontwerp centraal
- internationaal spiegelen
- talentontwikkeling
- meer voor minder

Het nakomen van prestatieafspraken ligt op schema. Alleen ten aanzien van 'culturele diversiteit' zal het SfA in 2010 nieuwe initiatieven ontplooiën om de geformuleerde doeleinden te behalen. Het geplande gebruikersonderzoek zal in 2011 plaatsvinden, ter voorbereiding van het beleidsplan 2013-2017.

Ondanks het sterk gestegen aantal subsidieaanvragen zijn de eisen ten aanzien van de doorlooptijd van aanvragen en verantwoording voor 98% gehaald. Er zijn 706 aanvragen binnen gekomen, 93 per fte.

Een volledig overzicht van de behaalde resultaten is opgenomen in het activiteitenverslag.

Fondsbureau

Ondanks de stijging van het aantal in behandeling genomen aanvragen is het aantal fte's licht gedaald naar 7,5. Wel is de werkdruk toegenomen, waardoor er minder tijd is voor het begeleiden van aanvragers, voor evaluatie, analyse en reflectie. Bovendien is er geen tijd meer voor het bijwonen van gesubsidieerde activiteiten en het representeren van het fonds.

In de beheerlasten komt tot uiting dat de druk om meer aandacht te geven aan horizontale en verticale verantwoording toeneemt. Om hier inzicht in te geven zijn de kosten hiervan apart opgenomen. In 2009 bedroeg deze post € 45.946. In 2010 zullen de kosten voor de uit te voeren visitatie hier aan toegevoegd worden.

Ook de kosten die gepaard gaan met beleidsvoorbereiding zijn inzichtelijk gemaakt. Afstemming van activiteiten binnen de cultuurfondsen ten aanzien van ondermeer het internationaal cultuurbeleid, het diversiteitbeleid en de zakelijke bedrijfsvoering is gericht op het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening en het verhogen van de effectiviteit van de bestede middelen. Deze afstemming vergt ook een investering. De totale kosten bedroegen in 2009 € 21.819. Ten opzichte van 2008 zijn de totale materiële lasten gestegen van € 350.865 naar € 482.318. Het fondsbureau heeft de ICT infrastructuur vernieuwd. Verder hangt de stijging van de kosten grotendeels samen met de opname van het programmabureau Dutch DFA.

Cultural Governance

Het bestuur onderschrijft de doelstellingen en protocollen betreffende Cultural Governance en ziet toe op de naleving ervan. In dit kader is het protocol voor het uitvoeren van betalingen uitgebreid en aangescherpt. Om belangenverstrengeling in de besluitvorming over subsidies te voorkomen is het gedragsprotocol voor het functioneren van bestuur, directie, fondsbureau en adviescommissies eveneens uitgebreid en vastgelegd. Ter voorbereiding op de visitatie in 2010 zal het bestuur haar eigen functioneren evalueren.

De besluitvorming ten aanzien van DutchDFA wijkt af van de normale procedures binnen het SfA en voldoet niet volledig aan de eisen ten aanzien van onafhankelijkheid en verantwoording die binnen de code Cultural Governance worden gesteld. In de door het bestuur verrichte evaluatie van de in 2009 gevolgde werkwijze zijn deze afwijkingen beschreven, met het doel de procedures te verfijnen en aan te scherpen.

Samenstelling bestuur:

ir. M.A.A. Schoenmakers *voorzitter*, ir. W.J. Bodewes *penningmeester*, dr. M.C. van Schendelen *secretaris*, ir. B. Mastenbroek, dr. M. Provoost, ir. L. Vrolijk, mr. I.Y. Tan (tot 1 juli), ir. N. (Nadia) Jellouli-Guachati (vanaf 1 juli)

Directie

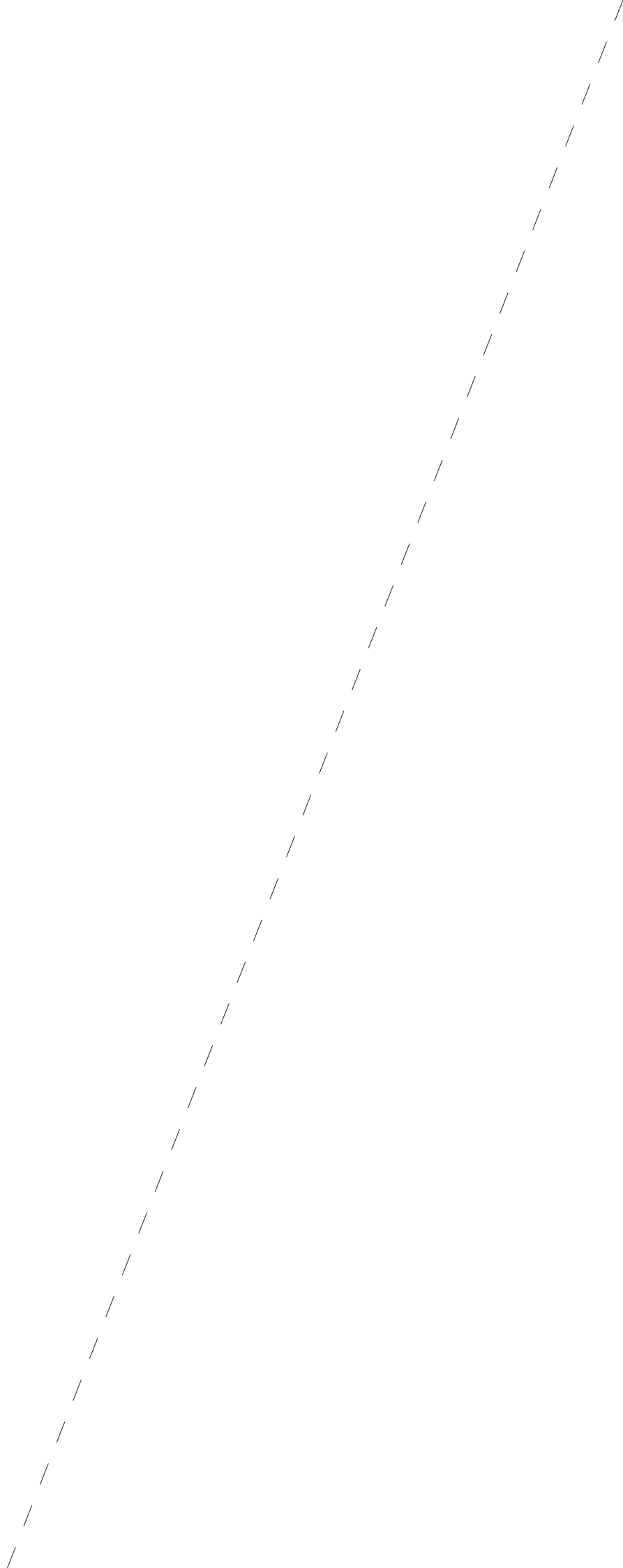
Drs. J. Rodermond *directeur*, drs. R. Brons *adjunct-directeur*, ir. M.A.A. Schoenmakers *voorzitter bestuur Stimuleringsfonds voor Architectuur*

Rotterdam, 12 maart 2010

Activiteitenverslag

Organisatie / Prestatieoverzicht / Regelingen

Organisatie

Communicatie is een volwaardig onderdeel van alle activiteiten en initiatieven die het SfA onderneemt. Jaarlijks wordt het Communicatieplan als onderdeel van het Activiteitenplan aan het bestuur ter goedkeuring voorgelegd.

De communicatie van het SfA is gericht op de volgende doelstellingen:

- Verstrekken van informatie over de subsidieregelingen en de gehonoreerde projecten om nieuwe aanvragers te bereiken en aanvragen te genereren die aansluiten op de prioriteiten van het SfA;
- Versterken van kennisontwikkeling en –overdracht; het SfA fungeert als vliegwiel door de kennis vanuit de gesubsidieerde projecten naar buiten te brengen;
- Externe verantwoording;
- Het onderhouden en versterken van relaties.

Doelgroepen

Communicatie heeft bij het SfA een publicitair, strategisch karakter. Afhankelijk van de doelstelling worden verschillende doelgroepen benaderd zoals: onderzoekers, (jonge) ontwerpers, uitgevers, gemeenten, waterschappen, onderwijsinstellingen, cultuurhistorische instellingen, projectbureaus, woningcorporaties en ontwikkelingsmaatschappijen. Het adressenbestand omvat een basisbestand van onder meer de officiële (overheids)contacten, Raad voor Cultuurleden, collega-instellingen, collega-fondsen, (oud) commissie- en bestuursleden en de lokale architectuurcentra. Wanneer nodig zoekt het SfA een groter maatschappelijk bereik, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs en zorg. Ook richt het SfA zich op het benaderen van nieuwe doelgroepen. Het relatiebestand is in 2009 geactualiseerd via een papieren oproep om gewijzigde adressen, functies en interesses door te geven. De respons is twintig procent geweest. Het totale adressenbestand telt nu bijna 6.600 contactpersonen.

Middelen

Het SfA streeft er naar om de resultaten van gesubsidieerde projecten publiek te maken en maatschappelijke opgaven te agenderen. Het fonds informeert bestaande en nieuwe doelgroepen over behaalde resultaten en vestigt hun aandacht op actuele onderwerpen.

Het SfA maakt publiciteit voor de activiteiten en resultaten met advertenties, beleidsplan, evaluaties, expertmeetings, jaarverslag, *Lay-out*, nieuwsbrief, magazines, persberichten, presentatiedagen, specifieke projectgebonden publicaties, symposia, website.

Beleidsplan

In het voorjaar van 2009 is het nieuwe beleidsplan 2009-2012, *Een cultuur van ruimte maken II, IMAGO en REALITEIT* als een kleine brochure verschenen. Het beleidsplan bouwt voort op de cultuurvisie geformuleerd in het vorige beleidsplan *Een cultuur van ruimte maken I, engagement EN autonomie*. Dit plan is nog steeds actueel. Het

ontwerp staat hierin centraal. De inbedding van architectuur in cultuurbeleid en –politiek en het belang van een sociaal maatschappelijke en culturele benadering van ruimtelijke vraagstukken staan beschreven. Het beleidsplan gaat bovendien in op het subsidie-instrumentarium en de knooppuntfunctie die het SfA heeft tussen de ruimtelijk ontwerpende disciplines, onderzoek, ontwerp- en onderwijs, overheden en opdrachtgevers.

Advertentiecampagne

De advertentiecampagne is steeds gericht op het bereiken van nieuwe aanvragers in binnen- en buitenland. Het SfA adverteert voornamelijk in de op architectuur gerichte vakbladen en alleen bij hoge uitzondering in de dagbladen, hetgeen relatief duur is. Dit laatste medium is ingezet voor vacatures van medewerkers, adviescommissieleden en bestuursleden. Banners op digitale media zijn heel effectief. Er kan direct worden verwezen naar de website. Aanvullend adverteert het SfA in bijzondere uitgaven behorend bij speciale evenementen. Hierbij is rekening gehouden met de verschillende subsidieregelingen en doelgroepen. In 2009 waren dat incidentele uitgaven, zoals de *IABR bezokersgids* (oplage 350.000, als bijlage verspreid bij de *VPRO Gids*, bij culturele- en onderwijsinstellingen en de Biënnale zelf) en de *Trouw special* over Idealen (oplage 370.000, plus 10.000 verspreid op diverse evenementen en locaties). In het *Jaarboek Architectuur 2008/09* herinnerde het SfA met een paginagrote kleurenadvertentie met foto aan zijn vijftienjarig jubileumfeest in 2008.

Lay-out

Het stimuleren van ontwerpend onderzoek is een belangrijke taak van het SfA. Om de resultaten van gesubsidieerde ontwerpende onderzoeken onder een breder publiek te verspreiden, is *Lay-out* ontwikkeld; een krant voor ontwerpend onderzoek. Deze laagdrempelige publicatie voorziet in de behoefte om aan te sluiten bij de actualiteit. Een abonnement op *Lay-out* is gratis. Afzonderlijke nummers zijn op te vragen bij het SfA of te downloaden van de website. In 2009 is het aantal vaste abonnees opgelopen tot 950, dat is meer dan een verdrievoudiging van het aantal geregistreerde abonnees in 2008.

De oplage is verhoogd van gemiddeld 3.000 naar 3.500 exemplaren met uitschieters naar boven. De kranten worden verspreid onder de relaties van het SfA, gemeenten, opdrachtgevers, ontwerp bureaus, ontwikkelmaatschappijen en onderwijsinstellingen. Per nummer worden adressen van specifieke doelgroepen gezocht en vakpers aangeschreven.

In 2009 zijn twee nummers verschenen:

Lay-out 08 Studie Woonerven. Focus op kwaliteiten.

Studie Woonerven is een ruimtelijk-typologisch en sociologisch onderzoek naar het woonerf. Het is uitgevoerd door een samenwerkingsverband van Bureau Lofvers, Jutten Architectuur en Nio Stedelijk Onderzoek. Het onderzoek is

Organisatie Communicatie

een pleidooi voor een zorgvuldige aanpak van de woon-erfwijken met aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit in de woning en de beleving op het woonerf. De foto's van Janine Schrijver geven een beeld van deze kwaliteiten. *Lay-out 09 Maakbaarheid. Facts on the ground. Maakbaarheid* is een project van Crimson Architectural Historians naar het naoorlogse stedelijke landschap in Rotterdam. Ideeën van maakbaarheid vanaf de jaren vijftig tot nu zijn aanleiding voor *bottom-up* ontwerpen voor de toekomst. Negen concrete ontwerpvoorstellen voor negen bestaande Rotterdamse locaties zijn gepresenteerd, steeds in samenwerking met diverse stakeholders ter plaatse. *Maakbaarheid* is als eenmalige Engelstalige editie verschenen op de IABR (Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam) in een uitzonderlijk hoge oplage van 7.000 exemplaren. Het SfA beoogde hiermee een internationaal publiek aan te spreken. Dat is gelukt, vlak voor de kerst was de editie niet langer voorradig.

Subsidiëren

Met ingang van 2009 werkt het SfA met een Bijdragereglement, waarin formele en juridische grondslagen voor het verstrekken van subsidies zijn opgenomen. De herziening van de regelingen en de introductie van nieuwe subsidie-categorieën is via de nieuwsbrief, gerichte advertenties en de website gecommuniceerd.

Website / Nieuwsbrief

De website en nieuwsbrief zijn belangrijke middelen in de communicatie naar het vakgebied. De website informeert vooral over de subsidieregelingen, de doelstelling en evenementen van het SfA. Vrijwel maandelijks wordt een digitale nieuwsbrief verstuurd met actuele onderwerpen aan een selectie van inmiddels meer dan 4.000 personen of instellingen in Nederland en België.

In 2009 zijn de website en nieuwsbrief vernieuwd. Voor het SfA is een onderhoudssysteem op maat ontwikkeld. De vernieuwde website geeft op inzichtelijke wijze informatie over de subsidieregelingen, heeft een nieuwsfunctie, een projectendatabase en brengt kennis onder kennis op in thematische dossiers. De redactionele structuur legt verschillende relaties tussen nieuws, regelingen, eigen initiatieven, kennisdossiers en projecten. Inmiddels experimenteren we ook met bewegend beeld. De website is tevens integraal doorzoekbaar op tekstuele inhoud. De nieuwe website en nieuwsbrief zijn goed ontvangen bij onze relaties.

Andere activiteiten

Ter ondersteuning van het relatiebestand informeert het SfA op reguliere basis oud-commissieleden en andere vaste relaties over zijn activiteiten. Jaarlijks organiseert het SfA een komen-en-gaan middag voor vertrekkende en nieuwe advies- en bestuursleden.

Organisatie

Initiatieven en samenwerkingsverbanden

Publicatie Scholenbouw *Geen meter te veel*

De grote discrepantie tussen de ambities die leven ten aanzien van het onderwijs en de omgeving waarin dit plaats moet vinden, is voor het SfA aanleiding geweest voor het samenstellen van een publicatie. *Geen meter te veel. Agenda Scholenbouw* formuleert een onderzoeksagenda over de slechte kwaliteit van schoolgebouwen. Acht vooraanstaande architecten vertellen over hun ervaringen en de misstanden in de huisvesting van het primair en het voortgezet onderwijs. Deze verhalen zijn aangevuld met de resultaten van verkennend onderzoek.

Geen meter te veel verscheen in november 2009, op het moment dat de Onderwijsraad aanbevelingen deed om de klassen binnen het onderwijs te vergroten en de minister aankondigde dat het onderwijs niet bij voorbaat uitgesloten kan worden van aangekondigde bezuinigingen.

Het SfA gebruikt de actualiteit rondom onderwijs en scholen om de urgentie van het onderwerp scholenbouw te ondersteunen. In *Trouw* verscheen op 12 november 2009 een artikel naar aanleiding van het verschijnen van deze publicatie. Op diezelfde dag is het boek in Emmen gepresenteerd. Daar hebben de drie noordelijke provincies zich verenigd in een breed samenwerkingsverband dat is gericht op het initiëren van integraal onderzoek en het geven van adviezen op maat aan gemeenten en schoolbesturen. Tijdens het congres Bouw en Renovatie van Schoolgebouwen op 9 december kreeg iedere deelnemer een exemplaar aangeboden. En op 10 december was het SfA aanwezig tijdens een werkconferentie Gebouwen voor kinderen van 0-16 jaar georganiseerd door het Netwerkbureau Kinderopvang en Landelijk Steunpunt Brede Scholen. Daarnaast is de publicatie breed verspreid onder de relaties van het SfA. Er is bovendien veel aandacht besteed aan de distributie in de onderwijswereld. De oplage was 4.500 exemplaren.

Masterclass Architectuurkritiek

In de (vak)media, bij architectuurverenigingen, bij de architectuurcentra en de overheid is er vraag naar auteurs die helder en kritisch over architectuur kunnen schrijven. Toch vindt aankomend schrijftalent niet altijd de weg naar de architectuurpublicaties. Ook in 2009 heeft het SfA een masterclass Architectuurkritiek georganiseerd om deze groep van nieuwe architectuurcritici te ondersteunen. Uit ruim vijftig aanmeldingen zijn dertien personen geselecteerd om de vierdaagse masterclass te volgen onder begeleiding van Bernard Colenbrander, Johan Lagae, Tracy Metz en Wouter Vanstiphout. Deze 'masters' belichtten de architectuurkritiek vanuit zeer diverse invalshoeken. Zo was er aandacht voor de rol van het beeld, de geschiedenis van de architectuurkritiek in Nederland en het standpunt van de criticus zelf. Voor de schrijfpodracht had Bernard Colenbrander een aantal bijzondere tendensen in de Nederlandse architectuur uit de afgelopen tien jaar geselecteerd. Aan de hand van een aantal gebouwen zijn deze tendensen aan de orde gesteld in de teksten. Op de laatste bijeenkomst zijn de teksten uitge-

breid besproken. Een selectie van deze teksten is te lezen op de website van het SfA.

Hedy d'Ancona prijs voor excellente zorgarchitectuur

In 2009 is de Hedy d'Ancona-prijs voor excellente zorgarchitectuur geïnitieerd om aandacht te genereren voor de architectuur van zorgcomplexen. De Hedy d'Ancona-prijs is een nieuwe prijs in de Nederlandse architectuur- en zorgwereld. Deze richt zich specifiek op gebouwen in de zorgsector waarbij stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur, architectuur en/of interieurarchitectuur het zorgconcept ondersteunen. Doel is het verbeteren van de kwaliteit van architectuur in de gezondheidszorg. Zorggebouwen zijn nog nauwelijks onderdeel van het debat over architectuur. Zelden winnen deze gebouwen architectuur- of opdrachtgeverprijzen; ook niet op regionaal of lokaal niveau. Tegelijkertijd is de zorgarchitectuur sterk in beweging. Door de privatisering in de zorg is de verantwoordelijkheid voor financiering, opzet, bouw en inrichting van zorggebouwen neergelegd bij de zorginstellingen zelf. Zij zitten zo dicht op het ontwerp. Dat betekent meer vrijheid in het ontwerpen. Tegelijk maakt de exploitatie van de gebouwen deel uit van de bedrijfsvoering, wat noodzaakt tot efficiency, rationalisering en duurzaamheid. De prijs is een gezamenlijk initiatief van het SfA en het Centrum Zorg en Bouw, beide lid van het Innovatieplatform Architecture in Health. Het Atelier van de Rijksbouwmeester en het ministerie van VWS ondersteunen het initiatief. De prijs zal tweejaarlijks worden uitgereikt.

In het najaar van 2009 is een oproep voor deelname verspreid onder ontwerp bureaus en zorginstellingen. Speciaal voor de prijs is een huisstijl ontworpen: een eigen logo, een affiche met oproep, briefpapier en bijbehorende enveloppen. Ook is er een website ontwikkeld: www.hedydanconaprijs.nl. Deze informeert over de prijs, voorziet in het downloaden van de aanmeldformulieren en biedt de mogelijkheid om vragen te stellen. De afhandeling van aanmeldingen en vragen verloopt uitsluitend via de website. Bijkomstig voordeel is dat op deze wijze alle gegevens van de inzenders digitaal beschikbaar zijn.

In oktober zijn zes projecten genomineerd uit 112 inzendingen. Begin 2010 vinden expertmeetings plaats bij de zes genomineerde projecten. De juryleden van deze eerste editie zijn Ton Venhoeven (voorzitter) architect Venhoeven CS, Rijksadviseur voor de infrastructuur; Frans Jaspers, lid Raad van Bestuur UMCG; Durk Kooistra, lid Raad van bestuur 's Heeren Loo; Jaap Röell, voormalig concerndirecteur Cordaan; Dana Ponec, architect Dana Ponec Architecten; Dorine de Vos, interieurontwerper; en Robert-Jan de Kort (jurysecretaris).

Atlas Nieuwe Hollandse Waterlinie

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur heeft aan de wieg gestaan van een reeks van bijzondere atlassen. In opdracht van het SfA en het projectbureau Nieuwe Hollandse Water-

Organisatie

Initiatieven en samenwerkingsverbanden

linie is in 2009 de langverwachte *Atlas Nieuwe Hollandse Waterlinie* (Uitgeverij 010) verschenen. Aan de atlas is jarenlang gewerkt door een team van ontwerpers, historici en vormgevers en is daarom in alle opzichten bijzonder. Johan van der Zwart en Clemens Steenbergen van de TUD hebben de Nieuwe Hollandse Waterlinie cartografisch uitgewerkt aan de hand van een viertal thema's: de ligging van het landschap, het inundatiesysteem, het strategische stelsel en recente ontwikkelingen. De linie openbaart zich als een wijdvertakt militair verdedigingssysteem van forten, groeps-schuilplaatsen en bij oorlogsdreiging te inunderen polders. De kaarten tonen de samenhang van de linie als strategisch-landschappelijk bouwwerk. Ze laten de topografische opbouw van dit bouwwerk zien in lagen en onderdelen. De gedetailleerde kaarten van de forten etaleren de rijkdom aan historische plekken, landschappelijke inpassingen en inrichtingselementen. De atlas omvat daarnaast beschouwende essays van Bernard Colenbrander, Ed Taverne, Koos Bosma, Chris Will en Catherine Visser. Joost Grootens, die inmiddels vele prijzen heeft gewonnen met het grafisch ontwerp voor verschillende atlassen, heeft een uniek kleuren- en tekensysteem voor de kaarten en legenda's ontwikkeld die passen bij dit bijzondere landschap. Voor het historisch bronnenonderzoek tenslotte is liniekennner Douwe Koen verantwoordelijk.

De *Atlas Nieuwe Hollandse Waterlinie* is gepresenteerd op 2 december 2009 op de TU Delft, Bouwkunde in de Berlagezaal. Michael van Gessel en Eric Luiten hebben de atlas in ontvangst genomen en gereageerd op de vraag: wat betekent de atlas als ontwerpinstrument en als toetsingskader voor ontwerpen.

Stedenbouw

In 2009 heeft het SfA van het ministerie van OCW de opdracht ontvangen om onderzoek te doen naar de stand van zaken in de stedenbouw. Onderdeel van deze opdracht is om de onderzoeksresultaten te benutten voor het opzetten van een stedenbouwprogramma voor de periode 2010-2012, waarmee uitwerking wordt gegeven aan een van de speerpunten uit het architectuurbeleid, zoals vastgelegd is in *Een cultuur van ontwerpen. Visie Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp 2009-2012*.

Het onderzoek naar de stand van zaken heeft een opzet met meerdere sporen. Als eerste heeft er een verkennend gesprek plaatsgevonden met alle stakeholders in de stedenbouw en architectuur- en erfgoedsector. Dit gesprek zal in 2010 met de introductie van het programma 2010-2012 nogmaals plaatsvinden. Daarnaast zijn er interviews gehouden met vakgenoten uit de lokale overheid (grote, middelgrote en kleine gemeenten), provinciale en nationale overheid, ontwikkelaars, corporaties, bureaus (gevestigde en nieuwe) en de universitaire wereld. Deze interviews verschijnen in 2010 in een publicatie.

De lokale architectuurcentra is gevraagd een quickscan uit te voeren van de lokale en regionale praktijk en een debat te

organiseren met lokaal betrokkenen. Achttien centra hebben deze quickscan uitgevoerd en een debat gevoerd. In 2010 zullen de uitkomsten hiervan bekend worden gemaakt.

Tenslotte is de EO-Wijersstichting gevraagd een analyse te maken van de plannen die zijn ingediend voor de 7e en 8e EO-Wijers prijsvraag.

Alle resultaten van bovenstaande initiatieven worden tijdens een symposium in 2010 gepresenteerd.

Het SfA wordt sinds de oprichting in 1993 bestuurd volgens het bestuur+directie-model. Het SfA onderschrijft de Principes en Best Practice Bepalingen van het bestuur+directie-model zoals beschreven in de *Code Cultural Governance*.
Pas toe of leg uit.

Werving en selectie en herbenoeming

Bij de werving en selectie van directieleden, bestuurs- en commissieleden wordt gewerkt met vooraf opgestelde profielschetsen. Alle vacatures worden openbaar gemaakt door middel van advertenties in landelijke dagbladen en via internet. Een vooraf ingestelde selectiecommissie adviseert het bestuur over de te benoemen bestuurs- en commissieleden. De selectiecommissie bestaat uit de voorzitter van het bestuur van het SfA, de directeur van het SfA en een of meer externe leden.

Daarnaast draagt het bestuur zorg voor een evenwichtige samenstelling van het bestuur en adviescommissies, passende bij de doelstellingen van de instelling. Bij de samenstelling wordt gestreefd naar een gespreide vertegenwoordiging vanuit het oogpunt van vakdisciplines, leeftijd, sekse en regio. Ook wordt het bestuur vanuit het aspect culturele diversiteit belichaamd.

De voorzitter van het bestuur wordt in functie benoemd door het ministerie van OCW, mede namens de overige betrokken ministeries. De voorzitter is verantwoordelijk voor het adequaat functioneren van het bestuur en is het primaire aanspreekpunt voor de bestuursleden en voor de directie.

Het SfA kent een gefaseerd rooster van aftreden voor het bestuur en de adviescommissies. Voorafgaand aan de afloop van een benoemingstermijn beraadt het bestuur zich over de wenselijkheid van herbenoeming. Daarbij wordt gekeken naar het functioneren van de betrokkene. Ook wordt aandacht gegeven aan de vraag of vernieuwing wenselijk is. De instelling hanteert voor bestuursleden een benoemingsperiode van twee of drie jaar, met een mogelijkheid tot herbenoeming. Leden van het bestuur treden, indien van toepassing, tussentijds af zoals bij onvoldoende functioneren, structurele onenigheid van inzichten, onverenigbaarheid van belangen of anderszins.

Leden van de adviescommissies worden benoemd voor een periode van twee jaar, met de mogelijkheid tot herbenoeming voor twee jaar. Leden van het bestuur en adviescommissies ontvangen een vergoeding bestaande uit de aanwezigheid en voorbereiding van bijeenkomsten.

Werkwijze bestuur

Het bestuur komt minimaal vier keer per jaar bijeen. De directie voorziet het bestuur - gevraagd en ongevraagd, en tijdig - van alle informatie die nodig is voor een goede taakvervulling door het bestuur. Het inhoudelijke beleid en de concretisering daarvan maken deel uit van die informatie. Voor zover de voorbereiding en/of de uitvoering van

bestuursbesluiten niet aan de directie is gedelegeerd maar berust bij één of meer bestuursleden, voorziet deze het bestuur tijdig van alle benodigde informatie. Afspraken over de inhoud en de frequentie van de reguliere informatievoorziening worden vastgelegd in het bestuursverslag. De zelfevaluatie van het bestuur heeft in 2009 niet plaatsgevonden. Met terugwerkende kracht wordt een evaluatie in 2010 uitgevoerd. Hiervan wordt een verslag opgesteld.

Een delegatie uit het bestuur, bestaande uit de bestuursvoorzitter en de penningmeester, voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur. De uitkomsten hiervan worden besproken in de bestuursvergadering. Van het functioneringsgesprek wordt een verslag gemaakt.

De bestuursvoorzitter bespreekt periodiek met de directeur de gang van zaken binnen het SfA. Ten minste eenmaal per jaar overlegt en besluit het bestuur over de strategie, het algemene beleid en de financiële stand van zaken. Hiertoe behoren de begroting, de jaarrekening en het activiteiten- en het communicatieplan.

Jaarlijks vindt overleg plaats inzake de jaarrekening met de externe accountant, de directeur, de bestuursvoorzitter en de penningmeester. Het bestuur ontvangt een afschrift van alle rapportages van de externe accountant aan de directie.

Neerslag werkwijze en verantwoordelijkheden

De Statuten vormen de basis voor de werkwijze van het SfA. In het Huishoudelijk Reglement worden de verantwoordelijkheden, de werkwijzen, de taken, de rollen en de procedures beschreven die van toepassing zijn op de directie, het bestuur en de adviescommissies.

Het bestuur heeft beleidszaken aan de directie gedelegeerd. Deze zijn vastgelegd in het directiemandaat. In het mandaat zijn de gedelegeerde bestuurlijke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden aan de directeur vastgelegd.

Het Directiereglement is in 2009 aangepast. De externe vertegenwoordiging van het SfA is gedelegeerd aan de directeur. Eventuele samenwerkingsverbanden worden tijdig voorgelegd aan het bestuur.

Het bestuur en de directie zijn verzekerd tegen aansprakelijkheidrisico's.

Nevenfuncties

Bestuurs- en commissieleden melden elke (neven)functie aan het bestuur. Een (neven)functie, betaald of onbetaald, kan tegenstrijdig zijn met de werkzaamheden als bestuurslid of tegenstrijdige belangen naar voren brengen bij het beoordelen van aanvragen. Jaarlijks worden de nevenfuncties van alle leden geïnventariseerd en vastgelegd. De nevenfuncties zijn bij het SfA opvraagbaar.

Bij de behandeling van subsidieaanvragen waarbij bestuurs-, commissieleden of fondsmedewerkers zijn betrokken geldt dat:

- zij zich onthouden van stemming en meningsvorming over de betrokken aanvraag;
- zij zich onthouden van stemming en meningsvorming vanuit hun nevenfunctie, wanneer deze betrekking hebben op het fonds;
- de betrokkenheid wordt vermeld in de verslagen van de vergaderingen.

Daarnaast zijn de randvoorwaarden voor het functioneren en het voorkomen van belangenverstrengeling van bestuurs- en commissieleden en fondsmedewerkers vastgelegd in het Protocol Gedragsregels.

Subsidieregelingen

De subsidiestructuur die is opgebouwd uit de werkingssfeer, de formele eisen en de inhoudelijke criteria is beschreven en vastgelegd in het Bijdragereglement dat de grondslag vormt voor alle subsidieregelingen. De Basisregeling beschrijft de voorwaarden voor projectsubsidies. Daarnaast heeft het SfA de Deelregelingen Onderzoek en Ontwerp, Internationale Projecten en Jaarprogramma's. De Open Oproepen zijn onderdeel van de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp. De Regeling projectsubsidies Belvedere is per 31 december 2009 beëindigd. De vernieuwde regelingen zijn gepubliceerd in de Staatscourant.

De inhoud van het Bijdragereglement en van de Deelregelingen over het aanvragen van subsidie zijn op te vragen bij het SfA of kunnen worden gedownload vanaf de website. De aanvraagformulieren zijn eveneens te downloaden vanaf de website.

De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke beoordeling ligt bij de onafhankelijke adviescommissies die de aanvragen toetsen aan inhoudelijke criteria. Een aanzienlijk aantal aanvragers maakt gebruik van de mogelijkheid ruim twee weken voor de sluitingsdatum van een subsidieronde een conceptaanvraag in te dienen en zich te laten adviseren door de stafmedewerkers van het SfA. Voor de architectuurcentra die aanvragen indienen bij de Deelregeling Jaarprogramma's, wordt jaarlijks een informatieve bijeenkomst georganiseerd. Alle subsidieverzoeken worden eerst getoetst aan de formele eisen. Daarnaast voorzien de stafmedewerkers de ingediende aanvragen van inhoudelijk commentaar. Deze actieve vorm van dienstverlening staat uiteraard geheel los van de beoordeling van aanvragen door de adviescommissies en van de besluiten die het bestuur neemt over de subsidieverlening.

Voorwaarden en criteria

Subsidieaanvragen worden getoetst aan de hand van verschillende criteria en formele voorwaarden zijn gebundeld en vastgelegd in het Bijdragereglement. Subsidieaanvragen worden alleen in behandeling genomen wanneer zij voldoen aan de formele voorwaarden; zo moet de aanvrager een rechtspersoon zijn, moet een aanvraag betrekking hebben op een project en niet op de individuele ontwikkeling van een

persoon, en moet er sprake zijn van cofinanciering en van een tekort op de projectkosten. Exploitatietiekosten, bouwen- en ontwikkelingskosten zijn niet subsidiabel. Overheidsinstellingen zoals gemeenten en provincies komen niet in aanmerking voor subsidie. Wanneer een aanvrager te weinig inhoudelijke informatie heeft aangeleverd, kan dat een reden zijn om een aanvraag niet in behandeling te nemen.

Klachten en Bezwaar en beroep

Tegen een beschikking van het bestuur kan, op grond van de Algemene wet bestuursrecht bezwaar worden gemaakt. Wanneer een aanvrager meent dat zijn aanvraag onvoldoende tot zijn recht is gekomen, kan hij het SfA verzoeken om de aanvraag opnieuw in behandeling te nemen, alvorens een bezwaar in te dienen. Het SfA neemt zo'n verzoek in behandeling wanneer sprake is van aanvullende informatie, nieuwe feiten of gewijzigde omstandigheden. De aanvragen worden als herziene aanvragen of als verzoeken tot herbeoordeling voorgelegd aan de betreffende adviescommissie.

Indien een aanvrager het niet eens is met de handelwijze van het SfA, kan schriftelijk een klacht worden ingediend. Naar aanleiding van de klacht zal een intern onderzoek en wederhoor plaatsvinden met de indiener van de klacht.

Organisatie

Medewerkers en adviseurs

Bureau

drs. J. (Janny) Rodermond
directeur
drs. R. (Rita) Brons
adjunct directeur
drs. L. (Anneloes) van der Leun
hoofd Communicatie
ir. M. (Martijn) Oskam
*stafmedewerker Architectuur /
Onderzoek en Ontwerp*
ir. T. (Tim) de Boer
*stafmedewerker Architectuur /
Onderzoek en Ontwerp*
ir. I. (Inge) de Boer
*stafmedewerker Architectuur
(vanaf 17 augustus) / Onderzoek
en Ontwerp*
drs. M. (Mirjam) Hensgens
*stafmedewerker Internationale
Projecten / Jaarprogramma's*
drs. J. (Judith) Smals
stafmedewerker Belvedere
A. (Ayse) Tüzen
office manager
H. (Hans) Fledderus
*secretariaatsmedewerker
(vanaf 1 april)*
A. (Anne) Berger
*secretariaatsmedewerker
(vanaf 21 juli)*

Bestuur

ir. M.A.A. (Mariet) Schoenmakers
voorzitter
ir. W.J. (Wienke) Bodewes,
penningmeester
dr. M.C. (Marijke) van Schendelen
secretaris
ir. B. (Bjarne) Mastenbroek
mw. M. (Michelle) Provoost
ir. L. (Luc) Vrolijk
mr. I.Y. (Ing Yoe) Tan
(tot 1 juli)
drs. N. (Nadia) Jellouli-Guachati
(vanaf 1 juli)

Selectiecommissie voor de voordracht van leden van de adviescommissies

drs. A. (Allard) Jolles
ir. L. (Luc) Vrolijk
ir. M.A.A. (Mariet) Schoenmakers
drs. J. (Janny) Rodermond

Adviescommissie Basisregeling Architectuur

prof. dr. B.J.F. (Bernard)
Colenbrander
voorzitter (tot 1 juli)
ir. C. (Christoph) Grafe
(tot 1 juli)
W. (Wim) Korvinus
A. (Aglaée) Degros
dipl.-ing. H. (Hüsni) Yegenoglu
(tot 1 juli)
R. (René) van der Velde
ing. M. (Maud) Roukens
voorzitter
ir. R. (Robert) Winkel
drs. J.J. (Jaap Jan) Berg
(vanaf 1 juli)
ir. H. (Helena) Casanova
(vanaf 1 juli)
J. (Julia) van Mourik (vanaf 1 juli)

Adviescommissie Deelregeling Jaarprogramma's

ir. P. (Peter) Kuenzli
voorzitter
drs. B. (Bregit) Jansen
ir. P. (Paul) Diederer (vanaf 1 juli)
drs. C. (Catja) Edens (vanaf 1 juli)
drs. J.J. (Jaap Jan) Berg
(tot 1 juli)
ir. R. (René) van der Velde
(tot 1 juli)

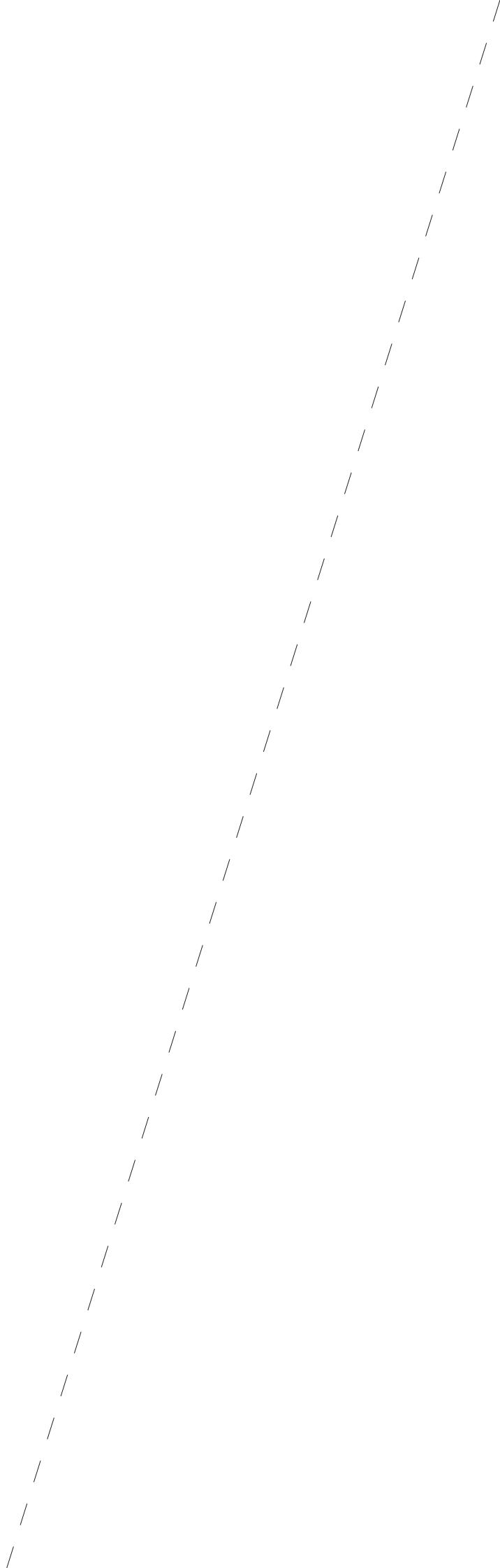
Adviescommissie Deelregeling Internationale Projecten

R. (Reijn) van der Lugt
voorzitter
dipl.-ing. A. (André) Kempe
(tot 1 juli)
A. (Aglaée) Degros (tot 1 juli)
drs. J. (Jan-Robin) Knikker
ir. D. (Duzan) Doepel (vanaf 1 juli)
ir. B. (Burton) Hamfelt (vanaf 1 juli)

Adviescommissie Regeling projectsubsidies Belvedere

ir. B. (Berno) Strootman
voorzitter (tot 31 december)
prof.dr. J.E. (Koos) Bosma
(vanaf 1 juli tot 31 december)
ir. R.S. (Robert) Broesi
(tot 31 december)
dr. J. (Joks) Janssen
(tot 31 december)
prof.dr.ir. T. (Theo) Spek
(tot 31 december)
ir. M. (Maïke) van Stiphout
(vanaf 1 maart tot 31 december)
ir. A.H.M.T. (Anna) Vos
(tot 31 december)

Prestatieoverzicht

Prestatieoverzicht

Verantwoording en evaluatie

Voor de beleidsperiode 2009-2012 is door het SfA een aantal prestatieafspraken vastgelegd. In 2009 is aan de volgende onderwerpen gewerkt:

Internationalisering

In 2009 is met het instellen van het Bijdragereglement voor het aanvragen van subsidie tevens de juridische basis gelegd voor het aanvragen van subsidie voor internationale projecten. De specificatie van deze regeling is vastgelegd in de Deelregeling Internationale Projecten. Voor deze regeling was in 2009 € 270.250 beschikbaar, waarvan € 150.000 is geormerkt voor het jaarprogramma van het Nederlands Architectuurinstituut. In de loop van 2009 zijn ook de andere regelingen van het SfA opengesteld voor internationale projecten, met name op het gebied van kennisontwikkeling. Deze verruiming is van kracht sinds 1 januari 2010. Aanvragen binnen de Basisregeling en de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp kunnen dus ook betrekking hebben op een actueel internationaal ruimtelijk vraagstuk.

Met het toekennen van een budget voor internationale projecten in 2010-2012 door het Ministerie OCW, is structurele aandacht voor bepaalde onderwerpen in het internationale beleid van het SfA mogelijk geworden. Een van de aandachtspunten, die in 2009 is opgepakt en in 2010 verder wordt onderzocht in samenwerking met een aantal andere partijen uit de basisinfrastructuur, is het organiseren van een uitwisseling tussen Nederland en Turkije. Een ander aandachtspunt dat in 2010 verder wordt uitgewerkt is de kennisuitwisseling met Afrika.

Innovatie

In 2009 is door het SfA en het Centrum Zorg en Bouw de Hedy d'Ancona-prijs voor excellente zorgarchitectuur geïnitieerd. De agenda en publicatie *AU! Bouwen aan de architectuur van de zorg*, die het SfA in 2008 heeft aangeboden aan de staatssecretaris van VWS, biedt de aanknopingspunten voor deze prijs die specifiek is gericht op de zorgsector. De opdrachtgever in de zorg staat voor de opgave om nieuwe opvattingen over ziekenhuizen en zorginstellingen te integreren in de huisvesting. De prijs en de daaraan gekoppelde communicatie en publiciteit beogen de kwaliteit van zorggebouwen in alle facetten te verbeteren. De Hedy d'Ancona-prijs is een nieuwe prijs in de Nederlandse architectuur- en zorgwereld.

Excellentie

Met het instellen van een Deelregeling Onderzoek en Ontwerp heeft het SfA aan zijn beleid om innovatief onderzoek te bevorderen prioriteit gegeven. Hiervoor was in 2009 minimaal € 500.000 geormerkt, terwijl bijna € 1.000.000 subsidie is verleend.

Binnen de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp heeft het SfA de mogelijkheid om twee keer per jaar een zogenaamde Open Oproep uit te schrijven die is gericht op ontwerpend onderzoek naar urgente ruimtelijke vraagstukken. In 2009

zijn twee Open Oproepen uitgeschreven. Een oproep voor voorstellen naar het *Landschap van de Stad* en een oproep voor voorstellen naar *Stedenbouw voor de volgende generatie*. In totaal heeft dit 137 voorstellen opgeleverd. Aan elf voorstellen is subsidie verleend.

Ondernemerschap

Een van de doelstellingen van het SfA is de publieke belangstelling voor en participatie bij ruimtelijke vraagstukken te bevorderen. De lokale architectuurcentra spelen hierin een belangrijke rol. Jaarlijks organiseert het SfA een bijeenkomst met de centra om hun positie in het architectuurbeleid te versterken. In 2009 was deze bijeenkomst gericht op twee onderwerpen. Op de agenda stonden de wijzigingen in de werkwijze van het SfA en wat dit betekent voor de centra. Het tweede onderwerp was het initiatief van een aantal centra om met een gezamenlijke website tot een landelijk netwerk te komen. Door het bestaande informele netwerk van de centra te activeren worden de activiteiten van de centra zichtbaar voor de buitenwereld en is kennisuitwisseling mogelijk. Dit initiatief is vanuit het SfA financieel en inhoudelijk ondersteund.

Publicaties

In de beleidsperiode 2009-2012 legt het SfA nadruk op het ondersteunen van projecten gericht op kennisontwikkeling. Hierdoor is er mogelijk minder budget beschikbaar voor projecten gericht op kennisoverdracht, zoals voor publicaties. Er zullen keuzes moeten worden gemaakt. In 2009 zijn de eerste tekenen van bovenstaande zichtbaar. Het aantal gehonoreerde publicaties is gedaald, terwijl het aantal aanvragen voor publicaties ten opzichte van 2008 is gestegen.

Diversiteit

Binnen het Bijdragereglement en de Deelregelingen heeft het SfA zich tot doel gesteld om vijftieng procent nieuwe aanvragers binnen te halen. In 2009 is bij de Basisregeling en bij de Deelregelingen vijfenveertig procent van de aanvragen afkomstig van organisaties die nog niet eerder bij het SfA een aanvraag hebben ingediend. Per Deelregeling is dit overigens verschillend: bij de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp is tachtig procent van de aanvragen afkomstig van nieuwe aanvragers; bij de Deelregeling Jaarprogramma's gaat het om vier procent.

Regiobeleid

Met de introductie van de Deelregeling Jaarprogramma's is de positie van de architectuurcentra binnen de werkwijze van het SfA versterkt. Jaarlijks wordt door het bestuur een bedrag geormerkt voor deze Deelregeling. In 2009 is € 1.000.000 geormerkt, hiervan was € 240.000 geormerkt voor aanvragen in de categorie Jaarprogramma light en € 200.000 voor grote, unieke projecten. In 2009 is € 1.254.750 verleend aan subsidies voor de architectuurcentra.

Knooppuntfunctie

De doelstellingen om de kennisontwikkeling en kennisuitwisseling over architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur te bevorderen zijn opnieuw bevestigd met de introductie van het Bijdragereglement en de Deelregelingen. Voor het versterken van de doorwerking van gesubsidieerde projecten is het essentieel dat de resultaten steeds zo goed mogelijk bekend worden gemaakt. Hiertoe heeft het SfA zelf een aantal middelen ontwikkeld. In 2009 is de website van het SfA herzien en meer gericht op het zichtbaar maken van de resultaten. Daarnaast heeft het SfA sinds een aantal jaar de succesvolle krant *Lay-out*. In het hoofdstuk *Communicatie* wordt hier uitgebreid op ingegaan.

Bedrijfsvoering

De richtlijnen voor het behandelen van aanvragen en verantwoording zijn vastgelegd in het Bijdragereglement. Deze richtlijnen worden in de praktijk gevolgd. Dit betekent dat alle aanvragen binnen tien weken zijn behandeld. Op de verslaglegging wordt binnen een maand gereageerd. De projecten worden doorgaans binnen twee maanden vastgesteld.

Code cultuurfondsen

Het SfA wordt sinds de oprichting in 1993 bestuurd volgens het bestuur+directie-model. Het SfA onderschrijft de Principes en Best Practice Bepalingen van het bestuur+directie-model, zoals beschreven in de *Code Cultural Governance*. *Pas toe of leg uit*. In het hoofdstuk *Cultural Governance* wordt dit nader toegelicht.

Horizontale verantwoording

Elk jaar voeren de verschillende adviescommissies een evaluatie uit over hun eigen functioneren en het werking van de regelingen.

De Adviescommissie Architectuur heeft in november 2009 haar eigen functioneren geëvalueerd. Daarbij zijn de beleidsthema's Ontwerp Centraal, Internationaal Spiegelen, Meer voor Minder en Talentontwikkeling als prioriteit besproken. De adviescommissie ziet deze thema's terug in de aanvragen. Deze komen ook in de discussie over advisering aan bod.

De Adviescommissie Internationale Projecten heeft in oktober 2009 haar jaarlijkse evaluatie gehouden. De volgende onderwerpen zijn besproken: beperkt budget en Meer voor Minder, Ontwerp Centraal, rol ambassades, projectvormen. De adviescommissie concludeerde dat met een klein budget veel cofinanciering is geactiveerd. Het advies van ambassades is noodzakelijk om het belang van het project goed te kunnen inschatten. In elke aanvraag staat het ontwerp en de ontwerper centraal conform de doelstelling van de Deelregeling Internationale Projecten. Voor het internationaal spiegelen binnen het vakgebied is dit een voorwaarde. De jaarlijkse evaluatie van de Adviescommissie Belvedere vond plaats op 20 januari 2010. Omdat de regeling per 31 december 2009 definitief is beëindigd, lag de nadruk in de

discussie op ontwikkelingen binnen de subsidieaanvragen en op de samenstelling en het functioneren van de commissie in de afgelopen jaren. Daarnaast is besproken wat Belvedere heeft opgeleverd voor de transformatiepraktijk en voor het toekomstige stedenbouwprogramma.

De Adviescommissie Jaarprogramma's heeft in maart 2009 haar jaarlijkse evaluatie gehouden. In 2008 is de nieuwe werkwijze voor het behandelen van aanvragen van architectuurcentra als pilot uitgevoerd. De commissie zag deze nieuwe werkwijze als een verbetering die recht doet aan de diversiteit onder de centra. Op een aantal punten heeft zij nog aanpassingen voorgesteld. Inmiddels is de werkwijze vastgelegd in de Deelregeling.

In het hoofdstuk Basisregeling wordt ingegaan op de evaluatie van audiovisuele producties.

Regelingen

Basisregeling / Deelregeling Onderzoek en Ontwerp, Jaarprogramma's, Internationale Projecten, Belvedere Regeling

Regelingen

Een introductie op de subsidieregelingen van het Stimuleringsfonds voor Architectuur

Het jaar 2009 is de start geweest van een nieuwe beleidsperiode voor het Stimuleringsfonds voor Architectuur (SfA). Het beleidsplan *Een cultuur van ruimte maken II, IMAGO en REALITEIT* is in dat jaar in werking getreden. Tevens is 2009 het overgangsjaar naar een nieuwe werkwijze. Met de introductie van het *Bijdragereglement* heeft het SfA een actueel en transparant instrumentarium ontwikkeld om subsidie aan derden te kunnen verstrekken. De inhoudelijke subsidiecriteria zijn op basis van dit reglement aangepast. Iedere subsidieaanvraag wordt voortaan binnen een van de volgende drie categorieën beoordeeld:

1. **Kennisontwikkeling:** Het project draagt bij aan de Nederlandse kennisontwikkeling met betrekking tot architectuur, het ruimtelijk ontwerp en/of de ruimtelijke inrichting en is gericht op de ontwerpende disciplines en/of bij de bouwwereld betrokken partijen. Het is een toevoeging aan de bestaande theorie en/of praktijk en/of stimuleert door zijn uitzonderlijke, voorbeeldstellende karakter naar verwachting nieuwe ontwikkelingen op het gebied van het ruimtelijke ontwerp en/of de ruimtelijke inrichting. En/of stelt gangbare inzichten en werkwijzen ter discussie;
2. **Kennisuitwisseling:** Het project draagt bij aan de kennisuitwisseling tussen partijen die bij het ruimtelijk ontwerp en/of de ruimtelijke inrichting zijn betrokken en heeft betrekking op actuele (internationale) architectonische en ruimtelijke vraagstukken in de brede zin van het woord. Het is een toevoeging aan de bestaande theorie en/of praktijk en/of stimuleert door innovatieve coalitievorming, voorbeeldstellende praktijkcases en/of de mate waarin onderbelichte of urgente ruimtelijke vraagstukken aan de orde komen. De resultaten van het project dienen van belang te zijn voor de Nederlandse ontwerppraktijk;
3. **Publieksbereik:** Het project levert een positieve bijdrage aan de vergroting van de publieke belangstelling voor architectuur, het ruimtelijk ontwerp en de ruimtelijke inrichting in de brede zin van het woord; er is een relatie met actuele ruimtelijke vraagstukken en er is draagvlak voor het project zoals blijkt uit de te verwachten publieke belangstelling en de samenwerking met en/of bijdragen van derden.

Voor onderwerpen die beleidsprioriteit hebben of waarvoor bijzondere voorwaarden gelden, zijn deelregelingen ingesteld. In 2009 waren drie deelregelingen van kracht: de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp, de Deelregeling Jaarprogramma's en de Deelregeling Internationale Projecten. De Regeling Projectsubsidies Belvedere liep in 2009 af.

De Deelregelingen die in 2009 zijn geïntroduceerd, richten zich op specifieke projecten, zoals aanvragen voor onderzoeksvoorstellen of jaarprogramma's. Indien de aanvragen niet binnen deze Deelregelingen passen, worden ze in de Basisregeling behandeld.

De meeste projecten binnen de Basisregeling zijn gericht op kennisuitwisseling of op publieksbereik. Er zijn subsidieaanvragen ingediend voor audiovisuele producties, manifestaties, publicaties, tijdschriften en ontwerpwedstrijden. Met name de publicaties vormen een aanzienlijk aandeel in het aantal aanvragen en in het aantal subsidieverleningen.

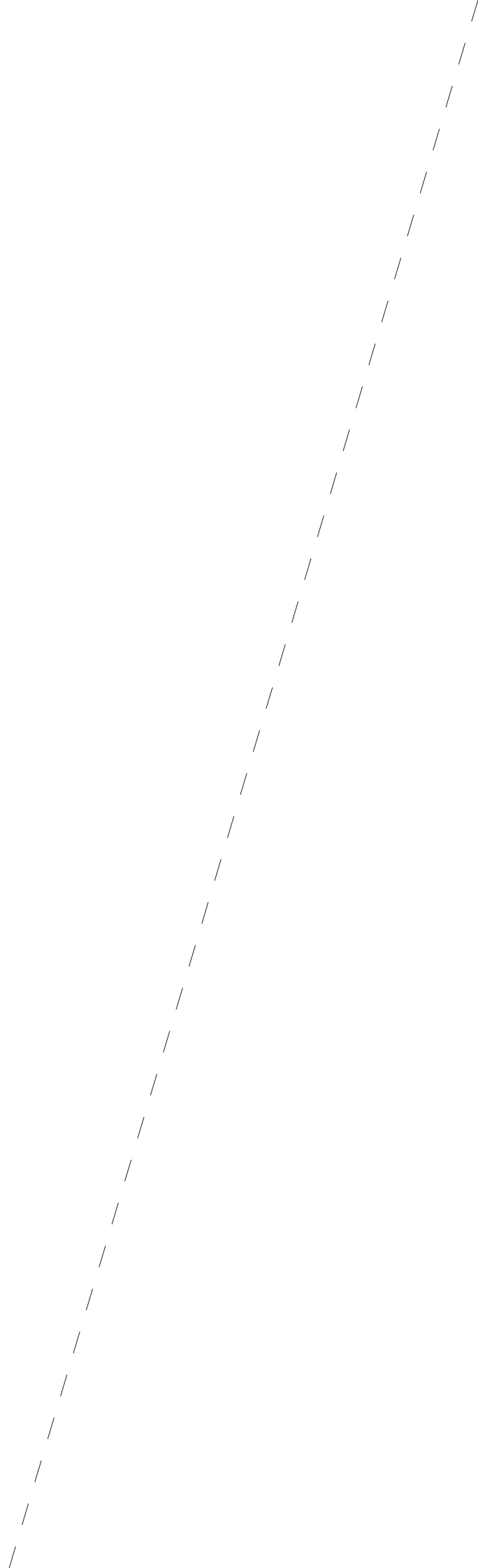
Met de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp wil het SfA de excellente vakontwikkeling bevorderen. Binnen deze regeling ondersteunt het SfA innovatieve initiatieven op het terrein van ontwerpend onderzoek en van ontwerp gerelateerd onderzoek dat meer theoretisch en analyserend van aard is. Het instrument van de Open Oproep valt ook binnen deze Deelregeling. In 2009 was voor het totale subsidiebedrag een ondergrens van € 500.000 geormerkt. Het uiteindelijk verleende subsidiebedrag van € 992.466 heeft dit geormerkte bedrag ruimschoots overschreden. De bijzondere aandacht voor (ontwerpend) onderzoek heeft ertoe geleid dat het aantal aanvragen, de verleningen en het verleende bedrag voor onderzoeksvoorstellen aanzienlijk is toegenomen. Zo is het aantal aanvragen van 28 in 2006 opgelopen naar 94 in 2009. Het aantal subsidieverleningen is toegenomen van 16 in 2006 naar 43 in 2009.

De Deelregeling Jaarprogramma's is gericht op het stimuleren van de publieke belangstelling voor het ruimtelijk ontwerp en actuele ontwerpgevallen. Binnen de Deelregeling Jaarprogramma's kunnen lokale architectuur- en debatcentra aanvragen voor een jaarprogramma dat bestaat uit publieksactiviteiten, zoals lezingen, debatten, tentoonstelling en rondleidingen. Daarnaast hebben de centra de mogelijkheid om extra subsidie aan te vragen voor unieke, aanvullende projecten. Dat zijn vooral manifestaties en onderzoeken. De centra gebruiken deze subsidie om een bepaald ontwerp verder uit te diepen of juist langdurig te agenderen.

De Deelregeling Internationale Projecten stimuleert het profileren van de Nederlandse architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur in het buitenland en bevordert de internationale kennisuitwisseling en kennisverspreiding van deze disciplines.

Ter afsluiting van de Regeling Projectsubsidies Belvedere is in december 2009 een extra subsidieronde gehouden. Hierin kregen herbeoordelingen en herziene aanvragen voorrang bij de subsidietoekenning. Circa zestig aanvragen zijn in deze laatste ronde ingediend. Van de herbeoordelingen en herziene aanvragen heeft de adviescommissie in elf gevallen positief geoordeeld. Er is aan drie nieuwe projecten subsidie verleend.

Basisregeling

962.324 euro verleend aan subsidies
95 aanvragen in behandeling genomen
39 subsidieverleningen
41 procent subsidie verleend

80 standaardaanvragen
30 gehonoreerde standaardaanvragen
11 verzoeken tot herbeoordeling
6 gehonoreerde verzoeken tot herbeoordeling
3 herziene aanvragen
1 gehonoreerde herziene aanvraag
3 bezwaarschriften
0 gehonoreerde bezwaarschriften
1 verzoek tot bijzondere verlenging
1 gehonoreerd verzoek tot bijzondere verlenging
0 beroepszaken

24.675 euro gemiddeld subsidiebedrag
98.377 euro gemiddelde projectkosten
25 procent gemiddelde bijdrage SfA

12 aanvragen niet in behandeling genomen
16 concepten

Basisregeling

Projecten gericht op publieksbereik / Manifestatie – Symposium

manifestatie – symposium

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

De Groep van Delft

St. Analyse van Gebouwen
Den Haag (ZH)
arch. instelling/stichting
–

276.337
30.000

Jos. Bedaux 100

St. Jos. Bedaux Architect
Tilburg (NB)
arch. instelling/stichting
–

211.618
26.559

The Making Of

ArtEZ
Arnhem (GD)
onderwijsinstelling
www.artez.nl

40.250
24.650

**Giudici: per la gloria
e per l'onore**
Cercle Meudon
Assen (DR)
architectuurcentrum
www.cerclemeudon.nl

8.150
2.500

Basisregeling
Projecten gericht op publieksbereik / Publicatie

publicatie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

The Deventer Projects

Uitgeverij 010
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.010publishers.nl

71.275
48.970

Weg op de Snelweg

Uitgeverij 010
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.010publishers.nl

154.672
24.503

**Type EW58/08, een eenvoudig
huisje in Almere**

Episode Publishers
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.episode-publishers.nl

38.120
18.740

**De avontuurlijke architectuur
van de scouting**

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen (GD)
uitgever
www.uitgeverijblauwdruk.nl

50.250
18.635

**Frank Havermans,
Stretching Space**

NAi Uitgevers
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.naipublishers.nl

47.998
15.000

New towns for the 21st century

Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl

33.200
13.398

**Oog voor Welstand 19/20:
De Raad en de Ruimte**

Federatie Welstand
Amsterdam (NH)
arch. instelling/stichting
www.fw.nl

39.550
9.955

Op weg naar het Nieuwe Leiden

Primavera Pers
Leiden (ZH)
uitgever
www.primaverapers.nl

39.350
7.550

Basisregeling

Projecten gericht op kennisuitwisseling / AV productie

av productie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Tegenlicht: De Stad

VPRO TV
Hilversum (NH)
filmproducent
www.vpro.nl

79.098
34.088

Only Friends Centre

Filmwerk Remy Vlek
Amsterdam (NH)
filmproducent
www.filmwerk-remyvlek.nl

57.386
30.886

Herman Hertzberger: ik zag ruimte

Interakt
Amsterdam (NH)
filmproducent
www.interakt.nl

99.126
25.000

Movements continued

Begane Grond Rotterdam
Rotterdam (ZH)
filmproducent
www.stichtingbeganegrond.nl

69.284
23.800

Ontwerpers van het Oostelijk Havengebied

Visual Text
Amsterdam (NH)
cultuurinstelling
www.visualtext.nl

23.280
15.280

Triptiek - beelden van een koninkrijk

Terrain Vague Film
Utrecht (UT)
filmproducent
-

48.857
5.000

Basisregeling

Projecten gericht op kennisuitwisseling / Manifestatie – Symposium

manifestatie – symposium

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Your City, Jongeren maken Zuid

Kijk op Zuid
Rotterdam (ZH)
cultuurinstelling
www.kijkopzuid.nl

610.470
35.000

Architecture Film Festival 2009: Mind the Gap

AFFR
Rotterdam (ZH)
arch. instelling/stichting
www.afr.nl

177.500
29.500

Morgen/Tomorrow

Het Vlakke Land
Amsterdam (NH)
adviesorgaan
–

300.000
25.000

Krimp

BNA
Amsterdam (NH)
overig
www.bna.nl

33.150
15.000

Basisregeling
Projecten gericht op kennisuitwisseling / Publicatie

publicatie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Orde en variatie

Uitgeverij 010
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.010publishers.nl

95.772
69.390

In de Tussentijd

Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl

116.045
54.005

Polderatlas

Uitgeverij Thoth
Bussum (NH)
uitgever
www.thoth.nl

183.860
48.870

Landschappelijk Wonen

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen (GD)
uitgever
www.uitgeverijblauwdruk.nl

104.500
35.932

**Landscapeology, Building
Landscape Urbanism**

Architectura & Natura Pers
Amsterdam (NH)
uitgever
www.architectura.nl

81.500
30.000

**Sterke Verhalen- Hoe Nederland
de planologie opnieuw uitvindt**

Uitgeverij 010
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.010publishers.nl

67.660
29.466

Rob van 't Hoff

NAi Uitgevers
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.naipublishers.nl

72.538
27.370

**Transformatie van het
Hollandse bouwblok**

Uitgeverij Vantilt
Nijmegen (GD)
uitgever
www.vantilt.nl

118.800
19.524

Blue Print

Het Blauwe Huis
Amsterdam (NH)
overig
www.blauwehuis.org

40.000
15.000

Beyond Leidsche Rijn

NAi Uitgevers
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.naipublishers.nl

74.612
14.652

**De verbeelding van
een nieuwe stad**

Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl

21.300
9.240

**De alledaagse en
geplande stad**

Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl

21.750
9.775

The making of a building

Uitgeverij 010
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.010publishers.nl

17.612
6.242

Basisregeling

Projecten gericht op kennisuitwisseling / Tijdschrift

tijdschrift
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

OASE 81, 82 en 83
OASE
Amsterdam (NH)
uitgever
www.oase.archined.nl

Volume 21, The Block
Archis
Amsterdam (NH)
uitgever
www.archis.org

Monu 12
Monu
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.b-o-a-r-d.nl/monu.html

projectkosten begroot
verleend bedrag

189.000
49.500

61.793
25.365

26.670
13.979

Basisregeling

Projecten gericht op kennisontwikkeling / Ontwerpwedstrijd

ontwerpwedstrijd
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

Reclaiming the street

Mama
Rotterdam (ZH)
cultuurinstelling
www.mama.ipr.nl

projectkosten begroot
verleend bedrag

34.345
25.000

Basisregeling
 criterium

	Kennisuitwisseling	Publieksbereik	Kennisontwikkeling
criterium	50	41	4
aanvragen	20	18	1
verleningen	1.452.284	852.851	139.616
gevraagde subsidie	28.141	20.806	25.000
gemiddelde subsidie	23%	27%	73%
% SfA	40%	44%	25%
% gehonoreerd			
projectkosten	2.414.532	1.387.801	34.345
verleende subsidie	562.810	374.514	25.000

Totaal

95
39
2.444.751
24.675
25%
41%

3.836.678
962.324

**Basisregeling
Medium**

medium
aanvragen
gevraagde subsidie
verleningen
gemiddelde subsidie
% SfA
% gehonoreerd

Publicatie
51
21
1.198.306
25.058
35%
41%

1.490.364
526.217

projectkosten
verleende subsidie

Manifestatie – Symposium
26
8
700.143
23.526
11%
31%

1.657.475
188.209

AV productie
10
6
315.379
22.342
36%
60%

377.031
134.054

Tijdschrift
6
3
155.922
29.615
32%
50%

277.463
88.844

Ontwerpwedstrijd
2
1
75.000
25.000
73%
50%

34.345
25.000

Totaal
95
39
2.444.750
24.675
25%
41%

3.836.678
962.324

Basisregeling Typen aanvragers

typen aanvragers
% gehonoreerd

Uitgever
41%

Filmproducent
83%

Arch. instelling/stichting
50%

aanvragen
verleningen

51
21

6
5

8
4

Het ligt niet voor de hand dat een architectuurcentrum subsidie aanvraagt binnen de Basisregeling, daarvoor bestaat de Deelregeling Jaarprogramma's. Een architectuurcentrum dat in de Basisregeling wel een verlening ontving was Stichting Cercle Meudon uit Assen, die in 2009 beperkte tot het organiseren van één manifestatie.

Cultuurinstelling
27%

Overig
50%

Adviesorgaan
25%

11
3

4
2

4
1

Onderwijsinstelling
25%

Ontwerpbureau
25%

Architectuurcentrum
33%

4
1

4
1

3
1

Totaal
41%

95
39

Basisregeling Typen nieuwe aanvragers

typen nieuwe aanvragers
% nieuwe aanvragen
% nieuwe verleningen
% gehonoreerd

Cultuurinstelling
82%
100%
33%

Uitgever
14%
10%
29%

Arch. instelling/stichting
50%
50%
50%

aanvragen
verleningen

9
3

7
2

4
2

Het percentage aanvragen afkomstig van nieuwe aanvragers is zevenendertig procent. Dat is meer dan de vijftientig procent die het SFA zich als doel heeft gesteld. In totaal hebben drie nieuwe uitgevers subsidie aangevraagd. Zij dienden in 2009 in totaal zeven aanvragen in.

Filmproducent
50%
40%
67%

Onderwijsinstelling
100%
100%
25%

Ontwerpbureau
100%
100%
25%

3
2

4
1

4
1

Adviesorgaan
75%
100%
33%

Overig
25%
0%
0%

Architectuurcentrum
0%
0%
0%

3
1

1
0

0
0

Totaal
37%
31%
34%

35
12

Basisregeling

Aanvragen en verleningen per type aanvrager

type aanvrager	Uitgever	Filmproducent	Arch. instelling/stichting
aanvragen	51	6	8
verleningen	21	5	4
projectkosten	3.563.398	369.031	1.104.330
gevraagde subsidie	1.271.309	128.774	158.213
gemiddeld gevraagde subsidie	24.928	21.462	19.777
gemiddelde subsidie	27.435	23.755	24.004
% SfA	36%	35%	14%
% gehonoreerd	35%	34%	14%
projectkosten	1.661.607	353.751	705.005
verleende subsidie	576.127	118.774	96.014
	Cultuurinstelling	Overig	Adviesorgaan
	11	4	4
	3	2	1
	1.769.950	240.150	628.380
	282.050	140.000	228.810
	25.641	35.000	57.203
	25.093	15.000	25.000
	16%	58%	36%
	11%	41%	8%
	668.095	73.150	300.000
	75.280	30.000	25.000
	Onderwijsinstelling	Ontwerpbureau	Architectuurcentrum
	4	4	3
	1	1	1
	328.691	505.290	54.280
	84.495	120.479	30.620
	21.124	30.120	10.207
	24.650	13.979	2.500
	26%	24%	56%
	61%	52%	31%
	40.250	26.670	8.150
	24.650	13.979	2.500
	Totaal		
	95		
	39		
	8.563.500		
	2.444.750		
	25.734		
	24.675		
	29%		
	25%		
	3.836.678		
	962.324		

Basisregeling Spreiding projecten

locatie uitvoering
gevraagde subsidie
projectkosten
verleende subsidie
% Sfa
% gehonoreerd

Internationaal
1.079.055
1.577.708
540.752
34%
49%

Nationaal
578.052
567.150
208.363
37%
41%

Zuid-Holland
217.415
1.131.802
134.500
12%
50%

aanvragen
verleningen

39
19

27
11

10
5

Het aantal aanvragen uit de provincies Noord- en Zuid-Holland ligt hoog. Dit is niet anders dan in de voorafgaande jaren. Af te leiden uit het aantal aanvragen, is dat de vestigingsplaats van aanvragers in het westen van het land in grote mate de herkomst van projecten bepaalt.

Noord-Holland
247.320
300.000
25.000
8%
0

7
1

Gelderland
87.150
40.250
24.650
61%
33%

3
1

Noord-Brabant
65.618
211.618
26.559
13%
50%

2
1

Drenthe
2.500
8.150
2.500
31%
100%

1
1

Utrecht
119.500
0
0
0%
0%

4
0

Groningen
48.140
0
0
0%
0%

2
0

Totaal
2.444.750
3.836.678
962.324
25%
41%

95
39

Basisregeling

Actuele opgaven uit de Basisregeling

Positie ontwerper(s)

ArtEZ, *The Making Of*

The Making Of is een symposium van de Academie van de Bouwkunst in Arnhem (ArtEZ) waarin het productieproces van architectuur centraal staat. Tijdens een symposium worden de belangrijkste 'maaktradities' van de laatste halve eeuw besproken door zes verschillende architecten die ieder een andere insteek hebben.

Ontwerper uitgelicht

Stichting Cercle Meudon, *Giudici: per la gloria e per l'onore*

Stichting Cercle Meudon organiseert een tentoonstelling over de Italiaanse ontwerper Giudici. Twee eeuwen geleden was hij als stadsarchitect betrokken bij plannen voor de uitbreiding en verfraaiing van de stad Assen. Op de tentoonstelling wordt zijn werk vergeleken met de recentste uitbreidingsplannen van de stad.

NAi Uitgevers, *Rob van 't Hoff*

NAi Uitgevers stelt een publicatie samen over de Nederlandse architect Rob van 't Hoff. Volgens de aanvrager ontbreekt het voornog aan een overzichtswerk van deze architect die naar zijn mening aan de wieg stond van het Nieuwe Bouwen.

Stichting Analyse van Gebouwen, *De Groep van Delft*

Stichting Analyse van Gebouwen besteedt met lezingen, een tentoonstelling, de heruitvoering van het openluchtspel, filmavonden, concerten en een nieuwe conferentie over de Internationale Leergang voor Nieuwe Architectuur aandacht aan de groep bouwkundestudenten, waaronder Jan Albarda, die hun opleiding hebben genoten in de jaren dertig.

Stichting Jos. Bedaux Architect, *Jos. Bedaux 100*

Naar aanleiding van de honderste geboortedag van architect Jos. Bedaux heeft de Stichting Jos. Bedaux een aantal manifestaties en een overzichtstentoonstelling van zijn werk gepland.

Begane Grond Rotterdam, *Movements continued*

De Stichting Begane Grond maakt een audiovisuele productie over het werk van Petra Blaisse. Deze gaat over hoe haar ontwerpen tot stand zijn gekomen en hoe deze uiteindelijk worden gebruikt.

Stichting Interakt, *Herman Hertzberger: ik zag ruimte*

Stichting Interakt maakt een documentaire over Herman Hertzberger, waarin de architect door zijn gebouwen wandelt en uitleg geeft. Daarnaast toont de architect in de film documentatiemateriaal en biedt hij inzicht in gebouwen die hem inspireren.

Internationaal perspectief of spiegeling

Stichting OASE, Jaargang 2010: *OASE 83: L'Afrique, c'est chique*

In dit nummer worden kanteekeningen geplaatst bij de belangstelling voor de Afrikaanse stad als oord waar nieuwe stedelijke condities aanzetten tot het bevragen van het bestaande.

NAi Uitgevers, *Frank*

Havermans, *Stretching Space*
NAi Uitgevers brengt een publicatie uit met het overzichtswerk van Frank Havermans. In de publicatie zijn ook drie essays opgenomen die het werk van Havermans duiden ten opzichte van de architectuur.

Basisregeling

Actuele opgaven uit de Basisregeling

Collectieve voorzieningen

Filmwerk Remy Vlek, Only Friends Centre

Filmwerk Remy Vlek maakt een film over het ontwerp en de architectuur van het Only Friends Centre, een sport- en spelcentrum voor gehandicapte kinderen.

Uitgeverij 010, The Deventer Projects

Matthew Stadler, een Amerikaanse romanschrijver, schrijft een spannend boek over de projecten van het architectenbureau One Architecture. Deze zal gaan over de diverse rollen van de architect in de verschillende projecten en over het recentelijk voltooide St. Jozef Gezondheidscentrum in Deventer.

Uitgeverij Blauwdruk, De avontuurlijke architectuur van de Scouting

Ter gelegenheid van het honderdjarige bestaan van de Scouting maakt Uitgeverij Blauwdruk een publicatie over de betekenis van de Scouting op het gebied van architectuur en stedenbouw.

Verschuivende verhoudingen; nieuwe coalities

Federatie Welstand, Oog voor Welstand 19/20: De Raad en de Ruimte

In aanloop op de gemeenteraadsverkiezingen in 2010 brengt de Federatie Welstand een themanummer van het tijdschrift *Oog voor Welstand* uit. Hiermee wil de Federatie het debat over de verantwoordelijkheid van het lokale bestuur voor de publieke kwaliteit entameren.

Stichting OASE, Jaargang 2009: OASE 82, De rol van de opdrachtgever

Dit nummer van het tijdschrift OASE, onderdeel van jaargang 2010, heeft als titel 'Architectuur in opdracht' waarin de relatie tussen architect en opdrachtgever aan bod komt.

Best practice

Architectura & Natura Pers, Landscapology, Building Landscape Urbanism

Architectura & Natura geeft de publicatie *Landscapology* uit. Daarin worden verschillende ontwerpprocessen binnen de landschaparchitectuur ontrafeld en geanalyseerd. De voorbeelden variëren in schaal van tuin tot stad.

Uitgeverij 010, The making of a building

Auteur Albena Yaneva volgt het ontwerpbureau OMA van binnenuit bij een aantal ontwerpprocessen. Ze bepleit in de publicatie de voordelen van een benadering die uitgaat van de pragmatische handelswijze van ontwerpers.

Visual Text, Amsterdam, Ontwerpers van het Oostelijk Havengebied

Stadswandeldkantoor publiceert via de website Architectuur Amsterdam interviews met ontwerpers die aan het Oostelijk Havengebied in Amsterdam hebben gewerkt. Verder is het audioarchief aangevuld met ontbrekende interviews.

NAi Uitgevers, Beyond Leidsche Rijn

NAi Uitgevers brengt een publicatie uit over het kunstprogramma *Beyond* in Leidsche Rijn. De publicatie doet verslag van tien jaar *Beyond* door projecten, het organisatiemodel, werkwijzen en reacties daarop te tonen.

Stedenbouw

Archis, Volume 21, The Block

In *Volume 21 The Block* wordt aandacht besteed aan de standaardisering in de woningbouw. In hoeverre kan deze een oplossing zijn voor de grote bouwopgaven die er wereldwijd nog liggen?

BNA, Krimp

Ontwerplab Krimp is een samenwerkingsverband tussen Stagg, Staro en Stawon, de studierichtingen van de BNA, Aedes en KEI. In dit lab is ontwerpend onderzoek gedaan door zes teams van architecten, landschapsarchitecten en stedenbouwers in zes verschillende studiegebieden die met krimp te maken hebben.

Het Vlakke Land, Morgen/Tomorrow

Het Vlakke Land organiseert het internationale stedenbouwcongres *Morgen/Tomorrow*. De deelnemers gaan in op de Amsterdamse aanpak, de aanpak van Wibaut en de stad als machinekamer voor de toekomst. Het doel van het tweedaagse congres is het opstellen van een toekomstagenda voor de duurzame stad.

Kijk op Zuid, Your City, Jongeren maken Zuid

Your City is een project waarin strategieën voor de stedelijke ruimte zijn ontwikkeld op basis van de wensen van jongeren.

Primavera Pers, Op weg naar het Nieuwe Leiden

Publicatie over de wederopbouwarchitectuur in Leiden. Hierin wordt onder andere de historische context van de wederopbouwarchitectuur, de ontstaansgeschiedenis en de toekomstperspectieven per wijk beschreven.

Uitgeverij Blauwdruk, Landschappelijk Wonen

Publicatie met de resultaten uit het onderzoek *Landschappelijk Wonen* dat is uitgevoerd door de bureau's Faro, H+N+S en Palmboom Van den Bout. De publicatie heeft de opzet van een handboek met referenties.

Basisregeling

Actuele opgaven uit de Basisregeling

Stedenbouw

Uitgeverij SUN, *De alledaagse en geplande stad*
Publicatie in vier delen, waarin achtereenvolgens de alledaagse stad en de geplande stad, de praktijk van branding, de woonmilieus en het begrip thuis aan bod komen.

Uitgeverij SUN, *De verbeelding van een nieuwe stad*
Publicatie waarin wordt onderzocht hoe de ruimtelijke omgeving van betekenis is voor het sociale leven in de naoorlogse multi-etnische herstructureringswijk Nieuwland in Schiedam.

Uitgeverij SUN, *In de Tussentijd*
Publicatie met de resultaten van het project *Hotel Transvaal* met bijzondere aandacht voor het deelprogramma *Laboratorium voor de Tussentijd*, aan de hand waarvan wordt ingegaan op de betekenis van de 'tussentijd' voor de stedelijke vernieuwing.

Uitgeverij SUN, *New Towns for the 21st Century*
Uitgeverij Sun publiceert de lezingen van de sprekers op het jaarlijkse congres van INTI. Onder de titel *New Towns for the 21st Century, the Planned vs. the Unplanned City* stonden de herstructurering en de toekomstige ontwikkeling van *New Towns* centraal.

Uitgeverij Vantilt, *Transformatie van het Hollandse bouwblok*
De handelseditie van het proefschrift van architect Susanne Komossa. Zij heeft onderzoek verricht naar de transformatie van het Hollandse bouwblok door maatschappelijke en economische veranderingen.

VPRO TV, *Tegenlicht: De Stad*
Een vierdelige televisieserie waarin aan de hand van toonaangevende personen en casestudies nieuwe inzichten over vormgeving en organisatie van de 21e-eeuwse metropool worden getoond.

Infrastructuur

Uitgeverij 010, *Weg op de Snelweg*
Reisgids Weg op de Snelweg van G.A.N.G. Deze kunstenaarsgroep beschouwt de snelweg als een streek met haar eigen identiteit. De gids bestaat uit drie delen: achtergronden van de snelweg, op reis door het snelwegnetwerk en tips voor de reiziger.

Ontginning nieuwe terreinen

Episode Publishers, *Type EW58/08, een eenvoudig huisje in Almere*
Publicatie over het Type EW58/08 project van Ton Matton. De publicatie is een verslag van de realisatie van het winnende ontwerp van Ton Matton voor de prijsvraag *Eenvoud in Almere*.

Galerie Mama, *Reclaiming the Street*
Galerie Mama organiseert de prijsvraag *Reclaiming the Street*. De eerste fase van de prijsvraag is gericht op het genereren van ideeën voor andersoortig gebruik en voor de inrichting van de openbare ruimte, waarin skateboarden geïntegreerd is. De resultaten van de prijsvraag worden in een publicatie opgenomen.

Regeling projectsubsidies Architectuur 2005-2008
Afgeronde projecten in 2009

Audiovisuele productie	Website	Manifestatie – Symposium	Publicatie
<p>AT5 Amsterdam Aanbouw</p> <p>Mosso Producties Amsterdam Ruimte en Leren documentaire over Herman Hertzberger</p> <p>Perspectief Producties Amsterdam Zes meter onder NAP woongeluk in de polder</p> <p>Stichting ArchiAfrika i.s.m. Jord den Hollander Utrecht Many Words for Modern</p> <p>Xela Films Amsterdam Willemstad Curaçao</p> <p>Fiction Film Rotterdam Spangen een nieuwe kans (Dit project is stopgezet.)</p>	<p>Aorta Utrecht Website Station van de Toekomst</p>	<p>Academie van Bouwkunst Amsterdam Tentoonstelling afstudeerplannen AvB Amsterdam 1908-2008</p> <p>Architectuur Film Festival Rotterdam Rotterdam AFFR 2007: Horizons</p> <p>Cultuurbreed Amsterdam Klokhuis bouwt Klokhuis</p> <p>DoCoMoMo Nederland Delft Symposium The Challenge of Change</p> <p>Museum Hilversum ROUTINE de wereld van de forens</p> <p>OpTrek Den Haag Laboratorium Transformatieruimte - De Verdieping</p> <p>SCHUNCK Heerlen Oscar Niemeijer 10 100</p> <p>Stichting A12NU Rotterdam A12NU debat en cahier</p> <p>Stichting Megacities Amsterdam Towards the Megacities Solution</p> <p>Tumult Utrecht Over grenzen</p>	<p>G.F. la Croix Beekum, R. van Stichting Bonas Rotterdam</p> <p>Bruggen in Nederland (1940-2000) Binkhorst, H., Blankenstein, E. van, e.a. (red.) Walburg Pers Zutphen</p> <p>Vinex Atlas Boeijenga, J., Mensink, J. Uitgeverij 010 Rotterdam</p> <p>Jeroen Dooreweerd Boogerd, D. van den, Vanstiphout, W., e.a. NAi Uitgevers, Rotterdam</p> <p>De Moskee Bugdaci, C., Erkoçu, E. NAi Uitgevers Rotterdam</p> <p>De architectonische kleur Heer, J. de Uitgeverij 010 Rotterdam</p> <p>J.F. Metzelaar en W.C. Metzelaar Floor, R. Stichting Bonas Rotterdam</p> <p>Naar een levende stad, over de hedendaagse betekenis van Jane Jacobs Franke, S., Hospers, G.(red.), Uitgeverij SUN Amsterdam</p> <p>Wall House # 2- Thought provoking, sense provoking Gandolfi, E., Wal, O. van de, e.a., Noorderlicht Groningen</p> <p>Architectuur in de kapotte stad Heijden, H. van der Uitgeverij Thoth Bussum</p> <p>Piet Blom Hengeveld, J., Strauven, F., Blom, A. Jaap Hengeveld Publicaties Amersfoort</p>

Regeling projectsubsidies Architectuur 2005-2008
Afgeronde projecten in 2009

Publicatie

Nederlandse architecten over hun drijfveren, denkbeelden en werkwijze

Idsinga, T., Steen
Athenaeum—Polak & Van Genneep
Amsterdam

Dood en leven van grote Amerikaanse steden

Jacobs, J.
Uitgeverij SUN
Amsterdam

Havenbouwer en stadsontwikkelaar in Rotterdam

Klerk, L. de, Laar, P. van de,
Moscoviter, H., G.J. de Jongh
Uitgeverij Thoth
Bussum

Grand urban rules

Lehnerer, A.
Uitgeverij 010
Rotterdam

De architectuur van de oude-renhuisvesting

Mens, N., Wagenaar, C.
NAi Uitgevers
Rotterdam

Enrico Hartsuyker en Luzia Hartsuyker-Curjel

Moorsel, W. van
Stichting Bonas
Rotterdam

De bestaande stad als uitdaging – De methode Van Schagen

Moscoviter, H., Schagen,
H. van, Velde, G.J. te
SUN/Trancity
Amsterdam

P.J.H. Cuypers en het gotisch rationalisme

Oxenaar, A.
NAi Uitgevers
Rotterdam

Radical games

Schrijver, L.
NAi Uitgevers
Rotterdam

Hein Salomonson

Smit, N.
Stichting Bonas
Rotterdam

The Architecture of continuity

Spuybroek, L.
V2_/NAi Uitgevers
Rotterdam

Venhoeven CS

Venhoeven, T., Colenbrander, B.,
Nijenhuis, W., e.a.
Episode Publishers
Rotterdam

Gebaren, atmosferische waarneming en architectuur

Verstegen, T.
Artez Press
Arnhem

Van huis en haard

Wagenaar, M.
Uitgeverij Thoth
Bussum

Tijdschrift

Volume 18 – After Zero

Archis
Amsterdam

Blauwe Kamer, Wat met de stad,

Harsema, H. (red.)
Lijn in Landschap
Wageningen

OASE 75: 25 Years of Critical Reflection on Architecture

Schoonderbeek, M., Geers, F.,
e.a. (red.)
OASE
Amsterdam

OASE 76: Context \ Specificity

Stuhlmacher, M., Holtrop,
A. (red.), Pimlott, M. (gast-redacteur)
OASE
Amsterdam

OASE 77:

Into the open, Publieke plaatsen

Avermaete, T., Havik, K.(red.),
Teerds, H. (gastredacteur)
OASE
Amsterdam

Stadschiers Buitenruimte-Binnenwereld

Franke, S., e.a. (red)
Trancity
Haarlem

Stadschiers Jaargang 2008

Franke, S., e.a. (red)
Trancity
Haarlem

Ontwerpwedstrijd

Gemeente Noordoostpolder

Nieuwe polderschuur Noordoostpolder

Basisregeling
Afgeronde projecten in 2009

Publieksbereik
Publicatie

**Wederopbouw in Leiden,
Architectuur in Stedenbouw
1945- 1960**
Kruidenier, M., Polman, T.
Primavera Pers
Leiden

Manifestatie

**Giudici: per la gloria e per
l'onore**
Stichting Cercle Meudon
Assen

AV productie

Tegenlicht: De stad
VPRO TV
Hilversum

Kennisuitwisseling
Publicatie

**Beyond Leidsche Rijn. Kunst
als strategie bij verstedelijking**
Gestel, T. van, Heezen, H.,
Zonnenberg, N., e.a.
NAi Uitgevers
Rotterdam

Basisregeling
Afgewezen aanvragen

Publieksbereik Manifestatie – Symposium	Publicatie	Tijdschrift	Kennisuitwisseling AV productie
ArtZuid Amsterdam <i>ArtZuid 2009 Berlage in beeld</i>	Stichting Bonas Rotterdam <i>Jos. Bedaux architect</i>	Stichting Lijn in landschap Wageningen <i>Special Blauwe Kamer</i>	Arena Films Breda <i>F.P.J. Peutz; architect</i>
Blindpainters Amsterdam <i>The World in a Shell</i>	Jaap Hengeveld Publicaties, Amersfoort <i>Het Rotterdam van Piet Blom</i>		Dutch Construction Spheres Oegstgeest <i>MAG_NL</i>
Stichting Dag van de Architectuur Groningen <i>Dag van de Architectuur 2009</i>	Jap Sam Books Den Haag <i>Jan Albarda & de Groep van Delft</i>		
Stichting Dag van de Architectuur Utrecht <i>Utrecht snelwegstad</i>	Jap Sam Books Den Haag <i>Places in Passing</i>		
MorePlatz Rotterdam <i>Bouwgespann Den Haag</i>	NAi Uitgevers Rotterdam <i>Dutch Design Jaarboek 2009</i>		
Museum Hilversum <i>Zomer Architectuuractiviteiten</i>	NAi Uitgevers Rotterdam <i>Edges of the experiment</i>		
Sonic Acts Amsterdam <i>The Poetics of Space</i>	Uitgeverij Ger Guijs Rotterdam <i>Bouwen op de grens</i>		
Stichting Rietveld en Ruys Bergeyk <i>Rietveld en Ruys</i>	Uitgeverij Noordboek Groningen <i>Egbert Reitsma</i>		
Theatergroep Het Gezelschap Hoorn <i>Verkassen II tussen droom en werkelijkheid</i>	Uitgeverij SUN Amsterdam <i>Europese architectuur na 1900</i>		
TOP – Techniek Ontmoetingspunt Delft <i>Design in Delft festival 2009</i>	Uitgeverij Thoth Bussum <i>Evaluatieonderzoek huisvesting kleinschalig wonen voor mensen met dementie</i>		

Basisregeling
Afgewezen aanvragen

Kennisuitwisseling
Manifestatie – Symposium

Acupro
Rotterdam
40 jaar Iktinos

AMO
Rotterdam
Hermitage

**Forum Instituut voor multi-
culturele ontwikkeling**
Utrecht
*Stedelijke vernieuwing: diversiteit
in architectuur en ontwerp*

Kunstenaarsinitiatief Casco
Utrecht
*Stadstaat. A Scenario for Merging
Cities Episode 2*

**Ondernemersvereniging
Ebbingekwartier**
Groningen
Open Lab Ebbingekwartier

TU Delft
Faculteit Bouwkunde
Delft
*Voorstellen voor een ongedeelde
stad*

TU Delft
Faculteit Bouwkunde
Delft
Indesem 2009

Publicatie

Bouwresearch
Rotterdam
Groen in het Interieur

**Europees Keramisch Werk
Centrum**
Den Bosch
Keramiek en Architectuur

GRAS Uitgevers
Groningen
Intense Laagbouw

NAi Uitgevers
Rotterdam
Videokunst in de openbare ruimte

Trancity
Haarlem
Stadscahiers 2009-2010

Uitgeverij 010
Rotterdam
The Urban Connection

Uitgeverij 010
Rotterdam
Recycli-city

Uitgeverij 010
Rotterdam
*Urban Nature. Biological Sketch
Book Teun Koolhaas*

Uitgeverij 010
Rotterdam
*De Urbanisten en het wassende
waterplein*

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen
Het nieuwe maaiveld

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen
De nieuwe generatie

Uitgeverij Blauwdruk
Wageningen
*Monografie OKRA Landschaps-
architecten*

Uitgeverij SUN
Amsterdam
*Over ontwerpen. Werk en
tekeningen van Jeanne Dekkers*

Uitgeverij SUN
Amsterdam
Woonlandschappen

Uitgeverij SUN
Amsterdam
Open City

Tijdschrift

M3H architecten
Amsterdam
*Cahier 2 Duurzame
stadsreparaties*

Trancity
Haarlem
Stadscahiers 2009

Basisregeling
Afgewezen aanvragen

Kennisontwikkeling
AV productie

Shared Space Institute
Drachten
De ontwerper in beeld

Terra Bella
Culemborg
*Ervaring met participatief
groenbeheer in Lanxmeer*

Manifestatie – Symposium

Utrecht Biënnale
Utrecht
Hoograven Invites You!

Publicatie

Jap Sam Books
Den Haag
Adaptive Corporate Environments

Ontwerpwedstrijd

De Stoere Houtman
Arnhem
*De Energie-Neutrale
Stoere Houtman*

Inleiding evaluatie

Ieder jaar wordt binnen de regeling een categorie of type aanvrager geëvalueerd. In 2006 is aandacht besteed aan de categorie Ontwerpend onderzoek, in 2007 aan de Lokale architectuurcentra, in 2008 de Publicaties met bijzondere aandacht voor de rol van uitgeverijen. In 2009 richt de evaluatie zich op de categorie Audiovisuele producties. Deze is relatief klein: in de afgelopen vier jaar zijn in totaal 844 aanvragen ingediend, waarvan 69 aanvragen voor films, documentaires of websites. Daarbij moet worden opgemerkt dat films en documentaires, zodra ze door een nationale omroep worden uitgezonden, een enorm bereik hebben. Het doel van de evaluatie is inzicht te krijgen in de rol, de invloed en de betekenis van audiovisuele producties en in het proces van het maken ervan. De opzet van is tweezijdig: Er wordt teruggeblikt op de advisering in de vorige beleidsperiode (2005-2008) en vooruitgekeken naar de komende beleidsperiode (2009-2012). De nadruk ligt op de toekomstige behandeling en advisering van aanvragen voor audiovisuele producties.

Verslag discussiemiddag

Om inzicht te krijgen in de vraag welke rol audiovisuele producties spelen bij het ontwikkelen of uitwisselen van kennis bij het vakpubliek en/of het onder de aandacht brengen van de ontwerpende disciplines bij een breed publiek, is een discussiemiddag georganiseerd. Vier recent gesubsidieerde of afgeronde audiovisuele producties zijn gepresenteerd en besproken. Er is ingegaan op de opzet, vorm, inhoud en het bereik van architectuurfilms.

Iedere casus bestond uit een presentatie van de betrokkene, gevolgd door een coreferaat en een discussie. Hierbij zijn onderwerpen aan de orde gekomen, zoals kwaliteit, verspreiding en financiering van audiovisuele producties.

De besproken projecten

*Filmwerk Remy Vlek, **Stad over het Water***

Een film over de ontwikkelingen en achtergronden bij de ontwikkeling van de IJ-oever in Amsterdam.

Spreker: Remy Vlek

Coreferaat: Herman de Wit, Nederlands Film Festival

*VPRO, **Tegenlicht De Stad***

Drie afleveringen van de omroeprubriek *Tegenlicht* over de stad en de ruimtelijke inrichting en het multimediale project Droomstad waarin bewoners in korte films ingaan op een project in hun directe omgeving.

Spreker: Wim Schepens en Janneke van der Kerkhof

Coreferaat: Simone van der Ende, AVRO

*Stichting Interakt, **Herman Hertzberger: Ik zag ruimte***

Een portret gemaakt door Kees Hin over Herman Hertzberger.

Spreker: René Mendel

Coreferaat: Robert Winkel, lid Adviescommissie Architectuur en directeur Mei Architecten en Stedenbouwers.

*VOF De ambassadefilm, **Nederlandse architectuurdiplomatie***

Portretten van een aantal recent gebouwde Nederlandse ambassades.

Spreker: Jord den Hollander

Coreferaat: Niek Koppen, Filmfonds

Conclusies en actiepunten

De presentaties geven een goed beeld in het vervolgtraject na subsidieverlening. Diverse factoren zijn van invloed op de opzet en voortgang van het project. Op de meeste factoren, zoals medefinanciering en bereik, heeft het SfA weinig invloed.

Verder had de evaluatie tot doel inzicht te krijgen in de rol, de invloed en de betekenis van audiovisuele producties. Tijdens de middag is echter weinig gesproken over de inhoud van producties. De aanwezige filmmakers gaven veelal aan dat de inhoud en kwaliteit van de productie een direct gevolg zijn van de financiering.

Het doel van de middag is dus gedeeltelijk bereikt. Voor de toekomstige advisering van aanvragen voor audiovisuele producties heeft het SfA nu in ieder geval meer inzicht gekregen in het proces.

De evaluatie heeft niet geleid tot directe actiepunten.

Wel heeft het SfA in 2009 twee wijzigingen doorgevoerd die direct of indirect van invloed zijn op subsidiering van audiovisuele producties. Allereerst kan de subsidie voor audiovisuele producties behalve voor de inhoudelijke voorbereiding, nu bijvoorbeeld ook aangewend worden voor het raadplegen van deskundigen tijdens de productie of kan een gedeelte worden aangewend voor de montage, productie of ontsluiting. Daarnaast heeft het SfA in zijn beleidsperiode 2009-2012 een aantal prioriteiten gesteld. Hierdoor blijft er waarschijnlijk minder budget beschikbaar voor projecten gericht op kennisoverdracht, en dus ook voor audiovisuele producties. Dit betekent dat er in de toekomst scherpere keuzes gemaakt moeten worden.

Lijst met aanwezigen

Voorzitter: Patrick van Mil (zakelijk directeur Internationaal Filmfestival Rotterdam)

Filmmakers en -producten: Jord den Hollander, Alexandra Jansse, Beate Lendt, René Mendel, Ferri Ronteltap, Wim Schepens, Lejo Siepe, Alexander Valetton, Jeroen Visser, Remy Vlek

Andere fondsen die betrokken zijn bij audiovisuele producties: Steven Huismans (Mediafonds), Niek Koppen (Filmfonds)

Omroepen of filmfestivals: Charlotte Ebers (AVRO), Simone van den Ende (AVRO), Janneke van de Kerkhof (VPRO Tegenlicht), Herman de Wit (Nederlands Film Festival)

Ministerie van OCW: Marlou Thijssen

Bestuursleden SfA: Nadia Jellouli-Guachati, Luc Vrolijk

Adviescommissieleden Architectuur: Helena Casanova, Aglaee Degros, Wim Korvinus, Julia van Mourik, Robert Winkel

SfA: Janny Rodermond, Inge de Boer, Tim de Boer, Mirjam Hensgens, Anneloes van der Leun, Martijn Oskam

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

992.466 euro verleend aan subsidies
94 aanvragen in behandeling genomen
43 subsidieverleningen
46 procent subsidie verleend

85 standaardaanvragen
40 gehonoreerde standaardaanvragen
3 verzoeken tot herbeoordeling
1 gehonoreerd verzoek tot herbeoordeling
6 herziene aanvragen
2 gehonoreerde herziene aanvragen
0 bezwaarschriften
0 gehonoreerde bezwaarschriften
0 verzoeken tot bijzondere verlenging
0 gehonoreerde verzoeken tot bijzondere verlenging
0 beroepszaken

23.081 euro gemiddeld subsidiebedrag
45.653 euro gemiddelde projectkosten
51 procent gemiddelde bijdrage SfA

23 aanvragen niet in behandeling genomen
17 concepten
126 voorstellen Open Oproep niet geselecteerd

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Projecten gericht op publieksbereik / Onderzoek

onderzoek
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

Relearning from metabolism
Office for Metropolitan Architecture
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.oma.nl

projectkosten begroot
verleend bedrag

192.650
20.000

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Projecten gericht op kennisuitwisseling / Onderzoek

onderzoek	Japanese Thoughts on how to make a house
aanvrager	C. Nuijsink
vestigingsplaats	Amsterdam (NH)
type aanvrager	ontwerpbureau
website	-
projectkosten begroot	20.300
verleend bedrag	16.000

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

Projecten gericht op kennisuitwisseling / Ontwerpend onderzoek

ontwerpend onderzoek
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

Stromen en verblijven

JAM* architecten
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.jeroenmensink.nl

Leren van Zwitserland

Topotronic Stedenbouw
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.topotronic.nl

projectkosten begroot
verleend bedrag

139.320
50.960

58.780
49.580

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Projecten gericht op kennisuitwisseling / Startsubsidie

startsubsidie
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

Recycled island
WHIM architecture
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.whim.nl

projectkosten begroot
verleend bedrag

20.000
7.500

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Projecten gericht op kennisontwikkeling / Onderzoek

onderzoek

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Street life: Re-inventing Hybrid

AAUU i. Gr.
Berlijn (Duitsland)
ontwerpbureau
www.aa-uu.com

52.000
22.400

New Towns in West-Europa

J. van Casteren
Amsterdam (NH)
onderzoeksbureau
www.jorisvancasteren.nl

46.500
21.700

Profijt! Vastgoedmarkt en woonomgeving

BAVO
Rotterdam (ZH)
onderzoeksbureau
www.bavo.biz

26.100
17.400

Op zoek naar de nieuwe architect

Atelier Kempe Thill
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.atelierkempethill.com

19.000
15.000

Smart Environments

St. Slimme Architectuur
Heinenoord (ZH)
ontwerpbureau
www.smartarchitecture.org

17.500
9.000

Building upon an ideal

Studio Ljubo
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.studioljubo.com

73.810
7.500

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Projecten gericht op kennisontwikkeling / Ontwerpend onderzoek

ontwerpend onderzoek

aanvrager
 vestigingsplaats
 type aanvrager
 website

projectkosten begroot
 verleend bedrag

Atelier 7UP, Reinventing Zevenkamp

BVR
 Rotterdam (ZH)
 ontwerp bureau
 www.bvr.nl

112.800
50.000

Community architectuur

Remake, buro voor architectuur
 Utrecht (UT)
 ontwerp bureau
 www.remake.nl

108.400
50.000

Learning from Scandinavia

Onix
 Groningen (GR)
 ontwerp bureau
 www.onix.nl

67.600
50.000

Van A naar F

Artgineering
 Rotterdam (ZH)
 ontwerp bureau
 www.artgineering.nl

98.340
49.340

1+1=3

Berger Barnett Architecten
 Amsterdam (NH)
 ontwerp bureau
 www.bergerbarnett.nl

61.700
47.200

De knopen van de Drechtsteden

Stichting De Stad
 Dordrecht (ZH)
 arch. instelling/stichting
 www.stichtingdestad.com

95.400
46.000

Wastescapes

Vera Yanovshtchinsky architecten
 Den Haag (ZH)
 ontwerp bureau
 www.vya.nl

76.440
45.640

SAMEN - een passende huisvesting voor passend onderwijs

FM Architecten
 Groningen (GR)
 ontwerp bureau
 www.fm-architecten.eu

60.110
39.710

Nesting Diversity

Boundary Unlimited
 Amsterdam (NH)
 ontwerp bureau
 www.boundaryunlimited.com

44.450
39.450

School als een wereld in zichzelf

St. Mevrouw Meijer
 Amsterdam (NH)
 onderzoeksbureau
 -

57.486
37.486

De brede school, stedenbouwkundig ensemble of landschap

Eklund_Ter Beek
 Rotterdam (ZH)
 ontwerp bureau
 www.eklundterbeek.com

70.638
35.300

Studie Woonerven in praktijk

Bureau Lofvers
 Rotterdam (ZH)
 onderzoeksbureau
 www.lofvers.nl

65.000
35.000

Het gebruik van historische waternetwerken (...)

DeltaSync
 Delft (ZH)
 ontwerp bureau
 www.deltasync.nl

69.130
34.550

Beyond the black box and white cube

LAgrouP
 Amsterdam (NH)
 onderzoeksbureau
 www.lagroup.nl

35.725
22.600

De duurzame school

Rik Martens Architect
 Spaubeek (LB)
 ontwerp bureau
 www.rikmartens.com

42.590
26.100

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

Projecten gericht op kennisontwikkeling / Open Oproep

open oproep

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Antikraak als stedenbouwkundig element

Tom Bergevoet Architecture
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.tombergevoetarchitecture.nl

7.500
7.500

Infra Recreatie

MIXST urbanisme
Utrecht (UT)
ontwerpbureau
www.MIXST.nl

7.500
7.500

Het stadslandschap van de motiefloze stad

Christian Müller Architects
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.christian-muller.com

7.500
7.500

De Open Oproep is een instrument om voor een specifiek thema een voorstel in te dienen. Het SFA selecteert de aanvragen samen met een extern adviseur. In de tabellen zijn alleen de geselecteerde voorstellen opgenomen. Uit het hoge aantal inzendingen per Open Oproep blijkt dat het instrument populair is bij ontwerpers. Er is een maximum subsidiebedrag van € 7.500

Landschap als een publiek domein

hansteerds architectuur
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.hansteerds.nl

7.500
7.500

Landschap verbinden

Hybrid Space Lab
Berlijn (Duitsland)
onderzoeksbureau
www.hybridspacelab.net

7.500
7.500

Op het scherp van de snede

DS Landschapsarchitecten
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.ds.landschapsarchitecten.nl

7.500
7.500

Stedelijke improvisaties

Import Export Architecture
Antwerpen (België)
ontwerpbureau
www.iea.be

7.500
7.500

Tussentijdsontwaken

A. Seghers
Utrecht (UT)
ontwerpbureau
-

7.500
7.500

Tijdelijke stad

Bureau ZUS
Rotterdam (ZH)
ontwerpbureau
www.zus.cc

7.500
7.500

Urban Guerilla

Dot2Dot Architects
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
-

7.500
7.500

Vinext

atelierbruut
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.atelierbruut.nl

7.500
7.500

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Projecten gericht op kennisontwikkeling / Startsubsidie

startsubsidie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Wooncollectief

Fabric
Amsterdam (NH)
onderzoeksbureau
www.fabrications.nl

15.000
7.500

**Bestendiging van een
werklandschap**

Nieuw en Meer
Amsterdam (NH)
arch. instelling/stichting
www.nieuwenmeer.nl

13.125
7.500

Open project

architact.nl
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.architact.nl

4.550
4.550

Aan het beleidsinstrument
Startsubsidie is een maximum
subsidiebedrag van € 7.500
gesteld. Deze subsidieverlening
heeft tot doel om een voorstel
inhoudelijk verder uit te werken en/
of organisaties bij het project te
betrekken. Voorstellen resulteren
in een reguliere subsidieaanvraag.
Aanvragen voor Startsubsidie
doorlopen het reguliere subsidie-
verleningstraject.

Wasteland window

Brat
Maastricht (LB)
onderzoeksbureau
www.ihh-a.com

2.500
2.500

Protocol Napoli

J. Zaagman
Eindhoven (NB)
onderzoeksbureau
www.jozuazaagman.nl

2.500
2.500

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
 criterium

	Kennisontwikkeling	Kennisuitwisseling	Publieksbereik
criterium	86	6	2
aanvragen	38	4	1
verleningen	2.297.679	196.715	27.200
gevraagde subsidie	22.327	31.010	20.000
gemiddelde subsidie	56%	57%	10%
% SfA	44%	67%	50%
% gehonoreerd			
projectkosten	1.506.344	218.400	192.650
verleende subsidie	848.426	124.040	20.000

Totaal

94
43
2.521.594
23.081
52%
46%

1.917.394
992.466

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

Medium

	Ontwerpend onderzoek	Onderzoek/analyse/theorie	Open Oproep
medium			
aanvragen	42	27	11
gevraagde subsidie	18	8	11
verleningen	1.642.466	715.935	82.500
gemiddelde subsidie	41.606	16.125	7.500
% SfA	55%	29%	100%
% gehonoreerd	43%	57%	100%
projectkosten	1.353.909	447.860	82.500
verleende subsidie	748.916	129.000	82.500

Startsubsidie

14
6
80.693
5.342
97%
43%

33.125
32.050

Totaal

94
43
2.521.594
23.081
52%
46%

1.917.394
992.466

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Typen aanvragers

typen aanvragers
% gehonoreerd

Ontwerpbureau
50%

Onderzoeksbureau
43%

Arch. instelling/stichting
40%

aanvragen
verleningen

64
32

21
9

5
2

De subsidieaanvragen binnen de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp zijn hoofdzakelijk afkomstig van onderzoeks- en ontwerpbureaus. Het onderzoek ligt in het verlengde van de activiteiten die zij als organisatie verrichten.

Adviesorgaan
0%

2
0

Cultuurinstelling
0%

2
0

Totaal
46%

94
43

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Typen nieuwe aanvragers

typen nieuwe aanvragers
% nieuwe aanvragen
% nieuwe verleningen
% gehonoreerd

Ontwerpbureau
80%
69%
43%

Onderzoeksbureau
81%
78%
41%

Arch. instelling/stichting
80%
50%
25%

aanvragen
verleningen

51
22

17
7

4
1

75 van de in totaal 94 (zie pagina 62) aanvragen is ingediend door nieuwe aanvragers. Aan dertig van hen is een subsidie verleend. Uit deze cijfers kan worden afgeleid dat tachtig procent van de aanvragers in de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp niet eerder bij de Basisregeling hebben ingediend.

Adviesorgaan
100%
0%
0%

2
0

Cultuurinstelling
50%
0%
0%

1
0

Totaal
80%
70%
40%

75
30

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Aanvragen en verleningen per type aanvrager

type aanvrager	Ontwerpbureau	Onderzoeksbureau	Arch. instelling/stichting
aanvragen	64	21	5
verleningen	32	9	2
projectkosten	3.427.360	861.343	330.400
gevraagde subsidie	1.851.113	466.938	154.175
gemiddeld gevraagde subsidie	28.924	22.235	30.835
gemiddelde subsidie	24.524	17.132	26.750
% SfA	54%	54%	47%
% gehonoreerd	51%	60%	49%
projectkosten	1.550.558	258.311	108.525
verleende subsidie	784.780	154.186	53.500
	Adviesorgaan	Cultuurinstelling	Totaal
	2	2	94
	0	0	43
	35.370	84.280	4.738.753
	22.668	26.700	2.521.594
	11.334	13.350	26.825
	0	0	23.081
	64%	32%	53%
	0%	0%	52%
	0	0	1.917.394
	0	0	992.466

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Spreiding projecten

	Niet van toepassing	Nationaal	Internationaal
locatie uitvoering			
aanvragen	166.794	1.634.733	674.449
gevraagde subsidie	115.625	1.015.489	786.280
verleningen	114.550	518.986	358.930
% Sfa	99%	51%	46%
% gehonoreerd	68%	31%	52%
aanvragen	25	45	23
verlende	17	14	12

De resultaten van de gesubsidieerde onderzoeken zijn zowel nationaal als internationaal relevant. Veel actuele of toekomstige ruimtelijke vraagstukken spelen immers ook internationaal. Aangezien de verleende startsubsidies en geselecteerde voorstellen van een Open Oproep moeten resulteren in een reguliere subsidieaanvraag is de locatie van uitvoering op deze aanvragen niet van toepassing.

Regionaal

49.000
0
0
0%
0%

1
0

Totaal

2.524.976
1.917.394
992.466
52%
46%

94
43

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Actuele vraagstukken in onderzoeksvoorstellen

Collectieve voorzieningen: de school

Berger Barnett Architecten, 1+1=3

Berger Barnett Architecten onderzoekt of programmatische aanpassingen van schoolgebouwen – door samenwerking met de private sector – leidt tot nieuwe modellen en of daarmee ook de architectonische kwaliteit beter aansluit op de toekomstige school. De Nederlandse financiële situatie wordt met die in Engeland vergeleken. Tegelijkertijd wordt de combinatie van programmaonderdelen in beide landen geanalyseerd.

Eklund_Ter Beek, De brede school – stedenbouwkundig ensemble of landschap

Ontwerpbureau Eklund_Ter Beek onderzoekt alternatieve ruimtelijke modellen voor de brede school. Het onderzoek kent verschillende fases: een vooronderzoek, drie casestudies en het toetsen van de onderzoeksresultaten door de klankbordgroep.

FM Architecten, SAMEN – een passende huisvesting voor passend onderwijs

Onderzoek naar manieren waarop het schoolgebouw de manier van onderwijzen kan ondersteunen. In de eerste fase analyseert het ontwerpbureau de ruimtelijke behoeftes, onderwijsmodellen en de samenhang tussen ruimte en gedrag. Daarnaast worden tien schoolgebouwen geëvalueerd. De tweede fase bestaat uit het ontwerpend onderzoek voor drie scenario's: nieuwbouw, verbouw en handhaven van de bestaande school.

Rik Martens Architect, De duurzame school

Onderzoek naar de duurzame vormgeving van schoolgebouwen. De focus ligt op ruimtelijke oplossingen. De onderzoeksmethodiek is gebaseerd op het uitwerken van vier casestudies, gebaseerd op de klassieke schooltypologieën: de gangschool, de gangloze school, de halschool en de paviljoenschool.

Stichting Mevrouw Meijer, School als een wereld in zichzelf

De Stichting Mevrouw Meijer stelt dat de school een wereld in zichzelf is en moet zijn. Onder leiding van Rien Korteknie en Wilma Kempinga doen vier combinaties van architecten en landschapsarchitecten ontwerpend onderzoek naar nieuwe vormen met de school als wereld in zichzelf op een locatie in Almere. Tijdens het onderzoek zijn workshops georganiseerd en is er een terugkoppeling met experts.

Infrastructuur als culturele opgave

AAUU i. Gr., Street life: Re-inventing Hybrid

Volgens AAUU waren wegen naast verkeerskundige elementen ook complexe sociale ruimtes. Dit Duitse ontwerpbureau onderzoekt op welke manier wegen weer beide rollen aan kunnen nemen.

Artgineering, Van A naar F

Artgineering onderzoekt samen met het adviesbureau Goudappel Coffeng de mogelijkheden van de fietssnelweg. Aan de hand van drie casestudies in Nederland worden de geïnventariseerde thema's en ontwerpstrategieën verder uitgewerkt.

DeltaSync, Het gebruik van historische waternetwerken voor het bevorderen van de bereikbaarheid van Nederlandse binnensteden

Onderzoek naar de mogelijkheden die het waternetwerk biedt om de slechte bereikbaarheid en de parkeerproblemen van historische steden op te lossen. Een aantal steden wordt onderzocht op de specifieke historische ontwikkeling van de waterhuishouding en de toekomstige mogelijkheden daarvan.

JAM* architecten, Stromen en verblijven

JAM architecten brengt de ontwerper van de openbare ruimte en de verkeerskundige bij elkaar door het gezamenlijk analyseren en het uitwerken van vijftien praktijkvoorbeelden. Het onderzoek resulteert in richtlijnen voor de afstemming van verkeerskundige regels en adviezen voor een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte.

Stichting De Stad, De knopen van de Drechtsteden

Stichting De Stad onderzoekt de potenties van de verknopingen in vervoerstromen in de Drechtsteden. Na een startsymposium kunnen geïnteresseerde teams planconcepten indienen om een knoop te gaan onderzoeken. Maximaal zes teams zullen hieraan gaan werken.

Topotronic Stedenbouw, Leren van Zwitserland

Waarom zijn er in tegenstelling tot Nederland zo weinig files in Zwitserland, terwijl beide landen qua oppervlakte en bevolkingsomvang vergelijkbaar zijn? Topotronic onderzoekt in hoeverre ruimtelijke ordening en wegontwerp een rol hebben gespeeld in het Zwitserse Mittelland. Daarnaast probeert Topotronic deze lessen toe te passen op de Nederlandse situatie.

Zandbelt & VandenBerg, De Buitenstad

Ontwerpend onderzoek naar de relatie tussen bereikbaarheid en regionale ontwikkeling. Zandbelt & VandenBerg richt zich op de Buitenstad. Dat zijn de regio's aan de rand van de Randstad die onderdeel zijn van het stedelijk systeem en tegelijkertijd landelijk zijn gelegen. Op basis van een inventarisatie en voorstellen voor ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven voor deze regio, wordt vanuit het regionale perspectief ontworpen aan het mobiliteitsnetwerk en aan knopen en zones in dit netwerk.

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

Actuele vraagstukken in onderzoeksvoorstellen

Verschuivende verhoudingen; nieuwe coalities

BAVO, *Profijt! Vastgoedmarkt en woonomgeving*

Wat zijn de gevolgen van marktwerking en de terugtrekkende overheid bij de totstandkoming van de Nederlandse woon-omgeving in de afgelopen twintig jaar? Het onderzoek bestaat uit literatuur- en veldonderzoek en interviews met betrokken partijen.

Boundary Unlimited, *Nesting Diversity*

Onderzoek naar stedelijke vernieuwingsvormen voor de Wallen in Amsterdam. Het gaat om vormen die de culturele diversiteit in het gebied stimuleren: door gebruikers met lage inkomens te behouden en kleinschalige ondernemers, die samenwerken met de bestaande middenstand op de Wallen, aan te trekken. De aanvrager analyseert vier Aziatische steden waar de stedelijke vernieuwing in de jaren zeventig heeft geleid tot gebieden met een gemengd gebruik. Uiteindelijk ontwikkelt Boundary Unlimited drie scenario's voor potentiële gebruikers en hun wensen.

LAgrou, *Beyond the black box and white cube*

LAgrou onderzoekt de programmatieke vernieuwing in cultuurgebouwen. Met het onderzoek wordt kennis over en een visie op de keuze, de rangschikking en onderlinge relatering van bestaande en nieuwe functies in cultuurgebouwen ontwikkeld. Het onderzoek bestaat uit een inventarisatie en analyse van internationale voorbeelden. Vanuit het programma (software) wordt gekeken naar de architectuur (hardware).

De positie van de ontwerper

Atelier Kempe Thill, *Op zoek naar de nieuwe architect*

Onderzoek naar de architect en zijn nieuwe werkwijze(n). Het onderzoek bestaat uit interviews met sleutelpersonen uit de architectuur en uit de bouwwereld. Daarnaast onderzoekt het architectenbureau vijf specifieke cases.

Nieuwe opgaven in de woningbouw

Fabric, *Wooncollectief*

Een ontwerpend onderzoek naar het wooncollectief. De belangstelling hiervoor neemt toe door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing, echter zonder dat er nieuwe typologieën ontstaan. Fabric inventariseert de huidige initiatieven, interviewt deskundigen en spant zich in om partijen bij het project te betrekken.

Architact.nl, *Open project*

Vaak wordt de ontwikkeling van compacte bouwblokken in de stedelijke omgeving geïnitieerd door gemeenten en projectontwikkelaars. Architact meent dat hier een gemiste kans dreigt om eindgebruikers te betrekken bij het creëren van een inspirerende leefomgeving en de sociale cohesie binnen de bewonersgroep te vergroten. Om dit te voorkomen ontwikkelt Architact een digitaal ontwerpplatform dat het ontwerp- en planproces kan faciliteren.

Bureau Lofvers, *Studie Woonerven in praktijk*

De ruimtelijk-sociologische betekenis van het woonerf en in het bijzonder van de overgangszones tussen openbaar en privé wordt door Bureau Lofvers onderzocht. Dit gebeurt door het interviewen van ontwerpers en huidige bewoners van woonerven. Aan de hand van zes Nederlandse woonerven probeert Bureau Lofvers lessen te trekken uit deze ruimtelijke opzet.

Culturele diversiteit

Remake, buro voor architectuur, *Community architectuur*

Het ontwerpbureau Remake onderzoekt het belang van community architecture oftewel van actieve bewonersparticipatie in het ontwerpproces. In dit project wordt de interactieve ontwerp-methode verdiept en getoetst aan casussen uit de praktijk. Het onderzoek resulteert in een praktische methode voor interactief ontwerpen.

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp

Actuele vraagstukken in onderzoeksvoorstellen

Best practice

Onix, Learning from Scandinavia

In samenwerking met twee Nederlandse en twee Zweedse experts maakt Onix een vergelijking tussen een aantal Scandinavische scholen en Nederlandse scholen die door het bureau zelf zijn ontworpen. Er wordt een alternatief programma van eisen opgesteld voor een Nederlandse school en ontwerpend onderzoek gedaan naar de ruimtelijke mogelijkheden hiervan. Uiteindelijk wil Onix het Zweedse model in Nederland toe gaan passen.

Internationale spiegeling

Office for Metropolitan Architecture (OMA), Relearning from metabolism

OMA onderzoekt de uitzonderlijke positie en de invloed op de samenleving van het Japanse metabolisme uit de jaren vijftig tot en met zeventig. Het onderzoek bestaat uit een reeks interviews en het verzamelen van informatie en beeldmateriaal uit privécollekties en uit diverse archieven in de Verenigde Staten, in Frankrijk, in Nederland en in het Verenigd Koninkrijk.

C. Nuijsink, Japanese Thoughts on how to make a house

Onderzoek naar de meest voorkomende opgave voor architecten in Japan: het zelfstandige woonhuis. Deze opgave is geplaatst in de bredere context van de Japanse cultuur. Japanse architecten uit verschillende generaties worden geïnterviewd over het ontwerpen van zelfstandige woonhuizen. De dubbele structuur van het onderzoek geeft niet alleen een overzicht van de typologie van het zelfstandige woonhuis, maar biedt ook inzicht in de verschillende generaties en de verschillende manieren waarop deze Japanse architecten met het programma zijn omgegaan.

J. Zaagman, Protocol Napoli

Verkenkend onderzoek naar de publieke ruimte in Napels, waar niet alleen de overheid maar ook de mafia de controle heeft. Door over denkbeeldige lijnen door Napels te lopen, wordt gezocht naar markeringen, onder andere in de vorm van straatmeubilair, vuilnis en andere objecten.

Ontginning nieuwe terreinen

WHIM architecture, Recycled island

Onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van het plastic afval dat in onze oceanen drijft. Het ontwerpbureau gaat onder andere externe deskundigen bij het project betrekken. Aan het einde van deze fase wil de aanvrager de realiseerbaarheid van deze mogelijkheden onderzocht hebben en de resultaten presenteren op een website.

BVR, Atelier 7UP, Re-inventing Zevenkamp

Re-inventing Zevenkamp is een ontwerpend onderzoek naar de ruimtelijke vertaling van duurzaamheid op verschillende stedenbouwkundige schaalniveaus in de bestaande stad. BVR zal in samenwerking met Ruimtelab 2 het project leiden en het vooronderzoek uitvoeren. De stellingen en informatie uit het vooronderzoek worden vervolgens gebruikt in het ontwerpende onderzoek. Daarvoor zullen andere ontwerp-bureaus worden benaderd.

Vera Yanovshtchinsky architecten, Wastescapes

Ontwerpend onderzoek naar ontwikkelingskansen van voormalige vuilstortplaatsen in Nederland. Het onderzoek bestaat uit een inventarisatie en een typologische indeling van vuilstortplaatsen in Nederland. Een workshop zal leiden tot scenario's voor ontwikkeling van deze gebieden. Vervolgens worden drie vuilstortplaatsen en scenario's geselecteerd, waarvoor ruimtelijke concepten worden ontwikkeld.

BRAT, Wasteland window

Onderzoek naar de relatie tussen de interne ruimte en het openbare domein. Onderdeel van het onderzoek is een installatie in een etalage in Maastricht. BRAT stelt dat de etalage de fysieke en metaforische eigenschappen van glas aangevuld met de interpretatie van het vlak leiden tot een sociaal experiment in de stedelijk omgeving.

Stichting Nieuw en Meer, Bestendiging van een werklandschap

Een onderzoek naar de bestendiging van het ateliercomplex van Stichting Nieuw en Meer. Dit complex ligt aan de rand van Amsterdam in een gebied met natuur en met ecologische kwaliteiten, waar ook economische belangen spelen, zoals Schiphol en de Zuidas. De onderzoekers nemen interviews af, organiseren bijeenkomsten organiseren en leggen contact met soortgelijke werkgebieden in Amsterdam en elders in Nederland. De onderzoeksresultaten zullen breder toepasbaar zijn dan alleen voor het eigen gebied.

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Open Oproep

In 2009 heeft het SfA tweemaal een Open Oproep uit laten gaan via een digitale nieuwsbrief. Het SfA riep ontwerpbureaus, onderzoeksbureaus en verwante instellingen op om een voorstel in te dienen voor een ontwerp- en onderzoek. De ingediende voorstellen zijn door een kleine commissie geselecteerd. De indieners van de geselecteerde voorstellen ontvingen ieder een bedrag van € 7.500 om het voorstel uit te werken tot een reguliere subsidieaanvraag.

Open Oproep Landschap van de Stad

In april 2009 heeft het SfA de Open Oproep *Landschap van de Stad* geplaatst. Het stadslandschap wordt fragmentarisch ervaren. In de afgelopen decennia is bij de uitbreiding en de transformatie van steden de uniformiteit van het onderliggende landschap verdwenen. Bij de aanleg van grootschalige infrastructuur ontbreekt de verwevenheid met het omringende landschap. Vanzelfsprekende routes tussen de stad en het buitengebied zijn doorbroken. Daardoor zijn in de verstedelijkte gebieden de mogelijkheden om vanuit de dagelijkse leefomgeving te voet, op de fiets of via het water het landschap te verkennen, beperkt.

Het SfA riep landschapsarchitecten op om in samenwerking met andere disciplines voorstellen in te dienen voor ontwerp- en onderzoek naar deze ontwikkelingen. Meer dan veertig ideeën zijn ingediend en behandeld door een selectiecommissie die bestond uit de Rijksadviseur voor het Landschap, ir. Ytje Feddes, en het SfA, te weten de directeur Janny Rodermond en twee stafmedewerkers, Tim de Boer en Martijn Oskam. Uiteindelijk is aan zes voorstellen subsidie verleend. Alle geselecteerde teams zijn uitgenodigd voor een gesprek. Daarnaast hebben zij in het najaar op een gezamenlijke bijeenkomst de voorstellen aan elkaar gepresenteerd. De teams gaan hun uitgewerkte voorstel in 2010 indienen bij een reguliere subsidierende.

1:1 stadslandschappen i.s.m. MIXST Urbanisme, Utrecht, Infra Recreatie

Een onderzoek van 1:1 Stadslandschappen in samenwerking met MIXST Urbanisme naar de relatie tussen snelwegen, stad en landschap.

Christian Müller Architects, Rotterdam, *Het stadslandschap van de motiefloze stad*

In samenwerking met landschapsarchitect Elsbeth Peper en cineast Rob Gijsbers verricht Christian Müller onderzoek naar een nieuwe landschapsplan voor de stad Rotterdam. De onderzoekers pleiten voor een motiefloze stad: een stad met een werkelijk openbare ruimte, waar men zonder motieven kan verblijven zonder zijn of haar aanwezigheid te hoeven verantwoorden.

DS Landschapsarchitecten, Amsterdam, *Op het scherp van de snede*

Onderzoek naar de uiterste rand van het landschap: precies daar waar landschap en stad elkaar ontmoeten, en waar ook opdrachtgevers met verschillende benaderingen samenkomen. Het onderzoeksteam bestaat naast DS Landschapsarchitecten uit een stedelijke architectenbureau (Wingerder Hovenier architecten) en grondeigenaar (Landschap Noord-Holland).

Hans Teerds Architectuur, Amsterdam, *Landschap als publiek domein*

Het onderzoek van Hans Teerds, dat in samenwerking met Johan van der Zwart en Clemens Driessen plaatsvindt, gaat met literatuuronderzoek, casestudies en ontwerp- en onderzoek in op de vraag: Hoe is het landschap als publiek domein op te vatten?

Hybrid Space Lab, Berlijn, *Landschap verbinden*

Hybrid Space Lab maakt voor dit onderzoek gebruik van kennis en ervaring van wandelaars in de stad om de bereikbaarheid en de beleving van het gefragmenteerde stadslandschap te verbeteren.

Import Export Architecture, Antwerpen, *Stedelijke improvisaties*

Een onderzoek naar de (potentiële) rol van de private ondernemer in de creatie van het stadslandschap. Het onderzoeksteam bestaat uit Oswald Devisch (professor en onderzoeker aan de PHL in Hasselt), Oscar Rommens en Joris van Reusel (Import Export Architecture) en landschaps- en tuinarchitect Geert Meysmans.

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Open Oproep

Open Oproep Stedenbouw voor de volgende generatie

In oktober 2009 heeft het SfA de Open Oproep *Stedenbouw voor de volgende generatie* geplaatst. Gevraagd werd naar voorstellen voor alternatieven van grootschalige gebiedsplanning, nu blijkt dat de gebruikelijke aanpak niet meer het gewenste resultaat oplevert. In totaal zijn 95 voorstellen ingediend en behandeld door een selectiecommissie. Deze commissie bestond uit Anco Schut, hoofd Stedenbouw en Monumenten van de Dienst Stadsontwikkeling Gemeente Utrecht, Janny Rodermond, directeur van het SfA, en twee stafmedewerkers, Tim de Boer en Martijn Oskam. Uiteindelijk zijn vijf projecten geselecteerd die allen op een andere manier stedenbouw van de toekomst bedrijven.

Tom Bergevoet Architecture, Amsterdam, *Antikraak als Stedenbouwkundig instrument*

In het voorstel wordt een bewezen methode voor het beheer van leegstaande gebouwen opgetrokken naar de stedenbouwkundige schaal. Tom Bergevoet en Maarten van Tuijl gaan in samenwerking met een jurist en grondeigenaren een instrument ontwikkelen, dat het tijdelijk gebruik van braakliggende terreinen mogelijk maakt.

Atelier Bruut, Amsterdam, *Vinext*

In het onderzoek doet Atelier Bruut onderzoek naar het verdichten van de Vinexwijken. Deze ruim opgezette wijken bieden nog veel ruimte voor binnenstedelijke verdichting. In plaats van de herstructureringsgolf af te wachten die nu door de oudere wijken trekt, kan op basis van de grote hoeveelheid beschikbare kennis over deze wijken, een natuurlijke ontwikkeling worden ingezet door de aandacht nu al op deze wijken te richten.

Bureau ZUS, Rotterdam, *Tijdelijke stad*

Het onderzoeksvoorstel bouwt voort op de strategie die Bureau ZUS voor het Schieblok in Rotterdam heeft bedacht. ZUS pleit voor een planning die niet alleen een visie op de verre toekomst geeft, maar waarin ook de kansen voor morgen centraal staan. Deze strategie werken ze in samenwerking met een stedelijk econoom en een ontwikkelaar uit op het niveau van de stad, met de binnenstad van Rotterdam als case.

Anne Seghers, Utrecht, *Tussentijds Ontwaken*

In *Tussentijds Ontwaken* doen Anne Seghers en Zineb Seghrouchni onderzoek naar scheuren in de stad. Zij definiëren scheuren als plekken die grenzen aan grootschalige ontwikkelingsgebieden. De vergeten potentie van deze plekken willen ze samen met de stadsbewoners ter plekke ontwikkelen. De Spoorzone in Tilburg is hun testcase. Uit deze case zal een ontwerpvocabulaire worden ontwikkeld die ook toepasbaar is in andere steden.

Dot.to.dot architecten, Amsterdam, *Urban Guerilla*

Cindy Wouters en Marie Rannou (Dot.to.dot architecten) stellen dat het in de stedenbouw (en architectuur) ontbreekt aan middelen om snel, tijdelijke ingrepen te doen in de stad. Met het voorstel *Urban Guerilla* willen zij een catalogus samenstellen waarin zij vanuit andere disciplines voorbeelden verzamelen en deze een stedenbouwkundige uitwerking geven.

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Afgeronde onderzoeksprojecten in 2009

Onderzoek

Bureau Lofvers

Rotterdam
Studie Woonerven

Gemeente Smallerland

Smallerland
Het vijfde kwadrant

Han Lammersleerstoel

Amsterdam
Meier, S.
Themawijken, onderzoek naar de relatie tussen thematisering, identiteit en nostalgie

Matthijs de Boer Stedenbouw

Rotterdam
Het openbaar interieur in Nederland

Minke Wagenaar architect

Amsterdam
Huisvesting voor Vrouwenopvang

Nederlandse Bruggen Stichting

Den Haag
Bruggen in Nederland 1940 – 2000

YEAN

Rotterdam
Project NDSL: a field guide to the New Dutch Suburban landscape

Ontwerpend onderzoek

BIQ stadsontwerp

Rotterdam
Zorg binnen de bestaande woningvoorraad

Daad Architecten

Beilen
Het Zorgerf: Daad-Onix Cahier #6 Nieuwe erven/Onderzoek naar kansen voor een zorgeloos dorpsleven.

Faro architecten

Lisserbroek
Landschappelijk wonen

Gratwanderung

Wenen, Oostenrijk
Brick en Balloons

Maurer United Architects (MUA)

Maastricht
Het Psychiatrisch Ziekenhuis als Laagdrempelig Leerinstituut

Stichting A12NU

Rotterdam
A12 Nu

UR Architects

Antwerpen, België
Het psychiatrische sanatorium ontmanteld

Startsubsidie experimenteel

dmau

Amsterdam
Urban Ecologies

Kevin van Braak

Amsterdam
The Good Life

MWVD.nl

Aerdenhout
Landelijk platform openbare buitenruimte

PenM Architecture and Urbanism

Grevenbricht
Lege bezetting

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp
Afgewezen aanvragen

Publieksbereik
Startsubsidie

Kennisuitwisseling
Onderzoek

Kennisontwikkeling
Onderzoek

NH010
Rotterdam
Memory Plan Forward

Cities foundation
Amsterdam
Farming the city

XML Architecture
Amsterdam
The situation room

.Fabric
Amsterdam
De opgave van Nederland

Vereniging Deltametropool
Delft
Sprintstad

4building
Leimuiden
Participatory design

Atelier Kempe Thill
Rotterdam
De toekomst van de architect

BAVO
Rotterdam
Prachtwijken

Denkbeeld
Groningen
Esthetiek en identiteit van succesvolle creatieve werkmilieus

F.A.S.T.
Amsterdam
Urban CPRme

Gitz Architecten
Den Bosch
Ervaring voor de toekomst

H. Horlings
Amsterdam
Ideevorming en creativiteit in de Nederlandse landschapsarchitectuurpraktijk

Infill Studio
Rotterdam
Infill Attractions

Mooie Nel architecten
Gouda
Architectuur-synthese

Powerhouse Company
Rotterdam
Rien ne va plus

Stichting HSL
Rotterdam
Niet Amerikaans

The Ambassadors of Aesthetics
Oosterend Littenserad
Het grien brein

Travelling Workshop
Rotterdam
Travelling Workshop

Urban Link
Den Haag
Een interactief ontwerpplatform voor stedelijke ontwikkeling

V-Eld
Haarlem
Tastbaar Utopia

Deelregeling Onderzoek en Ontwerp Afgewezen aanvragen

Kennisontwikkeling Ontwerpend onderzoek

Board

Rotterdam
Strategie voor een leegte

Change Architects

Amsterdam
Mixed Mile City

Cityförster

Netzwerk für Architektur
Rotterdam
Forms of sustainability

Doepel Strijkers Architects

Rotterdam
Hybrid

Dutchess Architecture and Research

Rotterdam
Hoogstedelijk groen wonen

FM Architecten

Groningen
Flexibele plannen

Freehouse

Rotterdam
Freewheelers

Inbo

Woudenberg
*Gebiedsontwikkeling Afsluitbaar
Open Rijnmond*

Intarchitects

Leidschendam
*Invloed leefwijzen op woningbouw
in Nederland*

KuiperCompagnons

Rotterdam
Plug in City

MaartjesRuimte

Groningen
Duurzaam Wonen

MBDSO

Delft
*Ontwerpend onderzoek naar inte-
gratie van Brabantse wegen*

Menno Homan Architect

Den Haag
*Architectuur en Prefabmetho-
dieken*

One Architecture

Amsterdam
*Toolbox voor ontwerpen aan brede
scholen*

Partizan Publik

Amsterdam
Social Housing in the Soviets

Startsubsidie

Buro Maakbare Zaken

Rotterdam
Compoundspaces

eo7

Amsterdam
*Establishing the bussiness case
for public realm projects*

Merijn Oudenampsen & Anthony Iles

Amsterdam
Open Source Urbanism

NH010

Rotterdam
VK010

Niestijl Advies en Architectuur

Amsterdam
participatie 2.0

Rebaz Ali Architecture

Zoetermeer
*Betere leefomgeving door archi-
tectuur*

Stedelijke Informatie Markt

Rotterdam
Linked Square

PenM Architecture and Urba- nism

Grevenbicht
Stad.Preparaat

Publieke Werken 2.0

Amsterdam
*Zoektocht naar publieke ruimte in
de privatiserende stad*

Rose Tzalmona Architect

Delft
Hitlers Atlantikwall

SL Studio

Rotterdam
Nieuwe stadstuinen

Stichting Fier

Rotterdam
Fier

Stichting Mevrouw Meijer

Amsterdam
*Nieuw leven voor naoorlogse
schoollocaties*

Studio Leon Thier

Den Haag
*Ruimte voor de zorg | Ge-woon
(+zorg)*

TLU landschapsarchitecten

Utrecht
*Hoe kunnen groene netwerken
betekenis geven aan nieuwe pro-
gramma concepten?*

Deelregeling Jaarprogramma's

1.254.750 euro verleend aan subsidies
82 aanvragen in behandeling genomen
59 subsidieverleningen
72 procent subsidie verleend

76 standaardaanvragen
55 gehonoreerde standaardaanvragen
3 verzoeken tot herbeoordeling
2 gehonoreerde verzoeken tot herbeoordeling
3 herziene aanvragen
2 gehonoreerde herziene aanvragen
0 bezwaarschriften
0 gehonoreerde bezwaarschriften
0 verzoeken tot bijzondere verlenging
0 gehonoreerde verzoeken tot bijzondere verlenging
0 beroepszaken

21.267 euro gemiddeld subsidiebedrag
113.752 euro gemiddelde projectkosten
19 procent gemiddelde bijdrage SfA

0 aanvragen niet in behandeling genomen
0 concepten

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op publieksbereik / Jaarprogramma's

jaarprogramma's	2010 – Air	2010 – Architectuurcentrum Aorta	2010 – ARCAM
aanvrager	AIR	Aorta	ARCAM
vestigingsplaats	Rotterdam (ZH)	Utrecht (UT)	Amsterdam (NH)
type aanvrager	architectuurcentrum	architectuurcentrum	architectuurcentrum
website	www.airfoundation.nl	www.aorta.nu	www.arcam.nl
projectkosten begroot	839.350	187.500	924.000
verleend bedrag	70.000	70.000	70.000
	2010 – Platform GRAS	2010 – Centrum voor Architectuur en Stedebouw Tilburg	2010 – Stroom
	Platform GRAS	CAST	Stroom Den Haag
	Groningen (GR)	Tilburg (NB)	Den Haag (ZH)
	architectuurcentrum	architectuurcentrum	cultuurinstelling
	www.platformgras.nl	www.castonline.nl	www.stroom.nl
	145.080	109.550	156.000
	65.000	50.000	41.000
	2010 – Pier K, Podium voor architectuur Haarlemmermeer	2010 – Bosch Architectuur Initiatief	2010 – Centrum voor (landschaps) Architectuur en Stedenbouw
	Pier K	BAi	CASA
	Nieuw Vennep (NH)	Den Bosch (NB)	Arnhem (GD)
	cultuurinstelling	architectuurcentrum	architectuurcentrum
	www.podiumarchitectuur.nl	www.bai-s-hertogenbosch.nl	www.casa-arnhem.nl
	140.074	178.290	218.000
	40.000	35.000	35.000
	2010 – Centrum voor Beeldende Kunst Zeeland	2010 – ACN, Architectuurcentrum Nijmegen	2010 – TOP Techniek Ontmoetingspunt
	CBK Zeeland	ACN	TOP
	Middelburg (ZL)	Nijmegen (GD)	Delft (ZH)
	cultuurinstelling	architectuurcentrum	architectuurcentrum
	www.cbkzeeland.nl	architectuurcentrumnijmegen.nl	www.delftdesign.nl
	142.825	209.650	136.500
	35.000	30.000	27.500
	2010 – Centrum voor Architectuur, Stedebouw en Landschap Almere	2010 – Gebouw F, centrum voor architectuur Breda	2010 – RAP, Rijnlands Architectuur Platform
	Casla	Gebouw F	RAP
	Almere (FL)	Breda (NB)	Leiden (ZH)
	architectuurcentrum	architectuurcentrum	architectuurcentrum
	www.casla.nl	www.gebouwf.nl	www.rapsite.nl
	114.500	124.250	145.300
	25.000	25.000	25.000

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op publieksbereik / Jaarprogramma's

jaarprogramma's	2010 ACE, Architectuur Centrum Eindhoven	2010 – Topos	2009 Tumult, Utrechts debatcentrum
aanvrager	ACE	Topos	Tumult
vestigingsplaats	Eindhoven (NB)	Maastricht (LB)	Utrecht (UT)
type aanvrager	architectuurcentrum	architectuurcentrum	arch. instelling/stichting
website	architectuurcentrumeindhoven.nl	www.toposmaastricht.nl	www.tumultdebat.nl
projectkosten begroot	82.400	46.745	31.050
verleend bedrag	20.000	20.000	15.525
	2009 – RAP Rijnlands Architectuur Platform	2009 – Architectuurcentrum Rondeel	
	RAP	Architectuurcentrum Rondeel	
	Leiden (ZH)	Deventer (OV)	
	architectuurcentrum	architectuurcentrum	
	www.rapsite.nl	www.rondeeldeventer.nl	
	155.250	98.125	
	10.000	7.150	

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op publieksbereik / Jaarprogramma's light

jaarprogramma's light	2010 – ABC Architectuurcentrum Haarlem ABC Haarlem (NH) architectuurcentrum www.architectuurhaarlem.nl	2010 ACT, Architectuurcentrum Twente ACT Enschede (OV) architectuurcentrum www.architectuurcentrumtwente.nl	2009 – ARK fryslân ARK fryslân Leeuwarden (FR) architectuurcentrum www.arkfryslan.nl
aanvrager			
vestigingsplaats			
type aanvrager			
website			
projectkosten begroot	50.990	40.000	140.000
verleend bedrag	20.000	20.000	20.000
	2010 Euphrasia/Makeblijde Euphrasia/Makeblijde Houten (UT) architectuurcentrum www.makeblijde.nl	2010 – SCHUNCK SCHUNCK Heerlen (LB) architectuurcentrum www.schunck.nl	2010 – Babel Babel Zaandam (NH) architectuurcentrum www.stichting-babel.nl
	36.464	147.503	116.670
	20.000	20.000	18.850
	2009 – Ahoi, ontmoetingsplaats voor landschap, kennis, debat Ahoi Wageningen (GD) architectuurcentrum www.ahoi-landinzicht.nl	2010 – KAdE, Kunsthal Kade Architectuur KAdE Amersfoort (UT) architectuurcentrum www.kadeamersfoort.nl	2010 – Ahoi, ontmoetingsplaats voor landschap, kennis, debat Ahoi Wageningen (GD) architectuurcentrum www.ahoi-landinzicht.nl
	26.825	94.100	29.840
	17.925	17.500	15.000
	2010 – ARK fryslân ARK fryslân Leeuwarden (FR) architectuurcentrum www.arkfryslan.nl	2010 – ZAP, Zwols Architectuur Podium ZAP Zwolle (OV) architectuurcentrum www.stichtingzap.nl	2010 – grAp, Gouds Regionaal Architectuur Platform grAp Gouda (ZH) architectuurcentrum www.architectuurcentrumgrap.nl
	135.000	41.950	34.500
	15.000	15.000	14.000
	2010 – LUX LUX Nijmegen (GD) architectuurcentrum www.lux-nijmegen.nl	2010 – CAS, Centrum Architectuur en Stedebouw CAS Alphen aan den Rijn (ZH) architectuurcentrum www.casalphen.nl	2010 – De Rode Hoed De Rode Hoed Amsterdam (NH) cultuurinstelling www.rodehoed.nl
	47.400	87.820	41.280
	14.000	10.000	10.000

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op publieksbereik / Jaarprogramma's light

jaarprogramma light	2010 – Cercle Meudon	2010 – ALS, Architectuur, Landschap en Stedenbouw
aanvrager	Cercle Meudon	ALS
vestigingsplaats	Assen (DR)	Lelystad (FL)
type aanvrager	architectuurcentrum	architectuurcentrum
website	www.cerclemeudon.nl	www.stichtingals.com
projectkosten begroot	16.150	8.500
verleend bedrag	7.500	3.000

Deelregeling Jaarprogramma's

Projecten gericht op publieksbereik / Manifestatie – Symposium

manifestatie – symposium
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Urban Bodies: Wiel Arets
SCHUNCK
Heerlen (LB)
architectuurcentrum
www.schunck.nl

205.837
20.000

RTM 100 x beter
AIR
Rotterdam (ZH)
architectuurcentrum
www.airfoundation.nl

39.000
15.000

Expositie Couwelaar
Architectuurcentrum Twente
Enschede (OV)
architectuurcentrum
www.architectuurcentrumtwente.nl

56.000
10.000

Smaaktest Haarlem
ABC Architectuurcentrum Haarlem
Haarlem (NH)
architectuurcentrum
www.architectuurhaarlem.nl

17.950
10.000

Publiek en Juryprijs 10 jaar
Kunsthof Kade Architectuur
Amersfoort (UT)
architectuurcentrum
www.kadeamersfoort.nl

50.000
5.000

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op publieksbereik / Publicatie

publicatie	In Deventer- architectuur vanaf 1950	Architectuurgids Tilburg
aanvrager	Architectuurcentrum Rondeel	CAST
vestigingsplaats	Deventer (OV)	Tilburg (NB)
type aanvrager	architectuurcentrum	architectuurcentrum
website	www.rondeeldeventer.nl	www.castonline.nl
projectkosten begroot	24.000	45.000
verleend bedrag	12.000	7.500

Deelregeling Jaarprogramma's

Projecten gericht op kennisuitwisseling / Manifestatie – Symposium

manifestatie – symposium

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Netwerk AC

Pier K
Nieuw Vennep (NH)
architectuurcentrum
www.podiumarchitectuur.nl

36.800
17.800

Hier wordt gewerkt aan de toekomst

Euphrasia/Makeblijde
Houten (UT)
architectuurcentrum
www.makeblijde.nl

38.000
15.000

Dudok Biennale

Museum Hilversum
Hilversum (NH)
cultuurinstelling
www.museumhilversum.nl

46.000
15.000

For the time being

Architectuurcentrum Twente
Enschede (OV)
architectuurcentrum
www.architectuurcentrumtwente.nl

19.000
10.000

Het onzichtbare landschap

Ahoi
Wageningen (GD)
architectuurcentrum
www.ahoi-landinzicht.nl

9.300
2.000

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op kennisuitwisseling / Ontwerpwedstrijd

ontwerpwedstrijd
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

Architectuur & Young Talent
SCHUNCK
Heerlen (LB)
Architectuurcentrum
www.schunck.nl

projectkosten begroot
verleend bedrag

120.803
20.000

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op kennisontwikkeling / Onderzoek

onderzoek

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Portretten Reeshof

CAST
Tilburg (NB)
architectuurcentrum
www.castonline.nl

16.800
10.000

**Stadse fratsen en
groene grollen**

grAp
Gouda (ZH)
architectuurcentrum
www.architectuurcentrumgrap.nl

17.500
10.000

Form Follows Climate

Architectuurcentrum Aorta
Utrecht (UT)
architectuurcentrum
www.aorta.nu

72.500
7.500

Deelregeling Jaarprogramma's

Projecten gericht op kennisontwikkeling / Ontwerpend onderzoek

ontwerpend onderzoek
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Foodprint
Stroom Den Haag
Den Haag (ZH)
architectuurcentrum
www.stroom.nl

443.000
30.000

Groundscapers
AIR
Rotterdam (ZH)
architectuurcentrum
www.airfoundation.nl

86.850
20.000

Het Droomdorp
Gebouw F
Breda (NB)
architectuurcentrum
www.gebouwf.nl

22.000
11.000

SuikerSuiker
Platform GRAS
Groningen (GR)
architectuurcentrum
www.platformgras.nl

25.000
10.000

Fiets
Bosch Architectuur Initiatief
Den Bosch (NB)
architectuurcentrum
www.bai-s-hertogenbosch.nl

7.210
3.000

Deelregeling Jaarprogramma's
Projecten gericht op kennisontwikkeling / Ontwerpwedstrijd

ontwerpwedstrijd

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

**Participatieve vormen in de
woningbouw**

Pier K
Nieuw Vennep (NH)
cultuurinstelling
www.podiumarchitectuur.nl

33.380
20.000

Deelregeling Jaarprogramma's Criterium

	Publieksbereik	Kennisontwikkeling	Kennisuitwisseling
criterium	58	15	9
aanvragen	45	9	5
verleningen	1.806.530	266.440	117.700
gevraagde subsidie	23.806	13.500	12.400
gemiddelde subsidie	19%	17%	27%
% SfA	78%	60%	56%
% gehonoreerd			
projectkosten	5.754.018	724.240	233.103
verleende subsidie	1.071.250	121.500	62.000

Totaal

82
59
2.190.670
21.267
19%
72%

6.711.361
1.254.750

Deelregeling Jaarprogramma's Medium

medium
aanvragen
gevraagde subsidie
verleningen
gemiddelde subsidie
% Sfa
% gehonoreerd

Jaarprogramma

23
20
1.202.004
37.309
18%
87%

4.184.439
716.175

projectkosten
verleende subsidie

Jaarprogramma light

22
17
391.146
15.163
24%
77%

1.094.992
257.775

Manifestatie/symposium

13
9
199.780
11.333
21%
69%

481.087
102.000

De architectuurcentra genereren
naast de subsidie van het Sfa
(19%) gemiddeld zo'n tachtig
procent uit cofinanciering. De
meeste centra werken bovendien
veel met vrijwilligers en op basis
van sponsoring in natura.

Ontwerpend onderzoek

8
5
146.800
14.800
13%
63%

584.060
74.000

Onderzoek/analyse/theorie

5
4
88.800
11.325
32%
80%

143.600
45.300

Ontwerpwedstrijd

4
2
68.640
20.000
26%
50%

154.183
40.000

Publicatie

6
2
73.500
9.750
28%
33%

69.000
19.500

Website

1
0
20.000
0
0%
0%

0
0

Totaal

82
59
2.190.670
21.267
19%
72%

6.711.361
1.254.750

Deelregeling Jaarprogramma's Typen aanvragers

typen aanvragers
% gehonoreerd

Architectuurcentrum
73%

Cultuurinstelling
67%

Arch. instelling/stichting
50%

aanvragen
verleningen

71
52

9
6

2
1

In Nederland zijn ongeveer vijftig architectuurcentra actief. Het grootste deel, ongeveer 36 maken gebruik van de Deelregeling Jaarprogramma's. Zij hebben in totaal 71 aanvragen ingediend. Elk jaar is er een kleine wisseling van een of twee centra die wegvallen en een of twee die voor het eerst een aanvraag doen.

Totaal
72%

82
59

Deelregeling Jaarprogramma's
Typen nieuwe aanvragers

	Architectuurcentrum	Cultuurinstelling	Arch. instelling/stichting
Typen nieuwe aanvragers			
% nieuwe aanvragen	3%	11%	0%
% nieuwe verleningen	4%	17%	0%
% gehonoreerd	1%	1%	0%
aanvragen	2	1	0
verleningen	2	1	0

In 2009 hebben twee nieuwe
 architectuurcentra en een nieuw
 debatcentrum een aanvraag
 ingediend.

Totaal
 4%
 5%
 1%
3
3

Deelregeling Jaarprogramma's
Aanvragen en verleningen per type aanvrager

	Architectuurcentrum	Cultuurinstelling	Arch. instelling/stichting
type aanvrager	71	9	2
aanvragen	52	6	1
verleningen	7.167.667	708.312	44.350
projectkosten	1.858.516	304.029	28.125
gevraagde subsidie	26.176	33.781	14.063
gemiddeld gevraagde subsidie	20.735	26.833	15.525
gemiddelde subsidie	26%	43%	63%
% SfA	18%	29%	50%
% gehonoreerd			
projectkosten	6.120.752	559.559	31.050
verleende subsidie	1.078.225	161.000	15.525

Totaal

82
59
7.920.329
2.190.670
26.715
21.267
28%
19%

6.711.361
1.254.750

Deelregeling Jaarprogramma's Spreiding projecten

locatie uitvoering	Zuid-Holland	Noord-Holland	Noord-Brabant
gevraagde subsidie	423.331	412.679	281.715
projectkosten	2.054.220	1.407.144	585.500
verleende subsidie	252.500	221.650	161.500
% Sfa	19%	16%	28%
% gehonoreerd	72%	56%	80%
aanvragen	13	16	10
verleningen	10	9	8

De architectuurcentra zijn over heel Nederland verspreid. In elke provincie is minimaal één centrum aanwezig. In een aantal steden is ook een debatcentrum aanwezig. Dit zijn Amsterdam, Utrecht en Nijmegen. Er zijn twee centra met een provinciaal werkgebied en zes centra met een regionaal werkgebied.

Utrecht
253.285
509.614
150.525
30%
78%
9
7

Gelderland
220.640
541.015
113.925
21%
67%
9
6

Overijssel
192.175
279.075
74.150
27%
60%
10
6

Limburg
98.645
520.888
80.000
15%
100%
4
4

Flevoland
70.200
123.000
28.000
23%
67%
3
2

Groningen
85.500
170.080
75.000
44%
100%
2
2

Zeeland
82.500
229.675
55.000
24%
100%
2
2

Friesland
40.000
275.000
35.000
13%
100%
2
2

Drenthe
30.000
16.150
7.500
46%
50%
2
1

Totaal
2.190.670
6.711.361
1.254.750
19%
72%
82
59

**Deelregeling Jaarprogramma's
Afgeronde projecten in 2009**

Jaarprogramma's 2007

Bosch Architectuur Initiatief
's Hertogenbosch
Jaarprogramma 2007

**Centrum voor (landschaps)
Architectuur en Stedenbouw
Arnhem**
Jaarprogramma 2007

**Centrum voor Architectuur en
Stedebouw Tilburg**
Jaarprogramma 2007

Delft Design
Jaarprogramma 2007

Rijnlands Architectuur Platform
Leiden
Jaarprogramma 2007

**Gouds Regionaal Architectuur
Platform**
Gouda
Jaarprogramma 2007

**Gebouw F, centrum voor archi-
tectuur Breda**
Jaarprogramma 2007

Jaarprogramma's 2008

ABC Architectuurcentrum
Haarlem, Jaarprogramma 2008

AIR
Rotterdam
Jaarprogramma 2008

ARCAM
Amsterdam
Jaarprogramma 2008

**Architectuur Centrum
Eindhoven**
Jaarprogramma 2008

Architectuur Centrum Hoorn
Jaarprogramma 2008

**Architectuur Informatiecentrum
Alkmaar**
Jaarprogramma 2008

Architectuurcentrum Aorta
Utrecht
Jaarprogramma 2008

Architectuurcentrum Nijmegen
Jaarprogramma 2008

Architectuurcentrum Twente
Jaarprogramma 2008

ARK Fryslân
Jaarprogramma 2008

Stichting Babel
Zaandam
Jaarprogramma 2008

Bosch Architectuur Initiatief
's-Hertogenbosch
Jaarprogramma 2008

**Architectuurcentrum Bouwhuis
centrum voor mens en ge-
bouwde omgeving**
Apeldoorn
Jaarprogramma 2008

**Centrum Architectuur en Stede-
bouw Alphen aan den Rijn**
Jaarprogramma 2008

**Centrum voor (landschaps)
Architectuur en Stedenbouw
Arnhem**
Jaarprogramma 2008

**Centrum voor Architectuur en
Stedebouw Tilburg (CAST)**
Jaarprogramma 2008

**Centrum voor Architectuur
Stedenbouw en Landschap
Almere**
Jaarprogramma 2008

**Afgeronde aanvullende
projecten / Publicatie**

ARCAM
Amsterdam
*Arcam Pocket, Amsterdamse
Architectuur 2009*

Architectuurcentrum Rondeel
Deventer
In Deventer, Architectuur tot 1950

**Centrum voor Beeldende Kunst,
Vormgeving en Architectuur**
Zeeland, Jaarprogramma 2008

Euphrasia/Makeblijde
Houten
Jaarprogramma 2008

**Gebouw F, centrum voor
architectuur Breda**
Jaarprogramma 2008

LUX
Nijmegen
Jaarprogramma 2008

**Museum Hilversum, Goois
museum-Dudok Centrum**
Jaarprogramma 2008

Platform GRAS
Groningen
Jaarprogramma 2008

Rijnlands Architectuur Platform
Leiden
Jaarprogramma 2008

Stroom
Den Haag
Jaarprogramma 2008

**Vitruvianum Centrum voor
Architectuur in de Euregio
Maas-Rijn**
Heerlen
Jaarprogramma 2008

Zwols Architectuur Podium
Zwolle
Jaarprogramma 2008

Deelregeling Jaarprogramma's
Afgewezen aanvragen

Publieksbereik

Jaarprogramma's

Jaarprogramma's light

Architectuurcentrum Twente

Enschede

Jaarprogramma 2009

Drents Architectuurcentrum

Assen

Jaarprogramma 2009

Architectuurcentrum Rondeel

Deventer

Jaarprogramma 2010

Architectuur Centrum Hoorn

Hoorn

Jaarprogramma 2010

Bouwhuis

Apeldoorn

Jaarprogramma 2010

Architectuur Informatiecentrum

Alkmaar

Jaarprogramma 2010

Museum Hilversum

Jaarprogramma 2010

Tumult Utrechts debatcentrum

Jaarprogramma 2010

Deelregeling Jaarprogramma's

Afgewezen aanvragen / Aanvullende projecten op de Jaarprogramma's

Publieksbereik Manifestatie – Symposium	Publicatie	Kennisuitwisseling Website	Manifestatie – Symposium
Centrum voor Architectuur, Stedebouw en Landschap Almere Almere <i>Mirror of the World</i>	ARCAM Amsterdam <i>ARCAM Pocket 23, Architectuur Amsterdam</i>	Architectuurcentrum Twente Enschede <i>Open Source</i>	Architectuurcentrum Rondeel Deventer <i>Just in time</i>
Pier K, Podium voor architec- tuur Haarlemmermeer Nieuw Vennep <i>De architect als mens</i>	ARCAM Amsterdam <i>Music, Space & Architecture</i>		LUX Nijmegen <i>Manifest Duurzaam Nijmegen</i>
	Rijnlands Architectuur Platform Leiden <i>Publicatie installaties</i>		

Deelregeling Jaarprogramma's

Afgewezen aanvragen / Aanvullende projecten op de Jaarprogramma's

Kennisuitwisseling
Publicatie

Architectuurcentrum Nijmegen
Duurzaamheid

Kennisontwikkeling
Onderzoek

Bosch Architectuur Initiatief
's-Hertogenbosch
Huis van Bewaring

Ontwerpend onderzoek

Architectuurcentrum Twente
Enschede
Wederopbouwhoogte in Hengelo

**Gebouw F, centrum voor archi-
tectuur Breda**
Summerschool

Stroom Den Haag
Upcycling

Ontwerpwedstrijd

Kunsthall KAdE
Amersfoort
Ontwerpwedstrijd duurzaamheid

Rijnlands Architectuur Platform
Leiden
Prijsvraag Ik bouw duurzaam

Deelregeling Internationale Projecten

323.450 euro verleend aan subsidies
54 aanvragen in behandeling genomen
20 subsidieverleningen
37 procent subsidie verleend

49 standaardaanvragen
19 gehonoreerde standaardaanvragen
2 verzoeken tot herbeoordeling
0 gehonoreerde verzoeken tot herbeoordeling
3 herziene aanvragen
1 gehonoreerde herziene aanvraag
2 bezwaarschriften
0 gehonoreerde bezwaarschriften
0 verzoeken tot bijzondere verlenging
0 gehonoreerde verzoeken tot bijzondere verlenging
1 beroepszaak

16.173 euro gemiddeld subsidiebedrag
126.004 euro gemiddelde projectkosten
13 procent gemiddelde bijdrage SfA

11 aanvragen niet in behandeling genomen
14 concepten

Deelregeling Internationale Projecten
Projecten gericht op publieksbereik / AV productie

av productie	Surabaya's hidden treasures
aanvrager	Full Moon
vestigingsplaats	Utrecht (UT)
type aanvrager	filmproducent
website	-
projectkosten begroot	67.172
verleend bedrag	10.000

Deelregeling Internationale Projecten
Projecten gericht op publieksbereik / Jaarprogramma's

jaarprogramma's

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

**Internationaal jaarprogramma
2009**

Nederlands Architectuurinstituut
Rotterdam (ZH)
arch. instelling/stichting
www.nai.nl

965.300
150.000

Deelregeling Internationale Projecten
Projecten gericht op publieksbereik / Manifestatie

manifestatie	Made in Holland	Lausanne Jardins 2009: intertwined landscapes	The museum of tomorrow 2009: the vertical village
aanvrager	NL Architects	Casanova + Hernandez architecten	MVRDV
vestigingsplaats	Amsterdam (NH)	Rotterdam (ZH)	Rotterdam (ZH)
type aanvrager	ontwerpbureau	ontwerpbureau	ontwerpbureau
website	–	www.casanova-hernandez.com	www.mrvd.nl
projectkosten begroot	38.560	33.829	680.119
verleend bedrag	19.750	10.000	10.000
	Mind the Gap	Future Archeology: 6 recent projects by SO-II	Tirana Biennale 2009
	Stichting Architectuur Film Festival Rotterdam Rotterdam (ZH) arch. instelling/stichting www.afr.nl	LA Forum for Architecture and Urban Design Los Angeles (VS) cultuurinstelling www.laforum.org	STEALTH.unlimited Rotterdam (ZH) ontwerpbureau www.stealth.ultd.net
	165.000	26.865	19.620
	9.400	8.000	4.800
	Kunstverein Schwerin		
	Kunstverein Schwerin e.V. Schwerin (Duitsland) cultuurinstelling www.kunstverein-schwerin.de		
	15.000		
	3.500		

Deelregeling Internationale Projecten
Projecten gericht op publieksbereik / Publicatie

publicatie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

Supertall

Uitgeverij 010
Rotterdam (ZH)
uitgever
www.010publishers.nl

66.415
19.000

**Hans Venhuizen, game
urbanism**

Valiz
Amsterdam (NH)
uitgever
www.valiz.nl

19.412
8.800

Scape 1/09

Stichting Lijn in landschap
Wageningen (GD)
uitgever
www.blauwekamer.nl

24.800
9.200

Moderne architectuur in Afrika

Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl

84.248
5.500

**Translation into Russia
Delerious New York**

SVESMI Holding
Rotterdam (ZH)
cultuurinstelling
www.svesmi.eu

38.000
5.500

Deelregeling Internationale Projecten
Projecten gericht op kennisuitwisseling / Symposium

symposium	Europese stedenbouw vanuit Nederlands perspectief	5th international conference Private Urban Governance & Gated Communities	Structuralism in Architecture and Urbanism
aanvrager	Czech Technical University, Faculteit Architectuur	Jeroen Schipper Architecten bv	Munich University of Applied Sciences
vestigingsplaats	Praag (Tsjechië)	Rotterdam (ZH)	Department of Architecture
type aanvrager	www1.fa.cvut.cz	ontwerpbureau	München (Duitsland)
website	onderwijsinstelling	www.jsa-rotterdam.nl	www.lrz-muenchende/~architektur/ onderwijsinstelling
projectkosten begroot	28.000	20.480	22.000
verleend bedrag	10.000	5.000	2.500

Deelregeling Internationale Projecten
Projecten gericht op kennisontwikkeling / Onderzoek

onderzoek
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

Shanghai New Towns
Urban Language
Rotterdam (ZH)
www.urbanlanguage.org
ontwerpbureau

projectkosten begroot
verleend bedrag

50.000
17.500

Deelregeling Internationale Projecten

Projecten gericht op kennisontwikkeling / Ontwerpend onderzoek

ontwerpend onderzoek

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website

projectkosten begroot
verleend bedrag

The Stanford Housing Initiative

Groos & Co architecten
Hilversum (NH)
ontwerpbureau
www.groosco.com

79.000
10.000

Bamboe als constructie- materiaal in Suriname

SENS
Amstelveen (NH)
cultuurinstelling
www.s-e-n-s.com

76.260
5.000

Deelregeling Internationale Projecten

criterium

	Publieksbereik	Kennisontwikkeling	Kennisuitwisseling
criterium	33	12	9
aanvragen	14	3	3
verleningen	773.376	374.465	203.590
gevraagde subsidie	19.532	10.833	5.833
gemiddelde subsidie	12%	16%	25%
% SfA	42%	25%	33%
% gehonoreerd			
projectkosten	2.244.340	205.260	70.480
verleende subsidie	273.450	32.500	17.500

De Deelregeling is gericht op de internationale profilering van de Nederlandse architectuur en stedenbouw. Activiteiten gericht op publieksbereik sluiten het meest direct aan op deze doelstelling. Van de twintig gehonoreerde aanvragen vallen er veertien binnen de categorie Publieksbereik.

Totaal
54
20
1.351.431
16.173
13%
37%
2.520.080
323.450

Deelregeling Internationale Projecten Medium

medium aanvragen	Jaarprogramma 1	Manifestatie/symposium 24	Publicatie 12
gevraagde subsidie verleningen	1 150.000	10 458.036	4 221.530
gemiddelde subsidie % SfA	150.000 16%	8.295 8%	9.700 19%
% gehonoreerd	100%	42%	33%
projectkosten	965.300	1.049.473	208.075
verleende subsidie	150.000	82.950	38.800

Het SfA heeft in 2009 € 323.450 verleend aan subsidies, waarvan een bedrag van € 150.000 is bestemd voor het internationale jaarprogramma van het Nederlands Architectuurinstituut (NAi).

De cofinanciering van internationale projecten is hoog. Ruim vijftientig procent van de projectkosten wordt door andere partijen gefinancierd. De bijdrage van het SfA (13%) is vaak een belangrijke impuls om cofinanciers aan te trekken. Een aanvrager is verplicht de Nederlandse ambassade in het betreffende land te consulteren over zijn project. Bij het merendeel van de projecten is de ambassade betrokken als financier of als ondersteuner.

Onderzoek/analyse/theorie	Ontwerpend onderzoek	AV productie
7 1 264.935 17.500 35% 14%	6 2 158.120 7.500 10% 33%	3 1 89.610 10.000 15% 33%
50.000 17.500	155.260 15.000	67.172 10.000

Tijdschrift	Totaal
1 1 9.200 9.200 37% 100%	54 20 1.351.431 16.173 13% 37%
24.800 9.200	2.520.080 323.450

Deelregeling Internationale Projecten Typen aanvragers

typen aanvragers
% gehonoreerd

Ontwerpbureau
54%

Cultuurinstelling
33%

Uitgever
36%

aanvragen
verleningen

13
7

12
4

11
4

Onder de aanvragers voeren de cultuurinstellingen, ontwerpbureaus en uitgevers de lijst aan. De meeste aanvragen die afkomstig waren van ontwerpbureaus zijn gehonoreerd. Dit ging vaak om een manifestatie met daarin opgenomen een presentatie van hun werk.

Arch. instelling/stichting
25%

8
2

Onderwijsinstelling
100%

2
2

Filmproducent
50%

2
1

Adviesorgaan
0%

2
0

Onderzoeksbureau
0%

2
0

Architectuurcentrum
0%

1
0

Overig
0%

1
0

Totaal
37%

54
20

Deelregeling Internationale Projecten Typen nieuwe aanvragers

typen nieuwe aanvragers
% nieuwe aanvragen
% nieuwe verleningen
% gehonoreerd

Cultuurinstelling
100%
100%
33%

Ontwerpbureau
54%
43%
43%

Onderwijsinstelling
100%
100%
100%

aanvragen
verleningen

12
4

7
3

2
2

Van de nieuwe aanvragers is het merendeel een cultuurinstelling. Het gaat met name om kleine stichtingen en galeries met een brede culturele doelstelling. Van alle aanvragers is bijna zestig procent nieuw. Dit is ruim boven het gewenste vijftienvijf procent.

Arch. instelling/stichting
50%
50%
25%

Filmproducent
50%
50%
100%

Adviesorgaan
100%
0%
0%

4
1

1
1

2
0

Uitgever
18%
0%
0%

Overig
100%
0%
0%

Onderzoeksbureau
50%
0%
0%

2
0

1
0

1
0

Architectuurcentrum
0%
0%
0%

Totaal
59%
55%
34%

0
0

32
11

Deelregeling Internationale Projecten
Aanvragen en verleningen per type aanvrager

type aanvrager	Arch. instelling/stichting	Ontwerpbureau	Uitgever
aanvragen	8	13	11
verleningen	2	7	4
projectkosten	2.099.160	1.848.578	618.481
gevraagde subsidie	351.000	345.083	171.220
gemiddeld gevraagde subsidie	43.875	26.545	15.565
gemiddelde subsidie	79.700	11.007	10.625
% Sfa	17%	19%	28%
% gehonoreerd	14%	8%	22%
projectkosten	1.130.300	921.608	194.875
verleende subsidie	159.400	77.050	42.500
De meeste subsidie is naar architectuurinstellingen gegaan. Het NAI, waarvoor € 150.000 is geormerkt, valt binnen dit type aanvragers.	Cultuurinstelling	Onderwijsinstelling	Filmproducent
	12	2	2
	4	2	1
	1.026.757	50.000	326.682
	262.963	12.500	59.530
	21.914	6.250	29.765
	5.500	6.250	10.000
	26%	25%	18%
	14%	25%	15%
	156.125	50.000	67.172
	22.000	12.500	10.000
	Adviesorgaan	Architectuurcentrum	Onderzoeksbureau
	2	1	2
	0	0	0
	142.310	29.010	155.145
	52.500	17.910	68.725
	26.250	17.910	34.363
	0	0	0
	37%	62%	44%
	0%	0%	0%
	0	0	0
	0	0	0
	Overig	Totaal	
	1	54	
	0	20	
	60.350	6.356.473	
	10.000	1.351.431	
	10.000	25.027	
	0	16.173	
	17%	21%	
	0%	13%	
	0	2.520.080	
	0	323.450	

Deelregeling Internationale Projecten Spreiding projecten

	Nationaal	Internationaal
locatie		
aanvragen	1.105.416	246.015
gevraagde subsidie	2.428.215	91.865
verleningen	299.450	24.000
% SFA	12%	26%
% gehonoreerd	36%	40%
projectkosten	44	10
verleende subsidie	16	4

De aanvragen die vanuit Nederland zijn aangevraagd, zijn steeds uitgevoerd in samenwerking met buitenlandse organisaties.

De twintig subsidieaanvragen die in 2009 zijn gehonoreerd, vonden op zeer diverse plekken in de wereld plaats: Duitsland, Taiwan, Verenigde Staten van Amerika, China, India, Brazilië, Georgië, Suriname, Zuid-Afrika, Rusland, Tsjechië, Zwitserland, Slowakije, Indonesië.

Totaal
1.351.431
2.520.080
323.450
13%

54
20

Deelregeling Internationale Projecten Actuele opgaven

Ontwerper uitgelicht

NL Architects, *Made in Holland*

Tijdens de manifestatie *Made in Holland* in Bratislava, Slowakije in mei 2009 organiseerde The National Gallery een tentoonstelling en lezing over NL Architects met als onderwerpen Program the Program, Remix en Parking.

Ton Matton, *Technical Paradise Kunstverein Schwerin*

Overzichtstentoonstelling van Ton Matton bij Kunstverein Schwerin. Tijdens de tentoonstelling zijn er ondermeer een lezing, een gesprek met de ontwerper en speciale rondleidingen georganiseerd.

Uitgeverij Valiz, *Game Urbanism*

Engelse vertaling van het boek *Ontwerp de Opdracht* over het werk van Hans Venhuizen. Deze vertaling wordt aangevuld met een essay van de bedenker van de term 'creatieve stad' Charles Landry over de internationale betekenis van het werk. Het boek verschijnt in een oplage van 2500 stuks.

LA Forum for Architecture and Urban Design *Future Archeology: 6 recent projects by SO-11*

Expositie van het bureau Solid Objectives – Idenburg Liu bij galerie LA Forum in Los Angeles. Zes projecten worden met maquettes, film en projecties getoond. Tijdens de tentoonstelling zal er ook een lezing worden gehouden.

Uitgeverij 010 *Supertall*

Publicatie waarin Mark Hemel en Barbara Kuit van Information Based Architecture aan de hand van het ontwerp en de bouw van de TV- en uitkijktoren in Guangzhou hun ontwerpvisie beschrijven en de complexiteit van huidige opdrachten belichten.

Internationaal perspectief of spiegeling

Munich University of Applied Science, *Structuralism in Architecture and Urbanism*

De organisatie van het symposium *Structuralism in architecture en stedenbouw*. Sprekers zijn onder andere Koos Bosma, Dirk van den Heuvel, Herman Hertzberger en Winy Maas. Het symposium is in november 2009 gehouden aan de Technische Universiteit van München.

Stedenbouw

Czech Technical University *Europese stedenbouw van uit Nederlands perspectief*

Een lezingenreeks over de Europese stedenbouw vanuit Nederlands perspectief. Onder leiding van Rein Geurtsen hebben tien lezingen plaatsgevonden op de Faculteit Architectuur van de Tsjechische Universiteit in Praag en tijdens een cultureel festival in Praag in voorjaar 2009.

Stealth Unlimited, *Internationale Biennale Tirana*

Onderzoekslaboratorium tijdens de Internationale Biennale van Tirana, georganiseerd door Stealth Unlimited. Nederlandse en Albanese experts zijn gevraagd de stad Tirana te analyseren en een toekomstbeeld te ontwikkelen. Op basis van de uitkomsten wordt een 'urban manual' ontwikkeld en een aantal stadstours voor publiek uitgezet.

Cultuur en ontwikkeling

Groos& Co architecten, *The Stanford Housing Initiative*

Onderzoek naar een modelwoning, verkavelingsmodel en bouwtechniek voor de arme bevolking in Zuid-Afrika. Stanford Village op de Westkaap is als case genomen voor dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek worden gepresenteerd en overgedragen aan de bewoners van dit dorp. Tevens zullen de resultaten worden verspreid via diverse media.

SENS, *Bamboe als constructiemateriaal in Suriname*

Onderzoek naar de mogelijkheden van bamboe als bouw materiaal is de aanzet voor een prototype ontwerp dat door SENS in Suriname wordt uitgevoerd. De resultaten, het prototype ontwerp, de aanzet tot een prefab bamboe woningcatalogus en voorstellen voor implementatie van bamboe in de bouwsector van Suriname, worden gepresenteerd aan het Surinaamse Directoraat Volkshuisvesting en het ministerie van Arbeid, Technologische ontwikkeling en Milieu.

Uitgeverij SUN, *Moderne architectuur in Afrika*

Engelse vertaling van de publicatie *Moderne Architectuur in Afrika*. Auteur Antoni Folkers gaat ondermeer in op het werken aan de Afrikaanse stad, bouwen in Afrika en op de monumentzorg aldaar.

Deelregeling Internationale Projecten

Actuele opgaven

Nederlands cultureel erfgoed overzee

**Stichting Full Moon,
*Surabaya's hidden treasures***
Een documentaire over Nederlandse architectuur in Surabaya in de periode van 1875 tot 1945. De film toont het unieke karakter van dit erfgoed. Daarnaast gaat de documentaire in op de ontwerpen van gerenommeerde architecten, die zowel in Nederland als in Surabaya hebben gebouwd.

Deelregeling Internationale Projecten
Afgeronde projecten in 2009

Jaarprogramma	Manifestatie		Publicatie
<p>Nederlands Architectuur-instituut Rotterdam Internationaal Jaarprogramma 2008, Rotterdam</p>	<p>BAR / Architecten van Mourik b.v. Den Haag <i>Usable</i></p>	<p>Tania Concko architects & urbanistes Amsterdam <i>Project Campus, cite Yves Farge, Begles</i></p>	<p>010 Publishers Rotterdam Paul Groenendijk e.a. <i>Architectuurgids Nederland (1980-nu)</i></p>
	<p>VandenbergLandscape Amsterdam <i>Neues Licht auf das Sperrgebiet</i></p>		<p>Uitgeverij SUN Amsterdam Pedro Gadanho (red.) <i>Beyond Scenarios and Speculations</i></p>
	<p>Stichting RAW Amsterdam <i>raw: extra's: uMuthiMAYCHE en Alex:phola</i></p>		<p>Pinakotheke 24-25 Moskou Natalia Sipovskaya (red.)</p>
	<p>Jeroen Schipper architecten b.v. Rotterdam <i>5th international conference 'Private Urban Governance and Gated communities'</i></p>		<p>ETH Zurich, network City and landscape Zurich Nicola Schuller, Kees Christiaanse (red.) <i>Urban Reports, Urban Strategies and visions in mid-sized cities in a local and global context</i></p>
	<p>NL architects Amsterdam <i>Modernice!</i></p>		
	<p>Casanova + Hernandez Architecten Rotterdam <i>Lausanne jardins 2009: Intertwined landscape</i></p>		<p>NAi Publishers Rotterdam Linda Vlassenrood <i>Tangible Traces, Dutch Architecture and Design in the making</i></p>
	<p>Wimby Hoogvliet <i>Welcome into my Backyard!</i></p>		<p>LAE Foundation Wageningen Lisa Diedrich (red.) <i>On Site, landschapsarchitectuur in Europa. Uitgeverij Blauwdruk</i></p>
	<p>STEALTH. Unlimited Rotterdam <i>Architecture beyond the comfort zone</i></p>		
	<p>UN Studio Amsterdam <i>The Changing Room: Couture of Architecture</i></p>		<p>Uitgeverij Blauwdruk Stichting Jaarboek landschaps-architectuur en stedenbouw Wageningen Harry Harsema (red.), <i>Landscape Architecture/ town planning in the Netherlands 2003-2007</i></p>
	<p>Kunstverein Schwerin e.v. Schwerin <i>Kunstblumen III Ton Matton</i></p>		
	<p>LA Forum for Architecture and Urban Design Los Angeles <i>Future Archeology: 6 recent projects by SO-IL</i></p>		
	<p>Aedes Berlin Berlijn <i>Architektur ist die Botschaft</i></p>		
	<p>Korteknie Stuhlmacher Architecten Rotterdam <i>Buildings with Character</i></p>		
	<p>Aimée de Back Architect Rotterdam <i>Monumenten educatie project Paramaribo</i></p>		

Deelregeling Internationale Projecten
Afgeronde projecten in 2009

AV productie

Stichting Halfwaardetijd

Amsterdam
Previ – Lima

Filmwerk Remy Vlek

Amsterdam
*Against the Grain, The legacy of
Architect Carel Weeber (vertaling
Dwars)*

Onderzoek

CHORA

Amsterdam/Londen
Atlas Liminal Bodies: Taiwan Strait

Stichting ArchiAfrika

Utrecht
African perspectives 2009

Tijdschrift

Stichting Lijn in Landschap

Wageningen
Scape 2/08

Deelregeling Internationale Projecten
Afgewezen aanvragen 2009

Publieksbereik

Audiovisuele productie

Manifestatie

Publicatie

Symposium

Buro Joep Mol
 s'-Hertogenbosch
*Nederlandse architectuurdiplo-
 matie*

Buro Joep Mol
 s'-Hertogenbosch
De architectuur van diplomatie

Centrum Zorg en Bouw
 Den Haag
The Transformation of Health Care

Een paar ontwerpers v.o.f.
 Garmerwolde
Salone del Mobile 2009

Khatt Foundation
 Amsterdam
*Typographic Matchmaking in the
 City*

**Pier K, Podium voor
 architectuur Haarlemmermeer**
 Nieuw Vennep
Open

Stichting ArchiAfrika
 Utrecht
African perspectives 2009

Stichting Frontier Art
 Den Haag
Geometrie

Stichting Mommerskwartier
 Tilburg
*Voormalige textielsteden als
 comeback cities*

Stichting West
 Den Haag
5 Rooms

Building Passion
 Delft
*Building Passion- The Internatio-
 nal Edition*

KIT Publishers
 Amsterdam
*Gids historische stadswandelingen
 Indonesië*

NAi Uitgevers
 Rotterdam
Comeback Cities

NAi Uitgevers
 Rotterdam
*Almere: adolescent city, the ma-
 king of a dutch new town*

**Stichting Jaarboek
 Landschapsarchitectuur
 en Stedebouw**
 Wageningen
Jaarboek 07/08

Uitgeverij SUN
 Amsterdam
*Beyond: short stories on the post
 contemporary II*

Uitgeverij Techne Press
 Amsterdam
*On Dutch housing and urban
 design*

Uitgeverij Vantilt
 Nijmegen
*De transformatie van het Hol-
 landse bouwblok i.r.t. het publieke
 domein*

**International Forum on
 Urbanism**
 Delft
*4th international Conference, The
 new Urban Question*

Deelregeling Internationale Projecten
Afgewezen aanvragen 2009

Kennisuitwisseling
Onderzoek

Torre de Comares
Arquitectos sl
Madrid
*Comparison of Sustainable
Architecture phase II*

Manifestatie

**Beroepsvereniging van Neder-
landse Interieurarchitecten**
Amsterdam
World Interiors event 2013

Cascoland
Amsterdam
Cascoland Mafikeng 2010

PO:CITY
Presov
*Lubovka 2009/2010 Good Dutch
Architecture*

**Stichting Holland Property
Plaza**
Rotterdam
10 + 10 Nederlandse architecten

Symposium

Art Unlimited SP
Sao Paulo
A modern Dutch Architecture

Kennisontwikkeling
Onderzoek

Stichting Kronika
Rotterdam
*Auschwitz: De nieuwe stad in het
Oosten*

Go West Project
Shanghai
Go West

**TV Sahdia Khan- Griet Lam-
brechts- Catherine Vilquin**
Leuven
*Research on 'Floating Commu-
nities' in The Netherlands, Peru,
Cambodia and Vietnam*

Urban Language
Rotterdam
*Shanghai Satellites - Romantic
Eclecticism in China's Cosmopolis*

Aimée de Back Architect
Rotterdam
De Bruynzeelwoning

Deelregeling Internationale Projecten
Afgewezen aanvragen 2009

Kennisontwikkeling
Ontwerpend onderzoek

Grounds Landschap
Stedenbouw
Ede
Threading the Necklace

**MAP - Multicentral Architectu-
ral Projects**
Leiden
Re-empensando la Grilla

MIR architecten
Amsterdam
X-Floater

**Stichting Stedenband Delft-
Madelodi/ Tshwane**
Delft
Madelodi- Design- Research

Belvedere Regelung

1.896.547 euro verleend aan subsidies
143 aanvragen in behandeling genomen
52 subsidieverleningen
36 procent subsidie verleend

109 standaardaanvragen
40 gehonoreerde standaardaanvragen
17 verzoeken tot herbeoordeling
5 gehonoreerde verzoeken tot herbeoordeling
16 herziene aanvragen
6 gehonoreerde herziene aanvragen
0 bezwaarschriften
0 gehonoreerde bezwaarschriften
1 verzoek tot bijzondere verlenging
1 gehonoreerd verzoek tot bijzondere verlenging
0 beroepszaken

36.472 euro gemiddeld subsidiebedrag
109.917 euro gemiddelde projectkosten
33 procent gemiddelde bijdrage SfA

11 aanvragen niet in behandeling genomen
8 concepten

Belvedere Regeling
Kennis / AV productie

av productie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

**Het nieuwe gezicht van
Willemstad – Curaçao**

Xela Films
Amsterdam (NH)
filmproducent
–
stedelijk gebied

168.723
88.570

Reis door het Waddengebied

Viverra Films
Hilversum (NH)
filmproducent
–
waterlandschap

344.300
45.000

**Verhalen van de scholen
van het Noorderland**

VOF de Kervanseray
Peest (DR)
ontwerpbureau
–
stedelijk gebied

437.200
40.000

**Herman Hertzberger:
ik zag ruimte**

Stichting Interakt
Amsterdam (NH)
filmproducent
www.interakt.nl
stedelijk gebied

99.126
34.375

IAMA1

Kunstenlab
Deventer (OV)
cultuur(historische) stichting
www.kunstenlab.nl
infrastructuur

47.500
29.000

**Een reis door schaal en tijd.
Antlantikwallplatform.eu**

Lopende Zaken
Amsterdam (OV)
onderzoeks/adviesbureau
www.lopendezaken.eu
infrastructuur, landelijk gebied

406.000
19.500

Belvedere Regeling
Kennis / Manifestatie

manifestatie
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

DORP
myvillages.org
Rotterdam (ZH)
onderzoeks/adviesbureau
www.myvillages.org
landelijk gebied

110.000
20.000

Waar het water geen naam heeft
Olga Russel
Rotterdam (ZH)
onderzoeks/adviesbureau
www.olgarussel.nl
stedelijk gebied

16.740
9.940

onderzoek

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

Historische binnensteden van Nederland 1960-2010

Stichting Architecturalia
Rotterdam (ZH)
cultuur(historische) stichting
www.architecturalia.org
stedelijk gebied

108.000
77.250

Catalogus derde fase cityvorming in Nederland

TUE Faculteit Bouwkunde
Eindhoven (NB)
onderwijsinstelling
www.bwk.tue.nl
stedelijk gebied

108.570
75.400

De vaart erin!

Nienhuis Landschapsarchitectuur
Zaltbommel (GD)
onderzoeks/adviesbureau
www.nienhuislandschap.nl
waterlandschap

87.700
65.500

Vlaanderen - Nederland

Novio Consult
Nijmegen (GD)
ontwikkelaar/opdrachtgever
www.novioconsult.nl
landelijk gebied

171.260
65.000

Nieuwe kijk op wegen in het landschap

Stichting De Nieuwe Kijk
Leeuwarden (FR)
cultuur(historische) stichting
www.denieuwekijk.nl
landelijk gebied

123.027
60.000

Sweet & Salt

Sense of Place BV
Amsterdam (NH)
overig
-
waterlandschap

79.200
59.200

Havensafari

Maatschappij Noordzeekanaal
Amsterdam (NH)
overig
www.havensafari.nl
waterlandschap, infrastructuur

332.000
57.000

Nieuw leven voor naoorlogse scholen

Stichting Mevrouw Meijer
Rotterdam (ZH)
overig
www.mevrouwmeijer.nu
stedelijk gebied

75.320
55.320

De kok, de kweker, zijn vrouw en hun buurman

OOZE
Rotterdam (ZH)
onderzoeks/adviesbureau
www.ooze.eu.com
stedelijk gebied

91.000
52.000

Roodbaards Rijkdom

Noordpeil
Sneek (FR)
ontwerpbureau
www.noordpeil.nl
landelijk gebied

69.800
48.000

Agrarisch Erfgoed Academie

Stichting IJsselhoeven
Nijbroek (GD)
overig
www.ijsselhoeven.nl
landelijk gebied

120.859
45.000

Groene longen, het Nederlandse stadspark 1600 - 2010

Natura Artis Magistra
Amsterdam (NH)
terreinbeherende instantie
www.artis.nl
stedelijk gebied

132.402
30.000

Brabant Mozaïek

Futura Wonen
Tilburg (NH)
uitgever
www.furawonen.nl
landelijk / stedelijk gebied

43.500
9.500

Wegen naar Zee

Ronald Rietveld
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.ronaldrietveld.nl
landelijk gebied, infrastructuur

78.960
5.000

publicatie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

**In turbulentie:
Schipholmegastructuur**
CLUE VU – Faculteit der Letteren
Amsterdam (NH)
onderwijsinstelling
www.clue.nu
infrastructuur, stedelijk gebied

91.100
68.325

Zandstad
Uitgeverij Vantilt
Nijmegen (GD)
uitgever
www.vantilt.nl
infrastructuur, stedelijk gebied

104.250
66.884

**Boslandschap: de schaa sprong
in het 'geïntegreerd' bosbeheer**
Unie van Bosgroepen
Ede (GD)
terreinbeherende instantie
www.bosgroepen.nl
landelijk gebied

230.210
50.000

Atlas van de nieuwe steden

Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl
stedelijk gebied

54.300
44.000

Alias Amsterdam

Uitgeverij Thoth
Bussum (NH)
uitgever
www.thoth.nl
stedelijk gebied

209.978
40.000

Nieuwe Landgoederen

'State of the Art'
Uitgeverij Thoth
Bussum (NH)
uitgever
www.thoth.nl
landelijk gebied

55.025
36.440

**Het ene gebied is het
andere niet**
St. Welstandszorg Noord-Holland
Alkmaar (NH)
architectuurstichting
www.welstandszorg.nu
stedelijk gebied

70.000
35.000

**Oost, het tijdschrift voor ruimte
en cultuur**
Stichting Oost
Holten (OV)
cultuur(historische) stichting
www.tijdschrifttoost.nl
stedelijk / landelijk gebied

232.128
35.000

Sociale woningbouw in Tilburg
Tiwos
Tilburg (NB)
woningcorporatie
www.tiwos.nl
stedelijk gebied

64.000
33.000

Publicatie Ballooërveld

Staatsbosbeheer regio Noord
Groningen (GR)
terreinbeherende instantie
www.staatsbosbeheer.nl
landelijk gebied

27.370
20.528

Redevelopment by Tradition

Bureau Floridi
Haarlem (NH)
uitgever
–
stedelijk gebied

74.680
19.300

Werelderfgoed in Nederland

Stichting Lijn in landschap
Wageningen (GD)
cultuur(historische) stichting
www.blauwekamer.nl
landelijk gebied

29.850
14.925

**De landschappelijke trans-
formatie (...)**
Uitgeverij SUN
Amsterdam (NH)
uitgever
www.sunarchitecture.nl
landelijk gebied

24.000
10.000

The Cultural Heritage Paradox

Amsterdam University Press
Amsterdam (NH)
uitgever
www.aup.nl
landelijk gebied

48.000
7.500

Belvedere Regeling
Lokaal / Manifestatie

manifestatie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

**Architectuur als Beleving 4:
de ringbaan**

Stichting Straat eo
Tilburg (NB)
architectuurstichting
www.stichtingstraat.nl
infrastructuur, stedelijk gebied

32.549
15.000

Belvedere Regeling
Lokaal / Publicatie

publicatie
aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

Bellamy Atlas
Uitgeverij Thoth
Bussum (NH)
uitgever
www.thoth.nl
stedelijk gebied

67.680
28.728

Belvedere Regeling
Lokaal / Ruimtelijk Plan

ruimtelijk plan

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

Natura 2000

Staatsbosbeheer regio Zuid
Tilburg (NB)
terreinbeherende instantie
www.staatsbosbeheer.nl
landelijk gebied

173.743
65.000

**Historische buitenplaatsen
Vlietzone**

Stichting Meyvliet
Den Haag (ZH)
cultuur(historische) stichting
–
landelijk gebied, waterlandschap

125.000
50.000

Breng de Muntsluis tot leven

Vereniging Nieuw Utrecht
Utrecht (UT)
cultuur(historische) stichting
www.nieuwutrecht.nl
infrastructuur

93.990
46.990

**Ontwikkelingsvisie parkland-
schap Beetsterzwaag & Oltterterp**

C.V. Bosgroep Noord-Oost NL
Witharen (OV)
overig
www.bosgroepen.nl
landelijk gebied

109.355
43.742

Verbinding in Transitie

Werkgebouw het Veem
Amsterdam (NH)
overig
www.veem.nl
stedelijk gebied

90.840
39.160

Sas vanaf de basis

Woongoed Zeeuws-Vlaanderen
Terneuzen
woningcorporatie
www.woongoedzvl.nl
stedelijk gebied

62.150
23.300

De open eendenkooi

Staatsbosbeheer regio Noord
Groningen (GR)
terreinbeherende instantie
www.staatsbosbeheer.nl
landelijk gebied

40.840
20.000

**Landfront Vlissingen;
verdedigingslinie in de aanval!**

Stichting Bunkerbehoud
Middelburg (ZL)
overig
www.bunkerbehoud.com
stedelijk gebied, waterlandschap

184.688
20.000

Ocrietfabriek

MOPET architecten
Amsterdam (NH)
ontwerpbureau
www.mopet.nl
stedelijk gebied

89.480
20.000

Zuiderzeestraatwegontwerp

Het Gelders Genootschap
Steunpunt Cultureel Erfgoed
Arnhem (GD)
onderzoeks/adviesbureau
www.geldersgenootschap.nl
infrastructuur, landelijk gebied

29.932
18.000

Belvedere Regeling
Lokaal / Startsubsidie

startsubsidie

aanvrager
vestigingsplaats
type aanvrager
website
typering gebied

projectkosten
verleend bedrag

**De Renaissance van Sas
van Gent**

Woongoed Zeeuws-Vlaanderen
Terneuzen (ZL)
woningcorporatie
www.woongoedzvl.nl
stedelijk gebied

13.500
10.000

**Huize Brakestein, midden in de
Gouden Driehoek**

Boei Erfgoed in ontwikkeling
Hoewelaken (GD)
ontwikkelaar/opdrachtgever
www.boei.nl
stedelijk gebied

14.740
9.345

**Rondom centrum, de ontwikke-
lingskracht van de historie**

Babel
Zaandam (NH)
Architectuurstichting
www.stichting-babel.nl
landelijk gebied

11.100
8.325

Rurale ruimten

Ontwerplab
Tilbug (NB)
overig
www.ontwerplab.nl
landelijk / stedelijk gebied

10.000
7.500

Belvedere Regeling Categorie

	Kennis	Lokaal
categorie	94	49
aanvragen	5.027.509	2.682.055
gevraagde subsidie	36	16
verleningen	40.873	26.568
gemiddelde subsidie	32%	37%
% Sfa	38%	33%
% gehonoreerd		
projectkosten	4.566.077	1.149.587
verleende subsidie	1.471.457	425.090

Het aantal subsidieverzoeken, is in 2009 ten opzichte 2008 fors toegenomen: van 93 in 2008 naar 143 aanvragen in 2009. Opvallend is dat het aantal gehonoreerde Kennisprojecten ruim twee keer hoger is dan de positief beoordeelde Lokale Projecten. Een mogelijke verklaring voor het relatief hoge aantal aanvragen is dat als gevolg van de economische crisis gezocht is naar meer en nieuwe financieringsbronnen voor een project. Daarnaast zijn er aanvragers geweest die anders dan voorheen over het hele jaar meerdere subsidieverzoeken hebben ingediend, met zes als hoogste uitschieter.

Totaal
143
7.709.564
52
36.472
33%
36%
5.715.664
1.896.547

Belvedere Regeling Medium

medium
aanvragen
verleningen
gevraagde subsidie
gemiddelde subsidie
% Sfa
% gehonoreerd

Onderzoek
44
2.944.057
14
50.298
43%
32%

1.621.598
704.170

Publicatie
41
1.686.965
15
33.975
37%
37%

1.382.570
509.630

Ruimtelijk plan
33
2.410.267
10
34.619
35%
30%

1.000.018
346.192

projectkosten
verleende subsidie

In 2009 zijn de meeste subsidieverzoeken ingediend voor onderzoek (44) nauw gevolgd door aanvragen voor publicaties (41). Het percentage verleende subsidie ten opzichte van de begrote projectkosten is het hoogst voor onderzoek. Hieruit is af te leiden dat de cofinanciering relatief het laagst is in deze categorie.

Audiovisuele productie
9
433.645
6
42.741
18%
66%

1.502.849
256.445

Manifestatie
5
139.940
3
14.980
28%
60%

159.289
44.940

Startsubsidie
11
94.690
4
8.792
71%
36%

49.340
35.170

Totaal
143
7.709.564
52
36.472
33%
36%

5.715.664
1.896.547

Belvedere Regeling Startsubsidie

aanvrager	De Renaissance van Sas van Gent	Huize Brakestein, midden in de Gouden Driehoek	Rondom centrum, de ontwikkelingskracht van de historie
project aangevraagd	Woongoed Zeeuws-Vlaanderen	BOEi – Erfgoed in ontwikkeling	Babel
verleend	1	1	1
	1	1	1
gevraagd subsidie	10.000	9.345	8.325
	10.000	9.345	8.325

Binnen de Regeling projectsubsidies Belvedere was het mogelijk een startsubsidie aan te vragen voor het opstellen van een projectplan voor een ruimtelijke visie. Een startsubsidie stelt de aanvrager in staat de opgave te verkennen, een team van onderzoekers en ontwerpers samen te stellen, draagvlak en cofinanciering te vinden en het projectvoorstel verder uit te werken tot een reguliere aanvraag. Het aantal ingediende aanvragen voor een startsubsidie is ten opzichte van 2008 licht gedaald. Het aantal dat positief is beoordeeld is bijna gehalveerd.

Rurale ruimten

Ontwerplab
1
1

7.500
7.500

Randstedelijke Verdichting 2040

NINE OAKS
1
0

5.700
0

SCARchitecture

JAGERJANSSEN
1
0

10.725
0

Plataan

Zuidas - connected
1
0

10.000
0

Herbestemming slipvijzel gemalenop het Zeeburgereiland

G.J.J. Scholte Holding
1
0

8.720
0

Café Belvedere

Stichting Woonstad Rotterdam
1
0

5.000
0

Herbestemming Erfgoed de Vries Robbé

Kidunos
1
0

10.000
0

Spiegellinie

Maaïke Alma en Sabine de Rooij
1
0

9.375
0

Totaal

11
4

94.690
35.170

Belvedere Regeling

Aanvragen en verleningen per type aanvrager

typen aanvragers	Overig	Cultuur(historische) stichting	Uitgever
aanvragen	29	22	19
verleningen	8	7	9
projectkosten	3.413.580	2.603.666	1.345.190
gevraagde subsidie	1.601.284	1.324.475	586.584
gemiddeld gevraagde subsidie	55.217	60.203	30.873
gemiddelde subsidie	40.865	44.738	29.150
% Sfa	47%	51%	44%
% gehonoreerd	33%	41%	39%
projectkosten	1.002.262	759.495	681.413
verleende subsidie	326.922	313.165	262.352
Net als vorig jaar zijn cultuur (historische) stichtingen zeer actief gebleken in het indienen van subsidieverzoeken, zij dienden 22 aanvragen in. De meeste aanvragen kwamen van kleine lokale stichtingen, die zich specifiek richten op behoud, beheer en ontwikkeling van een bepaald gebied.	Terreinbeherende instantie	Onderzoeks/adviesbureau	Filmproducent
	7	20	4
	5	6	3
	887.425	2.472.131	677.776
	542.803	1.286.922	205.445
	77.543	64.346	51.361
	37.106	30.823	55.982
	61%	52%	30%
	31%	25%	27%
	604.565	741.372	612.149
	185.528	184.940	167.945
In 2009 kunnen gemeenten en provincies geen subsidieverzoek meer indienen. Dit besluit komt voort uit de richtlijnen van het ministerie van Binnenlandse Zaken betreffende het subsidiëren van lagere overheden.	Onderwijsinstelling	Ontwerpbureau	Ontwikkelaar/opdrachtgever
	4	19	3
	2	4	2
	338.870	2.183.560	351.787
	238.725	1.106.351	173.792
	59.681	58.229	57.931
	71.863	28.250	37.173
	70%	51%	49%
	72%	17%	40%
	199.670	675.440	186.000
	143.725	113.000	74.345
	Woningcorporatie	Architectuurstichting	Architectuurcentrum
	7	7	1
	3	3	0
	715.900	356.400	108.256
	307.813	214.178	81.192
	43.973	30.597	81.192
	22.100	19.442	0
	43%	60%	75%
	47%	51%	0%
	139.650	113.649	0
	66.300	58.325	0
	Gemeente/stadsdeel	Totaal	
	1	143	
	0	52	
	68.100	155.522.640	
	40.000	7.709.564	
	40.000	53.913	
	0	36.472	
	59%	50%	
	0%	33%	
	0	5.715.664	
	0	1.896.547	

Belvedere Regeling Spreiding projecten

provincie
gevraagde subsidie
projectkosten
verleende subsidie
% SfA
% gehonoreerd

Noord-Holland

1.592.545
1.196.698
420.098
35%
39%

33
13

Gelderland

1.502.603
701.101
269.154
38%
24%

29
7

Noord-Brabant

748.344
411.492
195.500
48%
36%

17
6

aanvragen
verleningen

Niet van toepassing

424.387
902.098
244.025
27%
86%

7
6

Zuid-Holland

1.407.595
326.000
122.000
37%
13%

23
3

Zeeland

364.950
260.338
53.300
20%
60%

5
3

Friesland

196.602
302.182
151.742
50%
75%

4
3

Nationaal

155.565
478.525
140.640
29%
75%

4
3

Utrecht

357.640
183.470
66.990
37%
29%

7
2

Overijssel

195.700
279.628
64.000
23%
40%

5
2

Drenthe

201.000
478.040
60.000
13%
66%

3
2

Internationaal

382.240
168.723
88.570
52%
50%

2
1

Groningen

101.528
27.370
20.528
75%
50%

2
1

Limburg

78.865
0
0
0%
0%

2
0

Totaal

7.709.564
5.715.664
1.896.547
33%
36%

143
52

Belvedere Regeling

Actuele opgaven

Dienstverlening

**VOF de Kervanseray,
*Verhalen van de scholen van het
Noorderland***

Onderzoek naar scholen in Noorden Oost-Groningen die door krimp aan hun oorspronkelijke betekenis inboeten en waarvoor een nieuwe functie gevonden moet worden.

**Stichting Mevrouw Meijer,
*Nieuw leven voor naoorlogse
scholen***

Onderzoek naar de mogelijkheden van hergebruik van schoolgebouwen uit de periode 1950-1970.

**Technische Universiteit Eindhoven
Faculteit Bouwkunde,
*Catalogus derde fase city-
vorming in Nederland***

Onderzoek naar de derde fase van cityvorming in de periode 1950-1970 in Nederland.

Industriegebied

**MOPET architecten,
*Ocrietfabriek***

Opstellen van een stedenbouwkundig plan als alternatief voor sloop van een fabriekscomplex uit de dertiger jaren in de gemeente Eemnes.

Infrastructuur

**CLUE, *In turbulentie:
Schipholmegastructuur***

Onderzoek naar Schiphol als megastructuur.

**Nienhuis Landschaps-
architectuur, *De vaart erin!***

Onderzoek naar de nieuwe mogelijkheden voor transport gebruikmakend van het waterstelsel in West Nederland.

Kunstenlab, *IAMA1*

Een 'mockumentary' van Jord den Hollander naar aanleiding van zijn onderzoek naar de identiteit van de A1 en zijn toekomstige ontwikkelingen.

Landbouw / Veeteelt

**Stichting IJsselhoeven,
*Agrarisch Erfgoed Academie***

Opzetten van een Agrarische Erfgoed Academie met het doel om kennis op het gebied van agrarisch erfgoed te delen en te verspreiden.

Uitgeverij Vantilt, *Zandstad*

Samenstelling van het handboek *Expeditie Zandstad* als onderdeel van het Belvedereproject *Ontwerpen met een biografie van de Zandstad (2003-2007)*.

Belvedere Regeling Actuele opgaven

Natuur

Staatsbosbeheer regio Noord, Publicatie Ballooërveld
Publicatie gebaseerd op de resultaten van het beheer- en inrichtingsplan voor Ballooërveld.

Unie van Bosgroepen, Bos-landschap: de schaa-sprong in het 'geïntegreerd' bosbeheer

De Unie van Bosgroepen, een landelijke koepel van de drie regionaal opererende Bosgroepen in Nederland, start *Bos-landschap: de schaa-sprong in het geïntegreerd bosbeheer* bestaande uit een pamflet, een manifestatie en ontwerp oefeningen.

Maatschappij Noordzeekanaal, Havensafari

Organisatie van een havensafari, een ontdekkingsreis door het Noordzeekanaalgebied voor zowel de professional als het brede publiek. Het doel is om het bewustzijn rond deze regio te bevorderen.

Recreatie

Natura Artis Magistra, Groene longen, het Nederlandse stadspark 1600 – 2010

Onderzoek naar de bijdrage van het stadspark aan de Nederlandse cultuur en naar zijn rol in de strategie van de stad in de periode 1600–2010.

Waterbeheer / Waterberging

Sense of Place BV, Sweet & Salt
Onderzoek naar ruimtelijke inrichting van Nederland in relatie tot de klimaatverandering, toegespitst op de omgang met water.

Stichting Meyvliet, Historische buitenplaatsen Vlietzone

Ruimtelijke plan en inspirerende ideeën voor toekomstige ontwikkeling van de Vlietzone, gelegen tussen Delft en Den Haag.

Wonen

Woongood Zeeuws-Vlaanderen, De Renaissance van Sas van Gent

Een ruimtelijke visie voor Sas van Gent met de stedelijke krimp als uitgangspunt.

Uitgeverij Thoth, Bellamy Atlas

Publicatie over de Bellamybuurt, gelegen in het noordelijke deel van de Kinkerbuurt in Amsterdam Oud-West.

Werkgebouw het Veem, Verbinding in Transitie

Opstellen van een ruimtelijk plan voor de Oude Houthaven in Amsterdam en voor de omliggende wijken.

Belvedere Regeling Afgeronde projecten

Lokaal

Stichting Landgoed Geijsteren
Geijsteren
Een recreatielandgoed aan de Maas, Masterplan Landgoed Geijsteren

Stichting Groene Hart
Woerden
Focus op Industrieel erfgoed Kinderdijk, Lek- en Merwedezone

Nationale Maatschappij tot Behoud, Ontwikkeling en Exploitatie van Industrieel Erfgoed
Hoevelaken
Huize Brakestein, midden in de Gouden Driehoek

Islant Atelier en Reitsma Stedebouw ontwerp & onderzoek
Zaandam
De stand van de Zaan

Projectbureau Hart van Zuid B.V.
Hengelo
Transformatiestudie de Vereniging Hengelo

Provincie Overijssel
Zwolle
Ontwikkelingsvisie Twickel, Levend Landgoed in Twente

Stichting Kunst & Cultuur Overijssel
Zwolle
Real Good

Niestijl Advies en Architectuur
Amsterdam
Groenteappel

Stichting Van de Boer
Rotterdam
Fruithavens Rotterdam: van overslag naar omslag

Babel
Zaandam
Rondom centrum, de ontwikkelingskracht van de historie

Vario Mundo Stichting voor kunst & cultuur
Amersfoort
Hoiberg Hooglanderveen

Woongoed Zeeuws-Vlaanderen
Terneuzen
De Renaissance van Sas van Gent

Ontwerplab
Tilburg
Rurale ruimten

Regionaal

Provincie Limburg
Maastricht
Landschapsvisie Zuid-Limburg

Gemeente Amsterdam Stadsdeel Oud Zuid
Amsterdam
Integrale ontwerpogave voor het repetitieve meubilair Vondelpark

Stuurgroep Pact van Duivenvoorde
Wassenaar
Boardwalk; een cultuurhistorische wandelroute door landschappen

Kennis

Hereijgers Beheer BV
Haarlem
Praktijkdag: Wikken en wegen in waardevolle wijken

VS Landschapsarchitectuur
Rotterdam
Nieuwe Landgoederen 'State of the Art 2007'

NAi Uitgevers
Rotterdam
10 x Den Bosch

C2Concept
Utrecht
Second Life voor Creatieve Fabrieken

Ronald Rietveld Landschapsarchitectuur
Amsterdam
Wegen naar Zee

Flexus AWC
Rotterdam
Het systeem van de historische stad

CAST
Tilburg
Workshop, de typologie van het lint

Provincie Limburg
Maastricht
Ontwikkelen in het Zuid-Limburgse cultuurlandschap

Stichting Limburgse Kastelen
Roermond
Kasteeldomeinen Limburg

CASLa, Centrum voor Architectuur Stedebouw en Landschap
Almere
Het DNA van Almere

Stichting Het Geldersch Landschap
Arnhem
Cultuurhistorie als inspiratiebron bij de aanleg van nieuwe bossen

De Hef Publishers
Rotterdam
16 hoven, 2 polders 1 park en 1.800 woningen

MTD Landschapsarchitecten
's-Hertogenbosch
Pieter Buys, tuin-en landschapsarchitect 1946-2006

The Maze Corporation
Rotterdam
Care-taker

Belvedere Regeling
Afgeronde projecten

Kennis

Xela Films

Amsterdam / Willemstad Curaçao
Caraïbische stedenbouw & architectuur

Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe

Assen
Biografie van het Nationaal Landschap Drentse Aa- naar een betere integratie van cultuur-historie en ecologie

Stedelijk

Gemeente IJsselstein

Historie en toekomst samen verder

Thema

LEI BV

Den Haag
Vitaal Platteland, Vitale Architectuur

Experimenteel

DS Landschapsarchitecten

Amsterdam
Limesweg

Belvedere Regeling Afgewezen aanvragen

Lokaal

Onderzoek

The ReCollective
Kanaalzone Helmond

Babel
Rondom Centrum

Stichting De Groene Vesting
De linie van Frederik Hendrik uit 1629 rond 's-Hertogenbosch digitaal op de kaart gezet

Ontwerplab
Rurale ruimten

J. Jacobs Advies & Management
Onderzoek herbestemming RK Fatima Kerk te Weert

Het Oversticht
Nieuwe ontwikkelingen in de polderstad

Publicatie

Het Gelders Genootschap Steunpunt Cultureel Erfgoed
Nieuw Gelders Arcadië

Stichting Boerderij & Erf Alblas-serwaard Vijfheerenlanden
Identiteit als inspiratie voor de toekomst

Vereniging tuinwijk zuid
OWTB – Oost West Tuin Best

Ruimtelijk plan

Gemeente 's-Hertogenbosch
Westwal keert weer

Niestijl Advies en Architectuur
Groenteappel

Stichting Kasteel Keukenhof
Transformatie van landgoed Keukenhof

de Architecten Cie.
Mix to the Max

Het Gelders Genootschap Steunpunt Cultureel Erfgoed
Nieuw Gelders Arcadië: Atlas Gelders Arcadië en website

Agenda voor de Veenkoloniën
Ruimtelijke uitwerkingsplannen neoveenkoloniaal bouwen

Stichting Meyvliet
Historische buitenplaatsen Vlietzone

Sité Woondiensten
Objet Trouvé

Bosch Slabbers Tuin-en landschapsarchitecten
Masterplan openbare ruimte Veere

Boerderij en Landschap BV,
Huize Brakestein midden in de Gouden Driehoek

Vidomes
Stedenbouwkundig plan huize Bijdorp te Voorschoten

Krabbe c.s. Rentmeesters BV
Landgoed Molenhoek herleefd historie

Stadswonen
Shake Hands

Miliefederatie Drenthe
Oostelijke stadsrand Assen

Vereniging Bredevoorts Belang
Ontsluierd stadspark

Waterschap De Dommel
Kaboutersberg Hoogeloon

Woongoed Zeeuws-Vlaanderen
Sas vanaf de basis

Startsubsidie

JAGERJANSSEN – architectuur, vormgeving
SCARchitecture

Plataan
Zuidas – connected

G.J.J. Scholte Holding
Herbestemming slipvijzelgemalen op het Zeeburgereiland

Stichting Woonstad Rotterdam
Café Belvedere

Kidunos
Herbestemming Erfgoed de Vries Robbé

Maaïke Alma en Sabine de Rooij
Spiegelinie

Belvedere Regeling Afgewezen aanvragen

Kennis
AV productie

Manifestatie

Onderzoek

Van der Hoop Filmproducties
De Stelling van Amsterdam in 4 bewegingen

Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe
Het verwezenlijken van de droom

Maatschappij Noordzeekanaal
Publiekswebsite Havensafari

Stichting JANUS
De creatieve piramide in de verordenen stad

Stichting Landheer voor een Dag
Landheer voor een Dag

Stichting Streekhuis Het Groene Woud en de Meierij
Watermolenlandschap

Het Gelders Genootschap Steunpunt Cultureel Erfgoed
Dichter bij de achterhoek

Baps' architects research design
De snelweg als belvedere

JAM* architecten
De Europese Stad: iconografie van de publieke ruimte

Novio Consult
Vlaanderen-Nederland

Technische Universiteit Eindhoven Faculteit Bouwkunde
Erfgoed en stedelijke porositeit

Alterra
Landgoederen en buitenplaatsen; dynamisch balanceren tussen traditie en vernieuwing

Ad Roefs Architect en Ruimte-werk
Het nieuwe woonerf

Nationale Maatschappij tot Behoud, Ontwikkeling en Exploitatie van Industrieel Erfgoed
Eerste Hulp bij Herbestemmen

Bosch Slabbers Tuin- en landschapsarchitecten
Klimaatadaptatie en cultuurhistorie binnen Hof van Delfland

RAAP Archeologisch Adviesbureau Regionale vestiging West-Nederland
Op de Grebbeberg

P2 Managers
KlimaatDijk ontmoet WaalWeelde

Stichting Green Valley
Virtueel Landgoed Concept

Stichting De Nieuwe Kijk
Nieuwe Kijk op Delfts Rood in Friesland

Stichting Streekhuis Het Groene Woud en de Meierij
Watermolenlandschap

Bosch Slabbers Tuin- en landschapsarchitecten
Erfgoed Brabant

Onderzoekslab Nagele
Een handboek voor een stedenbouwkundig monument

Vereniging Deltametropool
Hollands Landschap

LandZij
Het cultuurlandschap

DN Urbland
De 21e eeuw in de Middeleeuwse stad

Linde Egberts
Thuis in Transformatie

Rose Tzalmona Architect
Sporen van collectieve amnesie

Belvedere Regeling Afgewezen aanvragen

Kennis
Publicatie

Kunstenlab
A1 project

Uitgeverij Thoth
Landschapsbiografie van de Brettenscheg

Stichting Lijn in landschap
Werelderfgoed in Nederland

Uitgeverij Blauwdruk
De erfenis van Blauw

Uitgeverij Thoth
Dordtse kleuren

Jap Sam Books The cook
the farmer, his wife and their neighbour

Uitgeverij Blauwdruk
De rijke erfenis van de landbouwhogeschool

Uitgeverij Blauwdruk
De transformatie van stadswallen

Islant Atelier voor stedenbouw
De stand van de Zaan

Forum Kunst & Cultuur Tilburg
Het Nieuwe Atelier 2 (HNA2)

Valiz, Atlas AUP gebieden

Stichting Waterpark en Veldwerfcentrum Het Lankheet
Veldgids vloeiveidenstelsels in Nederland

S. van Schuppen
Stad, megapool, eurogonaal

Stichting Groene Parels
Dutch Paradise

CLUE Vrije Universiteit- Faculteit der Letteren
Landscape and Heritage Series

Humble Architecten
Herstructurering Parochiewijk

Uitgeverij Blauwdruk
De transformatie van stadswallen

Uitgeverij Blauwdruk
Ontwerpen met geschiedenis

Uitgeverij Blauwdruk
Grenslandschap

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging bodembeheer
Handreiking waterbeheerders

Ruimtelijk plan

Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer
De waterlandse zeedijk: verankering in 't landschap

Landschapsbeheer Nederland
Landweren, van defensief naar offensief

Heijplaat Werf
Groot Heijplaat

Landschapsbeheer Nederland
Zicht op het dorp

NovioConsult
Landschap De Liereman

PANOPTIC
Infralandschap Zuidplas

Startsubsidie

NINE OAKS
Randstedelijke Verdichting 2040

Jaarrekening

Jaarrekening
Balans per 31 december 2009

	2009 EUR	2008 EUR
Vaste activa		
1 Materiële vaste activa	157.447	145.321
Financiële vaste activa	–	408.140
	157.447	553.461
Vlottende activa		
2 Vorderingen	22.135.279	172.130
3 Liquide middelen	6.749.999	5.143.781
Som der vlottende activa	28.885.278	5.315.911
	<hr/> 29.042.725	<hr/> 5.869.372
Eigen vermogen		
4 Algemene reserve	429.945	429.945
Bestemmingsfonds OCW	245.144	1.619.348
Overige (bestemmings-)reserves	1.088.805	251.744
	1.763.894	2.301.037
5 Langlopende schulden		
6 Schulden aan subsidieontvangers	247.627	214.851
7 Nog te verlenen subsidies (2011 en 2012)	11.959.017	–
8 Nog te realiseren beheerslasten (2011 en 2012)	2.209.261	–
	14.415.905	214.851
Kortlopende Schulden		
9 Schulden aan subsidieontvangers	3.499.295	2.797.962
7 Nog te verlenen subsidies (2010)	6.329.508	–
8 Nog te realiseren beheerslasten (2010)	1.104.630	–
10 Overige kortlopende schulden	1.929.493	555.522
	12.862.926	3.353.484
	<hr/> 29.042.725	<hr/> 5.869.372

Jaarrekening
Staat van baten en lasten over 2009

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Baten			
Directe opbrengsten			
11 Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies	–	213.942	147.079
Indirecte opbrengsten	–	–	–
Totale opbrengsten	–	213.942	147.079
12 Subsidie OCW	8.385.274	8.154.205	5.261.722
13 Overige subsidies/bijdragen	115.000	759.344	15.000
Totale bijdragen	8.500.274	8.913.549	5.276.722
Totale baten	8.500.274	9.127.491	5.423.801
Lasten			
14 Beheerslasten personeel	668.000	671.594	462.249
15 Beheerslasten materieel	407.000	482.318	350.865
Totale beheerslasten	1.075.000	1.153.912	813.114
16 Verleende subsidies	4.539.774	5.429.537	4.516.509
17 Overige activiteitenlasten	3.055.000	3.193.995	438.408
Totale activiteitenlasten	7.594.774	8.623.532	4.954.917
Totale lasten	8.669.774	9.777.444	5.768.031
18 Rentebaten	–	84.869	229.735
Saldo	-169.500	-565.084	-114.495

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2009 Algemeen

Omschrijvingen van begrippen

Een aanvraag is een inhoudelijk gemotiveerd verzoek van een belanghebbende aan het bestuur om een subsidie te verlenen.

Een verlening is een positieve beschikking van het bestuur op een subsidieaanvraag voor een project.

Regelingen

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur voert haar werkzaamheden wat betreft de subsidieverleningen uit op basis van het Bijdragereglement Stimuleringsfonds voor Architectuur.

De bepalingen in dit reglement zijn van toepassing op het aanvragen, beoordelen, verlenen en vaststellen van een bijdrage voor een project. Dit reglement geldt naast de statuten, het huishoudelijk reglement en de Algemene wet bestuursrecht. In deelregelingen kan het SfA nadere formele, financiële, kwalitatieve of kwantitatieve vereisten stellen en hiervoor bedragen oormerken. In 2009 betreft het de Deelregeling Onderzoek en Ontwerp, de Deelregeling Jaarprogramma's Architectuurcentra en de Deelregeling Internationale Projecten 2009. Daarnaast voert het SfA tot en met 2009 het Reglement projectsubsidies Belvedere uit. Tenslotte is het SfA financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma Dutch DFA 2009-2012. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het programma Dutch DFA ligt bij de Regiegroep Dutch DFA op basis van het Instellingsbesluit Regiegroep Dutch DFA.

Handboek financiële verantwoording Cultuursubsidies

De jaarrekening van de stichting wordt opgesteld met inachtneming van de voorschriften van het Ministerie van OCW opgenomen in het Handboek financiële verantwoording cultuursubsidies fondsen. Genoemd handboek is ingevolge het Bekostigingsbesluit cultuuruiting van toepassing voor de Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur.

Door middel van specifieke voorschriften en regels voor de presentatie van de financiële verantwoording streeft het Ministerie van OCW naar een uniforme jaarverslaggeving voor de instellingen waarop genoemd bekostigingsbesluit van toepassing is.

Vergelijkende cijfers

De cijfers 2008 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2009 mogelijk te maken.

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2009 Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen, bepaald op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingen zijn, eventueel rekening houdend met een restwaarde, lineair berekend en bedragen een percentage van de verkrijgingsprijs.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn tegen nominale waarden opgenomen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Ministerie OCW is namens een aantal ministeries penvoerder wat betreft de subsidies aan SfA die als baten worden verantwoord onder Subsidies OCW.

Subsidies OCW worden als bate verantwoord op hetzelfde moment als de bijbehorende activiteitenlasten.

De door het bestuur van de stichting verleende subsidies worden in het jaar van verlening volledig ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies, zijnde verschillen tussen verleende subsidiebedragen en de uiteindelijke vaststelling, worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar van vaststelling.

Overige baten en lasten worden aan het jaar toegekend waarop zij betrekking hebben.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2009 / Vaste Activa

1. Materiële vaste activa

	computers / software EUR	kantoorinventaris EUR	inrichting EUR	totaal EUR
Boekwaarde 1 januari 2009	37.637	5.466	102.218	145.321
Bij: Investeringsen 2009	43.788	16.932	1.956	62.676
Af: Afschrijvingen 2009	22.822	1.605	26.123	50.550
Boekwaarde 31 december 2009	58.603	20.793	78.051	157.447
Cumulatieve afschrijvingen ultimo 2009	125.575	87.883	261.212	474.670

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

computers/software	: 33,33
kantoorinventaris	: 20
inrichting	: 10

Jaarrekening
Balans per 31 december 2009 / Vlottende activa

2. Vorderingen

	2009 EUR	2008 EUR
Vordering subsidies OCW	21.264.466	-
Voorwaardelijke vordering OCW	408.140	-
Overige vorderingen	462.673	172.130
	22.135.279	172.130

Vordering subsidies OCW

	2009 EUR	2008 EUR
Vordering subsidie OCW CuNo	11.304.466	-
Vordering subsidie OCW inzake Internationale Projecten	960.000	-
Vordering subsidie OCW inzake Dutch DFA	9.000.000	-
	21.264.466	-

Vordering subsidie OCW CuNo

	2009 EUR	2008 EUR
Stand 1 januari	-	4.906.444
Toegekende subsidie	16.049.096	-
Mutatie OVA	427.525	58.830
Ontvangen voorschotten	-5.172.155	-4.965.274
Stand 31 december	11.304.466	-

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 13 januari 2009 met kenmerk DK/I&I/85287 is voor de periode 2009-2012 een subsidie toegekend van € 14.645.096. Voor de Belvedereregeling is voor 2009 conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 17 oktober 2008 met kenmerk DK/I&I/66098 een subsidie toegekend van € 1.404.000.

Vordering subsidie OCW inzake Internationale Projecten (voorheen HGIS)

	2009 EUR	2008 EUR
Stand 1 januari	-	-
Toegekende subsidie	1.280.000	320.000
Ontvangen voorschotten	-320.000	-320.000
Stand 31 december	960.000	-

Conform de brief van het Ministerie van OCW, van 16 september 2008, betreffende HGIS subsidie 2009 met kenmerk DK/I&I/38688, is EUR 320.000 toegekend aan subsidie voor de uitvoering van de HGIS-regeling voor het jaar 2009. Conform de brief van het Ministerie van OCW, van 9 juli 2009, met kenmerk DK/2009/129683, is het bedrag ad EUR 320.000 aan subsidie voor de uitvoering van de regeling Internationale projecten ook voor de jaren 2010, 2011 en 2012 toegekend.

Vordering subsidie OCW inzake Dutch DFA

	2009 EUR	2008 EUR
Stand 1 januari	-	-
Toegekende subsidie	12.000.000	-
Ontvangen voorschotten	-3.000.000	-
Stand 31 december	9.000.000	-

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 20 maart 2009 met kenmerk DK/I&I/111427 is voor de periode 2009-2012 een subsidie toegekend van EUR 12.000.000.

Jaarrekening
Balans per 31 december 2009 / Vlottende activa

Voorwaardelijke vordering OCW

Dit betreft de geclausuleerde vordering op OCW (CK/BO/2006/24751) van EUR 408.140.

Overige vorderingen

	2009	2008
	EUR	EUR
Nog te ontvangen subsidie EVD	350.000	–
Nog te ontvangen rente	6.102	65.717
Nog te ontvangen van subsidieontvangers	65.470	33.053
Vooruitbetaald pensioen	–	63.093
Vooruitbetaalde huur	29.663	–
Overige	11.438	10.267
	<hr/> 462.673	<hr/> 172.130

3. Liquide middelen

	2009	2008
	EUR	EUR
Ministerie van Financiën, tegoeden in rekening-courant	6.249.904	3.143.769
Ministerie van Financiën, deposito	500.000	2.000.000
Kas	95	12
	<hr/> 6.749.999	<hr/> 5.143.781

De onder de liquide middelen opgenomen deposito's bij het Ministerie van Financiën zijn als volgt samengesteld:

Looptijd	Rente	Bedrag
	%	EUR
Van 01-10-2009 tot 01-02-2010	0,84%	500.000

Jaarrekening
Balans per 31 december 2009 / Eigen Vermogen

4. Eigen vermogen

De verloopstaat van het eigen vermogen 2008 en 2009 is als volgt:

	algemene reserve	bestemmings-fonds OCW	overige (bestemmings-)reserves	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2008	429.945	1.294.100	691.487	2.415.532
Saldo van baten en lasten	-	325.248	-439.743	-114.495
Stand per 31 december 2008	429.945	1.619.348	251.744	2.301.037
Overheveling	-	-1.619.348	1.619.348	-
Saldo van baten en lasten	-	245.144	-810.228	-565.084
Saldo Prensela 2008	-	-	27.941	27.941
Stand per 31 december 2009	429.945	245.144	1.088.805	1.763.894

Algemene reserve

De algemene reserve betreft het restant van de door het Ministerie van OCW opgelegde blokkade (€ 21.805) en de geclausuleerde vordering op OCW (CK/BO/2006/24751, € 408.140).

Bestemmingsfonds OCW

	2009 EUR	2008 EUR
Stand per 1 januari	1.619.348	1.294.100
Mutaties:		
Rentebaten	84.869	229.735
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies Architectuur	17.666	46.212
Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies Belvedere	142.609	100.867
Overheveling naar overige bestemmingsreserves	-1.619.348	-
Voorlopig overschot Architectuurregeling	-	-51.566
Stand per 31 december	245.144	1.619.348

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 6 januari 2010 met kenmerk DK/I&I/180837 mag het bestemmingsfonds OCW voor € 879.113 worden aangewend voor aanvulling van de architectuurregeling en voor € 740.235 voor de afronding van het Belvedere programma in 2009-2010.

Overige bestemmingsreserves

	bestemmings- reserve Architectuur	bestemmings- reserve Belvedere	bestemmings- reserve korting Belvedere	bestemmings- reserve Dutch DFA	totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2008	362.114	200.446	128.927	-	691.487
Saldo van baten en lasten 2008	-268.127	-118.182	-105.000	-	-491.309
Saldo korting Belvedere naar bestemmingsreserve Belvedere	-	23.927	-23.927	-	-
Voorlopig overschot Architectuurregeling	51.566	-	-	-	51.566
Stand per 1 januari 2009	145.553	106.191	-	-	251.744
Overheveling van bestemmingsfonds OCW	879.113	740.235	-	-	1.619.348
Saldo Prensela 2008	-	-	-	27.941	27.941
Saldo van baten en lasten 2009	-	-810.228	-	-	-810.228
Stand per 31 december 2009	1.024.666	36.198	-	27.941	1.088.805

De bestemmingsreserve korting Belvedere is gevormd ter dekking van de verwachte tekorten over 2005 tot en met 2008 als gevolg van de korting op de regeling Belvedere.

Jaarrekening
Balans per 31 december 2009 / Langlopende schulden

5. Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn als volgt te splitsen naar het verwachte jaar van betaalbaarstelling:

	2011 EUR	2012 EUR	totaal EUR
Schulden aan subsidieontvangers			
Architectuur	70.806	-	70.806
Belvedere	176.821	-	176.821
HGIS	-	-	-
	<hr/> 247.627	<hr/> -	<hr/> 247.627
Nog te verlenen subsidies	5.979.508	5.979.509	11.959.017
Nog te realiseren beheerslasten	1.104.631	1.104.630	2.209.261
	<hr/> 7.331.766	<hr/> 7.084.139	<hr/> 14.415.905

6. Schulden aan subsidieontvangers

Een specificatie van de schulden aan subsidieontvangers is opgenomen onder de kortlopende schulden (pagina 151).

7. Nog te verlenen subsidies

	2009 EUR	2008 EUR
Stand 1 januari	-	4.302.287
Toegekende subsidie	25.291.052	-
Onttrekking boekjaar	7.002.527	4.302.287
Totaal nog te verlenen subsidies op 31 december	18.288.525	-
Hiervan opgenomen onder kortlopende schulden	6.329.508	-
Langlopend deel op 31 december	<hr/> 11.959.017	<hr/> -

8. Nog te realiseren beheerslasten

	2009 EUR	2008 EUR
Stand 1 januari	-	580.604
Toegekend	4.038.044	-
Mutatie OVA	427.525	58.830
Onttrekking boekjaar	-1.151.678	639.434
Totaal nog realiseren beheerslasten op 31 december	3.313.891	-
Hiervan opgenomen onder kortlopende schulden	1.104.630	-
Langlopend deel op 31 december	<hr/> 2.209.261	<hr/> -

Jaarrekening

Balans per 31 december 2009 / Kortlopende Schulden

9. Schulden aan subsidieontvangers

De schulden aan subsidieontvangers zijn per verleend jaar als volgt te splitsen naar langlopend en kortlopend:

	2009 EUR Kortlopend	2009 EUR Langlopend	2009 EUR Totaal	2008 EUR Totaal
Architectuur, inzake verleningen uit				
2006	9.306	-	9.306	87.626
2007	62.328	-	62.328	377.373
2008	400.089	-	400.089	1.464.586
2009	1.542.051	70.806	1.612.857	-
	2.013.774	70.806	2.084.580	1.929.585
Belvedere, inzake verleningen uit				
2003	-	-	-	14.000
2004	-	-	-	42.000
2005	-	-	-	8.900
2006	-	-	-	72.710
2007	85.867	-	85.867	157.978
2008	276.085	-	276.085	588.640
2009	1.032.424	176.821	1.209.245	-
	1.394.376	176.821	1.571.197	884.228
HGIS, inzake verleningen uit				
2004	-	-	-	3.660
2006	-	-	-	3.000
2007	6.255	-	6.255	40.215
2008	29.450	-	29.450	152.125
2009	55.440	-	55.440	-
	91.145	-	91.145	199.000
	3.499.295	247.627	3.746.922	3.012.813

Jaarrekening

Balans per 31 december 2009 / Kortlopende Schulden

	Verleend	Betaald	Vrijval	Saldo 2009	Saldo 2008
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Architectuur					
2006	2.639	2.533	97	9	88
2007	2.678	2.594	21	63	377
2008	2.794	2.383	11	400	1.465
2009	3.210	1.596	1	1.613	-
	11.321	9.106	130	2.085	1.930
Belvedere					
2003	4.168	3.896	272	-	14
2004	3.846	3.730	116	-	42
2005	1.240	1.228	12	-	9
2006	1.023	968	55	-	73
2007	1.127	966	75	86	158
2008	1.341	1.046	19	276	589
2009	1.897	688	-	1.209	-
	14.642	12.522	549	1.571	885
HGIS					
2004	306	242	64	-	4
2006	545	545	-	-	3
2007	474	448	20	6	40
2008	556	509	18	29	152
2009	323	262	5	56	-
	2.204	2.006	107	91	199
	28.167	23.634	786	3.747	3.014

Recapitulatie schulden aan subsidieontvangers:

	Verleend	Betaald	Vrijval	Saldo 2009	Saldo 2008
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
2003	4.168	3.896	272	-	14
2004	4.152	3.972	180	-	46
2005	1.240	1.228	12	-	9
2006	4.207	4.046	152	9	164
2007	4.279	4.008	116	155	575
2008	4.691	3.938	48	705	2.206
2009	5.430	2.546	6	2.878	-
	28.167	23.634	786	3.747	3.014

Ingevolge het Bijdragereglement Stimuleringsfonds voor Architectuur en het Reglement projectsubsidies Belvedere wordt gewoonlijk 80% van het verleende subsidie als voorschot uitgekeerd.

De verwachte uitputting voor de komende jaren wordt als volgt ingeschat:

Verwachte uitputting in	Saldo 2009	2010	2011	2012
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
2003	-	-	-	-
2004	-	-	-	-
2005	-	-	-	-
2006	9	9	-	-
2007	155	155	-	-
2008	705	705	-	-
2009	2.878	2.000	878	-
	3.747	2.869	878	-

Jaarrekening

Balans per 31 december 2009 / Kortlopende Schulden

10. Overige kortlopende schulden

	2009	2008
	EUR	EUR
Nog te betalen opdrachten en projecten Architectuur	38.801	160.753
Nog te betalen opdrachten en projecten Belvedere	80.186	135.000
Nog te betalen inzake Stedenbouw	133.054	-
Nog te betalen opdrachten en projecten Dutch DFA	1.397.480	-
Nog te betalen projecten en opdrachten	1.649.521	295.753
Vooruitontvangen bijdrage inzake Stedenbouw	79.563	-
Vooruitontvangen subsidie inzake eenmalige kosten Belvedere	71.645	96.215
Overige	128.764	163.554
Overige schulden	279.972	259.769
	<hr/>	<hr/>
	1.929.493	555.522

Overige schulden en overlopende passiva

In 2002 is door het ministerie van OCW een subsidie inzake eenmalige kosten Belvedere van EUR 405.445 ontvangen. De eenmalige kosten Belvedere bedragen in 2009 EUR 24.570 (tot en met 2008 EUR 309.230). Derhalve is onder de overige schulden een bedrag van EUR 71.645 opgenomen als vooruitontvangen subsidie inzake eenmalige kosten Belvedere. Dit bedrag zal gelijkelijk vrijvallen met de afschrijvingslasten van de Belvedere investeringen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De kantoorruimte in het Groothandelsgebouw op de Weena 723 te Rotterdam is met ingang van 1 november 2002 gehuurd tot 1 januari 2013. De huur bedraagt voor 2010 circa € 99.000.

Door de ING Bank N.V. is een bankgarantie voor onbepaalde looptijd verstrekt voor de waarborgsom van € 29.041 voor de gehuurde kantoorruimte.

Jaarrekening
Balans per 31 december 2009 / Kortlopende Schulden

11. Staat van baten en lasten over 2009

Lager vastgestelde en ingetrokken subsidies

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Architectuur	-	17.666	46.212
Belvedere	-	142.609	100.867
HGIS	-	53.667	-
	-	213.942	147.079

Onder lager vastgestelde en ingetrokken subsidies worden verstaan de verschillen tussen verleende subsidiebedragen en de uiteindelijke vaststelling. Deze verschillen worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar van vaststelling.

12. Subsidie OCW

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Architectuur	3.661.274	3.873.623	3.537.722
Belvedere	1.404.000	1.437.752	1.404.000
HGIS	320.000	320.334	320.000
Dutch DFA	3.000.000	2.522.496	-
	8.385.274	8.154.205	5.261.722

13. Overige subsidies / bijdragen

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Subsidie EVD inzake 'Open Minds China 2009-2010'		350.000	-
Bijdragen derden Dutch DFA		94.282	-
Bijdragen Stedenbouw	115.000	313.937	15.000
Bijdragen Masterclass		1.125	-
	115.000	759.344	15.000

Conform de brief van EVD d.d. 11 december 2009 met kenmerk 2009004552 is voor de periode 1 oktober 2009 tot 31 december 2010 een subsidie toegekend van € 661.000 voor de projecten 'Open Minds China 2009-2010'. Van deze subsidie is inzake 2009 € 350.000 als bate verantwoord.

Conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 1 juli 2009 met kenmerk 129920 is voor de periode 1 mei 2009 tot en met 31 december 2009 een subsidie toegekend van € 393.500 inzake Stedenbouw.

Gemaakte kosten voor Stedenbouw in 2009 EUR 270.120 en voor personeelskosten € 43.817 (totale kosten € 313.937). Derhalve € 79.563 als vooruitontvangen subsidie verantwoord onder de kortlopende schulden.

Jaarrekening

Staat van baten en lasten over 2009 / Baten

14. Beheerslasten personeel

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Salarissen		509.423	357.874
Sociale lasten		40.241	27.456
Premie ziekengeldverzekering		30.613	26.686
Vakantietoelage		38.484	25.029
Pensioenpremie		46.109	29.692
Restitutie WAO		-88	907
Uitzendkrachten		69.901	26.278
Overige		23.574	36.361
		758.257	530.283
Doorbelast aan overige activiteitenlasten (2%)		-	-10.506
Communicatie doorbelast aan opdrachten en projecten (10%)		-	-52.528
Doorbelast aan opdrachten en projecten Belvedere (overige activiteitenlasten)		-10.000	-5.000
Doorbelast aan opdrachten en projecten Stedenbouw (overige activiteitenlasten)		-43.817	-
Doorbelast aan opdrachten en projecten Dutch DFA (overige activiteitenlasten)		-32.846	-
	668.000	671.594	462.249

De beheerslasten personeel zijn als volgt verdeeld over de regelingen:

	EUR	FTE
Architectuur	336.379	5,4
Belvedere	112.651	1,9
HGIS	24.000	0,2
Dutch DFA	198.564	2,3
	671.594	9,8

Gedurende 2009 waren bij de stichting gemiddeld 9,8
(2008: 6,8) personen in dienst, te weten:

	Begroting 2009 FTE	Realisatie 2009 FTE	Realisatie 2008 FTE
Directeur SfA	1,0	1,0	1,0
Secretariaat SfA	1,0	1,0	1,0
Algemene zaken SfA	5,7	5,5	4,8
Algemene zaken Dutch DFA		2,3	
		9,8	6,8
Doorbelast (overige activiteitenlasten)		-	-
Totaal		9,8	6,8

1 FTE is een fulltime baan van 36 uur per week.

In het kader van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) zijn er geen lonen of salarissen uitgekeerd die het gemiddelde belastbare loon per jaar van een minister te boven gaan (EUR 188.000).

Jaarrekening
Staat van baten en lasten over 2009 / Lasten

15. Beheerslasten materieel

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Bestuur en Adviescommissies:			
Vacaties, bijeenkomsten en leesgelden adviescommissies en bestuur		67.682	1.786
Aansprakelijkheidsverzekering		1.613	1.605
Overige		4.215	21.284
		73.510	84.675
Huisvestingskosten:			
Huur pand		97.446	93.954
Service- en schoonmaakkosten		34.829	29.736
OZB, gebruikersdeel		1.250	1.258
Onderhoud/reparaties		3.311	3.190
Beveiliging		1.284	843
		138.120	128.981
Afschrijvingskosten:			
Verbouwing		26.123	25.979
Kantoorapparatuur c.q. computers		22.823	1.136
Meubilair		1.605	9.791
		50.551	36.906
Incidentele subsidie (eenmalig Belvedere)		-24.570	-25.205
		25.981	11.701
Automatisering:			
Onderhouds- en abonnementskosten		26.029	24.164
Internet		6.559	4.089
Software		11.067	-
		43.655	28.253
Horizontale en verticale verantwoording:			
Website evaluatie subsidies		23.020	1.785
Jaarverslag		13.917	11.389
Presentatie en evaluatie		4.641	-
Overig		4.368	-
		45.946	13.174
Beleidsontwikkeling en beleidsondersteuning			
Beleidsplan 2009		14.510	4.890
Kennisontwikkeling en -bevordering		5.918	-
Overig		1.391	-
		21.819	4.890
Overige:			
Accountantscontrole		33.179	27.500
Bureaunkosten		90.391	46.813
Advies- en administratiekosten		9.717	11.670
		133.287	85.983
		482.318	357.657
Doorbelast aan overige activiteitenlasten (2%)		-	-6.792
	407.000	482.318	350.865

De beheerslasten materieel zijn als volgt verdeeld over de regelingen:

EUR

Architectuur	197.399
Belvedere	172.829
HGIS	15.750
Dutch DFA	96.340
	482.318

Van projecten gehonoreerd tot en met het boekjaar 2008 werd 2% van de beheerslasten aan de overige activiteitenlasten doorbelast. Het gehanteerde percentage komt overeen met het percentage waarop het budget van de opdrachten is gebaseerd.

Jaarrekening

Staat van baten en lasten over 2009 / Lasten

16. Verleende subsidies

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Verleende subsidies Architectuur:			
Basisregeling		962.324	1.136.239
Jaarprogramma		1.254.750	1.047.701
Onderzoek en ontwerp		992.466	535.827
HGIS regeling		-	260.143
	2.984.524	3.209.540	2.979.910
Verleende subsidies Belvedere:			
Lokaal		425.090	644.783
Kennis		1.471.457	595.816
	1.285.000	1.896.547	1.240.599
Verleende subsidies HGIS:			
Verleende subsidies HGIS		323.450	556.143
Ten laste van de Architectuur regeling		-	-260.143
	270.250	323.450	296.000
	<hr/> 4.539.774	<hr/> 5.429.537	<hr/> 4.516.509

Jaarrekening

Staat van baten en lasten over 2009 / Lasten

17. Overige activiteitenlasten

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Oprachten en projecten Algemeen:			
Communicatie		43.602	57.833
Jubileum fonds 15 jaar		-	40.038
Evaluatie en visitatie		-	2.305
	-	43.602	100.176
Doorbelast aan opdrachten en projecten Belvedere		-	-50.088
Doorbelast aan opdrachten en projecten Architectuur		-	-50.088
	-	43.602	-
Oprachten en projecten Architectuur:			
Algemene opdrachten en projecten		-	50.088
Open Oproep		5	120.443
Agenda scholenbouw		-	70.000
Lay-out		23.875	44.732
Presentatiedag architectuurcentra		-	15.761
Samenwerkingsproject scholenbouw met Architectuur Lokaal		-	7.659
Publicatie Beyond Clinical Buildings		318	7.564
Masterclass architectuurkritiek		10.591	6.713
Regionaal ontwerpen seminar		-	2.510
Vertaling rapport Europese aanbestedingsregels		-	2.266
Presentatiedag publicaties		-	1.826
Archivering digitale media		-	-16.543
Zorgprijs Hedy d'Ancona		17.411	-
Publicatie scholenbouw		57.429	-
	160.000	109.629	313.019
Doorbelaste beheerslasten (2%)			8.649
Doorbelaste personeelslasten ten behoeve van communicatie (10%)			26.264
	160.000	153.231	347.932
Oprachten en projecten Belvedere:			
Vrijval voorbeeldprojecten Belvedere		-55.848	-
Algemene opdrachten en projecten		-	50.088
Presentatiedag Belvedere		-	5.316
Publicatie afronding Belvedere		50.000	159
Belvedere symposium		50.000	-
Doorbelaste beheerslasten (2%)		-	8.649
Doorbelaste personeelslasten ten behoeve van communicatie (10%)		-	26.264
	50.000	44.152	90.476
Oprachten en projecten HGIS			
HGIS brochure	10.000	10.800	-
Oprachten en projecten Stedenbouw			
Stedenbouw en regionaal ontwerp	-	313.938	-
Oprachten en projecten Dutch DFA:			
Personeelslasten meerjarenprogramma		70.921	-
China		1.357.018	-
India		237.982	-
Duitsland		453.567	-
Voorbereiding en follow-up		19.381	-
Communicatie		101.284	-
Flankerend programma		431.721	-
	3.055.000	2.671.874	-
	3.055.000	3.193.995	438.408

In de lasten van opdrachten en projecten van Dutch DFA is EUR 1.279.320 verantwoord inzake verleende subsidies.

Jaarrekening

Staat van baten en lasten over 2009 / Lasten

18. Rentebaten

	Begroting 2009 EUR	Realisatie 2009 EUR	Realisatie 2008 EUR
Deposito	-	54.886	105.383
Rekening-courant bankier	-	29.983	124.352
	-	84.869	229.735

Jaarrekening Accountantsverklaring

Aan:
Het bestuur van Stichting Stimuleringsfonds voor
Architectuur te Rotterdam.

Accountantsverklaring

Afgegeven ten behoeve van de Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap.

Wij hebben de jaarrekening 2009 (de verantwoording) van
Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur te Rotterdam
bestaande uit de balans per 31 december 2009 en staat van
baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het
opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resul-
taat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstel-
len van het bestuursverslag en de prestatieverantwoording,
beide in overeenstemming met het Handboek verantwoor-
ding cultuurfondsen. Tevens is het bestuur van de stichting
verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in
de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmu-
taties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming
dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving op-
genomen bepalingen. Deze verantwoordelijkheden omvatten
onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van
een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken
van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen
en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van mate-
rieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor
naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en
toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële
verslaggeving en het maken van schattingen die onder de
gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over
de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze
controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht,
waaronder het controleprotocol cultuursubsidies fondsen.
Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor
ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze
controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke
mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening
geen afwijkingen van materieel belang bevat.
Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter
verkrijging van controle-informatie over de bedragen en
de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te
voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele
oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen
zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel
belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling
neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken
van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen
en resultaat alsmede het voor de naleving van de betref-
fende wet- en regelgeving relevante interne beheersings-

systeem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen
maken van de controlewerkzaamheden die onder de
gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot
doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van
het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens
omvat een controle onder meer een evaluatie van de aan-
vaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor finan-
ciële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen
die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een
evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.
Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-
informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons
oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld
van de grootte en de samenstelling van het vermogen van
Stichting Stimuleringsfonds voor Architectuur per 31 decem-
ber 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming
met het Handboek verantwoording cultuurfondsen en vol-
doet aan de bepalingen van de subsidiebeschikkingen ten
behoefte van de activiteiten in de periode 2009-2012.
Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening
verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2009
voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit
houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de
in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen,
zoals die in de subsidiebeschikkingen en het controleproto-
col cultuursubsidies fondsen zijn vermeld.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Verder vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij
dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Den Haag, 12 maart 2010

KPMG Accountants N.V.

P.N. Hoogerbrugge AA

Jaarrekening 2009
A Vergelijking realisatie met begroting Architectuur 2009

	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009	Realisatie 2009 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	46	-	18	18
Indirecte opbrengsten	15	-	-	-
Totale opbrengsten	61	-	18	18
Subsidie OCW CuNo	3.538	3.661	3.873	212
Overige subsidies/bijdragen	-	-	1	1
Totale bijdragen	3.538	3.661	3.874	213
Totale baten	3.599	3.661	3.892	231
Lasten				
Beheerslasten personeel	310	312	337	25
Beheerslasten materieel	174	205	197	-8
Totale beheerslasten	484	517	534	17
Verleende subsidies	2.980	2.984	3.210	226
Overige activiteitenlasten	357	160	131	-29
Totale activiteitenlasten	3.337	3.144	3.341	197
Totale lasten	3.821	3.661	3.875	214
Rentebaten	184	-	66	66
Saldo	-38	-	83	83

Toelichting Architectuur

Subsidie OCW CuNo

Subsidies OCW worden als bate verantwoord op hetzelfde moment als de bijbehorende activiteitenlasten.

Personeelskosten

In de begroting is uitgegaan van 5,0 FTE, werkelijk is in 2009 5,4 FTE toegerekend aan Architectuur.

Rentebaten

Bij het opstellen van de begroting 2009 zijn de rentebaten buiten beschouwing gelaten, aangezien de rentebaten toegevoegd dienen te worden aan het bestemmingsfonds OCW.

Jaarrekening 2009
B Vergelijking realisatie met begroting Belvedere 2009

	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009	Realisatie 2009 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	101	-	143	143
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	101	-	143	143
Subsidie OCW CuNo	1.404	1.404	1.438	34
Overige subsidies/bijdragen	-	-	-	-
Totale bijdragen	1.404	1.404	1.438	34
Totale baten	1.505	1.404	1.581	177
Lasten				
Beheerslasten personeel	138	144	113	-31
Beheerslasten materieel	149	95	173	78
Totale beheerslasten	287	239	286	47
Verleende subsidies	1.241	1.285	1.896	611
Overige activiteitenlasten	99	50	66	16
Totale activiteitenlasten	1.340	1.335	1.962	627
Totale lasten	1.627	1.574	2.248	674
Rentebaten	46	-	16	16
Saldo	-76	-170	-651	-481

Toelichting Belvedere

Personeelskosten

In de begroting is uitgegaan van 2,3 FTE voor Belvedere, werkelijk is in 2009 1,9 FTE toegerekend aan Belvedere.

Jaarrekening 2009
C Vergelijking realisatie met begroting HGIS 2009

	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009	Realisatie 2009 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	-	-	54	54
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	-	-	54	54
Subsidie OCW CuNo	320	320	320	-
Overige subsidies/bijdragen	-	-	-	-
Totale bijdragen	320	320	320	-
Totale baten	320	320	374	54
Lasten				
Beheerslasten personeel	13	24	24	-
Beheerslasten materieel	11	16	16	-
Totale beheerslasten	24	40	40	-
Verleende subsidies	296	270	323	-53
Overige activiteitenlasten		10	11	-1
Totale activiteitenlasten	296	280	334	-54
Totale lasten	320	320	374	-54
Rentebaten	-			
Saldo	-	-	-	-

Jaarrekening 2009
D Vergelijking realisatie met begroting Dutch DFA

	Realisatie 2008	Begroting 2009	Realisatie 2009	Realisatie 2009 hoger (lager) dan begroot
	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000	EUR 1.000
Baten				
Directe opbrengsten				
Lager vastgestelde en in- getrokken subsidies	-	-	-	-
Indirecte opbrengsten	-	-	-	-
Totale opbrengsten	-	-	-	-
Subsidie OCW	-	3.000	2.523	-477
Overige subsidies/bijdragen	-	115	444	329
Totale bijdragen	-	3.115	2.967	-148
Totale baten	-	3.115	2.967	-148
Lasten				
Beheerslasten personeel	-	188	199	11
Beheerslasten materieel	-	92	96	4
Totale beheerslasten	-	280	295	15
Verleende subsidies	-	-	-	-
Overige activiteitenlasten	-	2.835	2.672	-163
Totale activiteitenlasten	-	2.835	2.672	-163
Totale lasten	-	3.115	2.967	-148
Rentebaten	-	-	3	3
Saldo	-	-	3	3

Jaarrekening 2009
E Kwantitatieve gegevens

Subsidies in aantallen en bedragen 2009	Begroting 2009	Realisatie 2009	Realisatie 2008					
	Verleend EUR 1.000	Aanvraag Aantal	EUR 1.000	Verleend Aantal	EUR 1.000	Aanvraag Aantal	Verleend Aantal	Verleend EUR 1.000
Subsidie project								
Architectuur								
Basisregeling		95	2.445	39	962	132	65	1.152
Jaarprogramma		82	2.191	59	1.255	43	40	1.048
Onderzoek en ontwerp		94	2.522	43	992	37	18	520
HGIS		-	-	-	-	-	-	260
	2.985	271	7.158	141	3.209	212	123	2.980
Subsidie Belvedere								
Lokaal		49	2.682	16	425	53	17	645
Kennis		94	5.028	36	1.471	40	18	596
	1.285	143	7.710	52	1.896	93	35	1.241
Subsidie HGIS regeling	270	54	1.351	20	343	53	27	296
	4.540	468	16.219	213	5.428	358	183	4.517

Subsidieafhandeling per 31 december 2009

Subsidiejaar	Verleend	Nog vast te stellen	Vastgesteld totaal	Vastgesteld geheel besteed	Vastgesteld gedeeltelijk niet besteed	Vastgesteld volledig niet besteed	Vastgesteld meer dan volledig besteed
1993	43	-	43	32	9	2	-
1994	104	-	104	83	19	1	1
1995	91	-	91	75	12	4	-
1996	119	-	119	97	17	4	1
1997	104	-	104	72	24	6	2
1998	114	-	114	75	33	6	-
1999	136	-	136	110	23	3	-
2000	172	-	172	138	31	3	-
2001	70	-	70	57	12	1	-
2002	200	-	200	155	43	2	-
2003	198	-	198	155	41	2	-
2004	188	-	188	148	38	2	-
2005	176	-	176	152	21	3	-
2006	156	2	154	119	30	5	-
2007	176	22	154	133	19	2	-
2008	183	112	71	60	11	-	-
2009	213	198	15	13	1	1	-
	2.443	334	2.109	1.674	384	47	4

De looptijd van door het SFA gehonoreerde projecten is maximaal 24 maanden.

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur voert verschillende subsidieregelingen uit die zijn gericht op kennisontwikkeling, -uitwisseling en het vergroten van de belangstelling voor (interieur) architectuur, stedenbouw, planologie en landschapsarchitectuur. Jaarlijks ondersteunt het fonds een groot aantal (inter)nationaal bijzondere en vernieuwende culturele projecten, die betrekking hebben op het ruimtelijk ontwerp en de ruimtelijke inrichting. Het SfA is een van de landelijke cultuurfondsen en wordt financieel gevoed door de ministeries van OCW, VROM en BuZa.

©2010 Stimuleringsfonds voor Architectuur

Teksten: Alle medewerkers van het SfA
Vormgeving: Marjolein Delhaas
Tekstredactie: Astrid Aarsen
Eindredactie: Anneloes van der Leun